

پیدایش - کتابِ تورات - بخشِ اوّل

پیشگفتار

کتابِ پیدایش اوّلین کتاب از پنج بخشِ تورات آسته. فصلِ یگ تا یازده د باره پیدایش دُنیا شُدون عالمِ هستی نوشته شُد، یعنی د باره پیدایش دُنیا شُدون زمی و آسمو، پیدایش دُنیا شُدون شاو و روز، سوز کدوِن گیاه ها و درختا د رُوی زمی و د باره خَلقت جاندارای که د خُشکی و د آوها آسته و د باره خَلقتِ انسان؛ امچنان د باره شروعِ ناطاعتی انسان، شروعِ کشت-و-کار، شروعِ قتلِ انسان د دستِ انسان، شروعِ شرارتِ انسان و شروعِ قوم ها و ملت ها آسته.

فصل های دوازده تا پنجاه د باره ابراهیم، اسحاق و یعقوب و اولاده یعقوب نوشته شُد. اولاده یعقوب «بنی اسرائیل» ام گفته مُوشه، چون نامِ دیگه یعقوب «اسرائیل» آسته. ای کتاب قد قصّه زندگی یوسف و قحطی مصر و جای-د-جای شُدون بنی اسرائیل د مصر ختم مُوشه.

فهرستِ عنوانها

پیدایش دُنیا (۱:۱)

- شرح خَلَقَتْ (۱:۲)
- نافرمانی انسان (۱:۳)
- قائن و هابیل (۱:۴)
- پُشت نامه: از آدم تا نوح (۱:۵)
- شرارتِ انسان (۱:۶)
- سرگذشتِ نوح (۹:۶)
- طوفان (۱:۷)
- ایسته شدنِ سیل (۱:۸)
- نوح قربانی تقدیم مونه (۲۰:۸)
- عهد و قولِ خدا قد نوح (۱:۹)
- نسل های بعد از نوح (۱:۱۰)
- بُرج بابل (۱:۱۱)
- پُشت نامه: از سام تا ابرام (۱۰:۱۱)
- دعوتِ خدا از ابرام (۱:۱۲)
- ابرام دَ مصر (۱۰:۱۲)
- جدا شدنِ لوط از ابرام (۱:۱۳)
- ابرام لوط ره آزاد مونه (۱:۱۴)
- عهد و پیمانِ خداوند قد ابرام (۱:۱۵)
- هاجر و اسماعیل (۱:۱۶)
- نشانی قولِ خدا قد ابرام (۱:۱۷)

وَعِدَهُ بَاچَه از طَرَفِ خُدا دَ اِبْرَاهِيمَ و ساره (۱:۱۸)
شَفَاعَتِ اِبْرَاهِيمَ بَلَدِهِ مَرْدُمِ سَدُومِ (۱۶:۱۸)
سَدُومِ و عَمُورَه (۱:۱۹)
نَسْلِ عَمُونِي هَا و مَوآبِي هَا (۳۰:۱۹)
اِبْرَاهِيمَ و اَبِيْمَلِكِ (۱:۲۰)
تَوَلَّدِ اِسْحَاقُ (۱:۲۱)
اِخْتِلَافَاتِ بَيْنِ ساره و هاجر (۹:۲۱)
قَوْلِ و عَهْدِ بَيْنِ اِبْرَاهِيمَ و اَبِيْمَلِكِ (۲۲:۲۱)
اِمْتِحَانِ اِبْرَاهِيمَ (۱:۲۲)
اَوْلَادِهِ نَاحُورِ (۲۰:۲۲)
مَرگِ ساره (۱:۲۳)
اِبْرَاهِيمَ بَلَدِهِ اِسْحَاقِ خَاثُو مِيگيرَه (۱:۲۴)
اَوْلَادِ اَي دِيگَه اِبْرَاهِيمَ (۱:۲۵)
وَفَاتِ اِبْرَاهِيمَ (۷:۲۵)
بَاچَه هَايِ اِسْحَاقِ (۱۹:۲۵)
اِسْحَاقِ و اَبِيْمَلِكِ (۱:۲۶)
خَاثُونُوِي عيسُو (۳۴:۲۶)
اِسْحَاقِ يَعْقُوبِ رَه بَرَكَتِ مِيديَه (1:27)
دُوتَا كَدُونِ يَعْقُوبِ از پيشِ عيسُو (۴۱:۲۷)
اِسْحَاقِ يَعْقُوبِ رَه رَيِي مُونَه (۴۶:۲۷)

عیسو خاتون دیکه میگیره (۶:۲۸)
خاو یعقوب د راه سفر (۱۰:۲۸)
یعقوب د فدان ارام (۱:۲۹)
معامله یعقوب قد لابان (۲۵:۳۰)
دوتا کدون یعقوب از لابان (۱:۳۱)
عهد و قول د بین یعقوب و لابان (۴۳:۳۱)
ترس یعقوب از عیسو (۱:۳۲)
یعقوب قد عیسو زوی د زوی موشه (۱:۳۳)
رسوایی دیناه (۱:۳۴)
پس آمدون یعقوب د بیتئیل (۱:۳۵)
فوت راحیل (۱۶:۳۵)
بنی اسرائیل (۲۲:۳۵)
فوت اسحاق (۲۷:۳۵)
نسل عیسو (۱:۳۶)
اولاده سعیر حوری (۲۰:۳۶)
پادشایون ادوم (۳۱:۳۶)
زندگی نامه یعقوب (۱:۳۷)
خاو های یوسف (۲:۳۷)
یوسف د مصر سودا موشه (۱۲:۳۷)
یهودا و تamar (۱:۳۸)

- يوسُف و خاتُونِ فوطِيفار (۱:۳۹)
- يوسُف دَ بَندي خانِه (۲۰:۳۹)
- يوسُف خاوِ بَنديا ره تعبيرِ مُونه (۱:۴۰)
- خاوهاي پادشاهِ مِصر (۱:۴۱)
- يوسُف حاكِمِ مِصر (۳۷:۴۱)
- برارايِ يوسُف دَ مِصر موره (۱:۴۲)
- سَفَرِ دوُمِ برارايِ يوسُف دَ مِصر (۱:۴۳)
- جامِ گُمُشدهِ يوسُف (۱:۴۴)
- شفاَعَتِ يهُودا بِلدِه بِنِيامِين (۱۸:۴۴)
- يوسُف خود ره دَ برارايِ خُو اِفاشا مُونه (۱:۴۵)
- اِسراييلِ قَد خانوادِه خُو دَ مِصر موره (۱:۴۶)
- يعقُوبِ قَد خانوادِه خُو دَ مَنْطِقِه جوشَنِ مِصر مِيرَسِه (۲۸:۴۶)
- نَتيجِه قحطِي (۱۳:۴۷)
- اَخْرِي خاهِشِ يعقُوبِ (۲۷:۴۷)
- دُعايِ خَيْرِ و بَرَكْتِ يعقُوبِ دَ باچِه هايِ يوسُف (۱:۴۸)
- اَخْرِي تورهِ يعقُوبِ (۱:۴۹)
- وَفاتِ يعقُوبِ (۲۹:۴۹)
- وَفاتِ يوسُفِ (۲۲:۵۰)

۱ دَ اِبْتِدَا خُدا آسْمونَا و زَمی رِه خَلق کد. ۲ زَمی خالی و بَدُونِ شَکَل بُوَد. زَمی پُور از آو بُوَد و تَرِیکی تمام جای ها رِه گِرِفْتُد مِگَم رُوح خُدا دَ رُوی آو ها دَ حَرکت بُوَد. ۳ و خُدا اَمَر کد: "رُوشنی شُنَه!" و رُوشنی شُد. ۴ و خُدا دِید کِه رُوشنی خُوب اَسْتَه و خُدا رُوشنی رِه از تَرِیکی جِدا کد. ۵ اوختَه خُدا رُوشنی رِه «روز» و تَرِیکی رِه «شاو» نام اِیشت. روز بَیگاه شُدَه شاو صَباح شُد؛ اِی روزِ اوّل بُوَد.

۶ و خُدا اَمَر کد: "دَ مِینکلِ آو ها خالی گاه جور شُنَه تا آو رِه از آو جِدا کَنه." ۷ پَس خُدا خالی گاه رِه جور کد و آوهای زِیر خالی گاه رِه از آوهای بَیله خالی گاه جِدا کد. ۸ و خُدا خالی گاه رِه «آسمو» نام اِیشت. روز بَیگاه شُدَه شاو صَباح شُد؛ اِی روزِ دوّم بُوَد.

۹ و خُدا اَمَر کد: "آوهای زِیر آسمو دَ یِگ جای جَم شُنَه تا خُشکی معلوم شُنَه." و اَمی رَقم شُد. ۱۰ و خُدا خُشکی رِه «زَمی» و آوهای جَم شُدَه رِه «بَحَر» نام اِیشت؛ و خُدا دِید کِه خُوب اَسْتَه. ۱۱ بَعد ازو خُدا اَمَر کد: "زَمی هر رَقم نَباتات سَوزدلجی کُنَه، یعنی گیاه های دانهُتُو دَ مُطابِقِ جِنس خُو و دِرختای مِیوه کِه دَ مُطابِقِ جِنس خُو مِیوه مِیدیه و مِیوه شی خِستَه دَرِه، دَ رُوی زَمی سَوز کُنَه." و اَمُو رَقم شُد. ۱۲ و زَمی هر رَقم نَباتات سَوزدلجی کد: گیاه های دانَه تُو دَ مُطابِقِ جِنس شی و دِرختای مِیوه تُو کِه مِیوه های شی خِستَه دَشت دَ مُطابِقِ جِنس شی. و خُدا دِید کِه خُوب اَسْتَه. ۱۳ روز بَیگاه شُدَه شاو صَباح شُد؛ اِی روزِ سِوّم بُوَد.

۱۴ و خُدا اَمَر کد: "چِیزای نُورانی دَ خالی گاه آسمو دَ وُجُود بَییه تاکِه روز رِه از شاو جِدا کَنه و یِگ نشانی بَلدِه فِصل ها، روز ها و سال ها بَشَه ۱۵ و اَمُو نُور ها از خالی گاه آسمو دَ زَمی رُوشنی بَدیه." و اَمُو رَقم شُد: ۱۶ خُدا دُو نُور بُزُرگ جور کد: نُور کِیَه شی رِه بَلدِه حُکمرانی دَ بَیله شاو؛ علاوَه ازی سِتاره ها رِه اَم جور کد. ۱۷ پَس خُدا اونا رِه دَ خالی گاه آسمو جای-دَ جای کد تاکِه دَ زَمی رُوشنی بَدیه ۱۸ و دَ بَیله روز و شاو حُکمرانی کده رُوشنی رِه از تَرِیکی جِدا کُنَه. و خُدا دِید کِه خُوب اَسْتَه. ۱۹ روز بَیگاه شُدَه شاو صَباح شُد؛ اِی روزِ چارم بُوَد.

۲۰ و خُدا اَمَر کد: "آوها از هر رَقم زِنده جانِ آوی پُر شُنَه و مُرغکو از بَیله زَمی دَ خالی گاه آسمو پَر بَزَنه." ۲۱ پَس خُدا جاندارای کِیَه بحری و تمام زِنده جانای دِیگِه رِه کِه دَ آو زِندگی مُو کُنَه دَ مُطابِقِ جِنس شی و پِگِ مُرغکوی بالدار رِه اَم دَ مُطابِقِ جِنس شی خَلق کد. و خُدا دِید کِه خُوب اَسْتَه. ۲۲ و خُدا اونا رِه بَرکت دَدَه کُفت: "بَرور شُدَه کَلو شُنید و آوهای بَحَر ها رِه پُر کُنید و مُرغکو دَ بَیله زَمی کَلو شُنَه!" ۲۳ روز بَیگاه شُدَه شاو صَباح شُد؛ اِی روزِ پَنجَم بُوَد.

^{۲۴} و خُدا امر کد: ”د زمی هر رقم زنده جان د وجود بییه: جانورای دَرِنده، خرنده گو و چارپایا هر کُدم شی د مُطابق جنس خُو.“ و امو رقم شُد. ^{۲۵} پس خُدا چارپایا ره د مُطابق جنس شی، جانورای دَرِنده ره د مُطابق جنس شی و پگ خرنده گون زمی ره د مُطابق جنس شی خَلق کد. و خُدا دید که خُوب آسته.

^{۲۶} و خُدا کُفت: ”بیید انسان جور کنی تا د بِلِه ماهیای دریا، د بِلِه مُرغکوی آسمو، د بِلِه حیوانا و د بِلِه تمام زمی و د بِلِه پگ خرنده گو که د رُوی زمی خَرک مونه، حُکمرانی کُنه.“ ^{۲۷} پس خُدا انسان ره مِثِلِ خود خُو خَلق کد؛ او ره مِثِلِ خُدا خَلق کد؛ اونا ره مرد و زن خَلق کد. ^{۲۸} و خُدا اونا ره بَرکت دَد و دَزوا کُفت: ”بارور شُدِه کلو شُنید و زمی ره پُر کده د بِلِه شی حاکم شُنید: د بِلِه ماهیای دریا، د بِلِه مُرغکوی آسمو و د بِلِه پگ زنده جانای که د رُوی زمی حرکت مونه، حُکمرانی کُنید.“ ^{۲۹} و خُدا کُفت: ”اونه، پگ گیاه های دانه تُو ره د تمام رُوی زمی و پگ درختای ره که میوه های خسته دار دره دز شمو بلده خوراک ددیم. ^{۳۰} و تمام گیاه های سوز ره ما د تمام حیوانای زمی، د پگ مُرغکوی آسمو و د پگ خرنده گون رُوی زمی که نَفَسِ زندگی دره بلده خوراک ددیم.“ و امو رقم شُد. ^{۳۱} و خُدا پگ چیزای ره که آست کُدد، توخ کد و دید که کلو خُوب آسته. روز بیگاه شُدِه شاو صَباح شُد؛ ای روز شَشَم بُوَد.

شرح خَلقت

^۲ د امزی رقم آسمونا و زمی و هر چیزی که دَزوا بُوَد تَکْمیل شُد. ^۲ د روز هفتم خُدا کار خُو ره که شروع کُدد، تَکْمیل کد و د روز هفتم از هر کار خُو که مُوکد دِست کَشید و آرام کد. ^۳ خُدا روز هفتم ره بَرکت دَدِه او ره مُقَدَّس حساب کد، چراکه دَمَزو روز خُدا از هر کار خُو که خَلق و جور کُدد دِست کَشید و آرام کد. ^۴ ای د باره خَلقتِ آسمونا و زمی بُوَد زمانی که اونا خَلق شُد.

وختیکه خُداوند آسمونا و زمی ره خَلق کد، ^۵ هیچ بوته بیابو د زمی موجود نَبُوَد و هیچ گیاه بیابو سوبه نَکُدد، چراکه خُداوند-خُدا هنوز بارش ره د زمی نَبارنُدد و آدم وجود نَدَشْت که د زمی کِشت-و-کار کنه. ^۶ مگم او از زیر زمی باله میمَد و تمام رُوی زمی ره سیر او مُوکد. ^۷ پس ازو خُداوند-خُدا آدم ره از خاک زمی جور کد و د بِنی شی نَفَسِ حیات پُف کد و او یگ موجود زنده جور شُد. ^۸ خُداوند د عِدِن که سُون شَرَق آسته یگ باغ جور کد و آدم ره که شکل دَدَد، د اُونجی ایشْت. ^۹ خُداوند-خُدا هر رقم درختای نُوربند و میوه تُو ره از زمی سوزدلجی کد و د غولِ باغ درختِ زندگی و درختِ شناسایی خُوب و بد ره د وجود اُورد. ^{۱۰} یگ نار از عِدِن بُر موشُد و باغ ره سیر او مُوکد و از اُونجی د چار جوی تقسیم موشُد. ^{۱۱} نام جوی اوّل پیشون آسته که تمام سرزمینِ حویله ره دور میزَنه که د اُونجی طِلا

و جُود دَرِه. ^{۱۲} طَلّای اَزُو سرزمی خالِص آسْتِه و شِلیم خوشبُوی و سَنگِ عَقیق ام دَ اُونجی پَیدا موشه. ^{۱۳} نامِ جوی دَوَم جیحون آسْتِه که تمامِ سرزمینِ کُوش ره دَوَر میزنه. ^{۱۴} نامِ جوی سِوَم دَجَلِه آسْتِه که از شرقِ آشور تیر موشه و جوی چارُم فَرَات آسْتِه. ^{۱۵} بعد اَزُو خُداوند-خُدا آدم ره دَ باغِ عِدِن جای-د-جای کد تاکه دَزُو کار کده اَزُو نِگاهوانی کنه. ^{۱۶} و خُداوند-خُدا دَ آدم امر کد: "تُو اِجازه دَری که از میوهِ تمامِ دِرختای باغِ بُوخوری؛ ^{۱۷} مگم از میوهِ درختِ شِناسایی خُوب و بَد هرگَز نَخور، چُون دَ اُمُو روزِ که اَزُو بُوخوری حتماً مومری. " ^{۱۸} و خُداوند-خُدا کُفت: "خُوب نییه که آدم تنها بَشه؛ ما یگ همکارِ مُناسِب بَلدِه شی جور مومم. " ^{۱۹} اوخته خُداوند-خُدا تمامِ حیوانای بیابو و مُرغکوی آسمو ره از خاکِ زمی شکل دَد و اونا ره دَ پیشِ آدم اُورد تا بِنگره که آدم دَ سرِ ازوا چیزخیل نام میله. و هر چیزِ که آدم هر زنده‌جان ره کوی کد، نام شی اُمُو شُد. ^{۲۰} دَمزی رقمِ آدم تمامِ چارپایا، مُرغکوی آسمو و پگِ حیوانای بیابو ره نام کد، مگم هیچ کُدمِ ازوا بَلدِه آدم همکارِ مُناسِب نَبُود. ^{۲۱} پس خُداوند-خُدا آدم ره دَ خاوِ غَوُوج بُرد و اُو سخت خاو رفت. اوخته خُدا یگ قَبْرغِه شی ره گِرِفت و جای شی ره قد گوشتِ جان شی پُر کد. ^{۲۲} بعد اَزُو خُداوند-خُدا امزُو قَبْرغِه، زَن ره خَلق کد و اُو ره دَ پیشِ آدم اُورد. ^{۲۳} اوخته آدم کُفت:

"ای آسْتِه اسْتُغو از اسْتُغونای مه،

و گوشت از گوشت-و-خُون مه.

نام شی «نِسا» بَشه،

چراکه از اِنسان گِرِفته شُد.

^{۲۴} امزی خاطر مَرَد آتِه و اِبِه خُو ره ایلِه کده قد خاتون خُو یگجای موشه و هر دُوی شی یگ جِسَم موشه. ^{۲۵} زَن و مَرَد، هر دُوی شی لُج بُوَد و از یگدیگِه خُو شَرَم نَمُوخورد.

نافرمانی اِنسان

^۳ مار از تمامِ حیوانای بیابو که خُداوند جور کُدد، چالاکتر بُوَد. اُو از زَن پُرسان کد: "راستی، خُدا واقعا دَز شُمو کُفته که 'از هیچ دِرختِ باغِ میوه نَخورید؟' " ^۲ زَن دَ مار کُفت: "مو اِجازه دَرِه که از میوهِ دِرختای باغِ بُوخوری. ^۳ لیکن از میوهِ دِرختی که دَ غولِ باغِ آسْتِه، خُدا کُفته 'اَزُو نَخورید و دَزُو دِست نَزینید، نَشْنه که بُمَرید.' " ^۴ و مار دَ

زَن كُفْت: "شُمُو نَمُوْمِرِيْد، چَراكَه خُدا مِيْدِنَه دَمَزُو رُوْز كِه اَزُو بُخُوْرِيْد چِيْمَاي شُمُو وَاز مُوشَه و شُمُو مِثْلِ خُدا وَرِي مُوشِيْد و خُوب و بَد رَه پِي بُرْدَه مِيْتِنِيْد."

و زَن دِيْد كِه مِيُوَه اَمَزُو دِرْخْت بَلْدَه خُوْرَدُو خُوب اَسْتَه و دَ چِيْمَاي شِي نُورِيْنَد مَعْلُوْم مُوشَه و اَم بَلْدَه حَاصِلِ كَدُوْنِ دَاْنَايِي قَاْبِلِ پَسَنْد اَسْتَه. پَس اُو اَز مِيُوَه شِي كِرْفْتَه خُوْرَد و دَ شُوِي خُو اَم دَد و اُو اَم خُوْرَد. ^۷ اوخْتَه چِيْمَاي هَر دُوِي شِي وَاز شُد و اُوْنَا فَاْمِيْد كِه لُج اَسْتَه. پَس بَلْغَاي دِرْخْت اَنْجِيْر رَه قَد يَكْدِيْگَه شِي كُوَك كَدَه بَلْدَه كَمَر خُو پُوْش جُوْر كَد.

^۸ دَ وختِ دِيْگَرِ رُوْز اُوْنَا اَوَاْزِ خُداوَنْد-خُدا رَه شِنِيْد كِه اُو دَ بَاغِ دَ حَرَكْت بُوْد و اَم و زَن شِي خُوْد رَه اَز نَظَرِ خُداوَنْد-خُدا دَ مِيْنَكَلِ دِرْخْتَايِ بَاغِ تَاشَه كَد. ^۹ مَكَم خُداوَنْد-خُدا اَم رَه كُوِي كَد و دَزُو كُفْت: "كُجَا اَسْتِي؟" ^{۱۰} اُو كُفْت: "وختِيْكَه اَوَاْزِ تُو رَه دَ بَاغِ شِنِيْدَم، تَرَس خُوْرُدَم و تَاشَه شُدَم، چَراكَه لُج بُوْدَم." ^{۱۱} خُدا پُرْسَان كَد: "كِي دَزِ تُو كُفْت كِه لُج اَسْتِي؟ اِيَا اَز مِيُوَه اَمَزُو دِرْخْت خُوْرَدِي كِه دَزِ تُو كُفْتَم 'نَخُوْر؟' " ^{۱۲} اَم كُفْت: "اَمِي خَاْتُوْن رَه كِه دَزِ مَه دَدِي، اِيْنَمِي اَز مِيُوَه اَمَزُو دِرْخْت دَزِ مَه دَد كِه مَا خُوْرُدَم." ^{۱۳} خُداوَنْد-خُدا اَز زَن پُرْسَان كَد: "تُو چَرا اِي كَار رَه كَدِي؟" ^{۱۴} زَن كُفْت: "مَار مَرَه بَاْزِي دَد و اَزُو خُوْرُدَم." ^{۱۵} و خُداوَنْد-خُدا دَ مَار كُفْت: "اَزِي كِه اِي كَار رَه كَدِي، اَز تَمَامِ جَاْنُوْرَايِ دَرِنْدَه و حَيُوَانَايِ بِيَابُو كَدَه نَالْتِي اَسْتِي. دَ تَمَامِ عُمَرِ خُو دَ رُوِي كُوْرَه خُو رَاه بُوْرُو و خَاكِ بُخُوْر." ^{۱۶} دَ مِيْزِي. ^{۱۷} دَ زَن كُفْت: "دَرْد و زَحْمْتِ تُو رَه دَ وختِ زِيْدُو عَدْرِ كَلُو مُوْنَم؛ تُو قَد دَرْد اَوْلَادِ مِيْزِي. تُو دَ شُوِي خُو شُوْقِ مِيْدِشْتَه بَشِي و اُو دَ بَلَه تُو حُكْمَرَانِي مُوْنَه." ^{۱۸} دَ اَم كُفْت: "تُو تُوْرَه خَاْتُوْنِ خُو رَه گوْشِ كَدِي و اَز مِيُوَه دِرْخْتِي خُوْرَدِي كِه دَزِ تُو اَمْرِ كَدُدَم كِه اَزُو نَخُوْر. اَز خَاْطَرِ اَمْزِي كَارِ تُو، زَمِي نَالْتِ شُد و تُو بَايْد دَ تَمَامِ زَنْدَكِي خُو رَنْج-و-زَحْمْتِ بَكْشِي تَاكِه خُوْرَاكِ پِيْدَا كَنِي." ^{۱۹} زَمِي خَارِ و كُْلِ هَايِ خَارْدَارِ سُوْزْدَلْجِي مُوْنَه و تُو گِيَاهِ هَايِ بِيَابُو رَه مُوْخُوْرِي. ^{۲۰} قَد عَرَقِ پِيْشَانِي خُو نَانِ مُوْخُوْرِي، تَا اَمَزُو رُوْزِي كِه دَ خَاكِ زَمِي مُوْرِي، چَراكَه اَمَزُو كِرْفْتَه شُدِي؛ چُوْنِ تُو اَز خَاكِ اَسْتِي و پَس دَ خَاكِ مُوْرِي." ^{۲۱} و اَم اَمْرِ خَاْتُوْنِ خُو رَه حَوَا اِيْشْت، چَراكَه اُو اِيَه تَمَامِ بَشَرِ مُوْشُد. ^{۲۲} پَس خُداوَنْد-خُدا اَز پُوْسْتِ حَيُوَانَا بَلْدَه اَم و خَاْتُوْنِ شِي كَالَا جُوْر كَد و اُوْنَا رَه پُوْشَنْد. ^{۲۳} و خُداوَنْد-خُدا كُفْت: "اِيْنَه، اِنْسَانِ رَقْمِ يَكِي اَز مُوْشُدَه كِه مِيْتِنَه خُوب و بَد رَه پِي بُرَه. اَلِي نَشْنَه كِه اُو دِسْتِ خُو رَه دِرَاْزِ كَدَه اَز دِرْخْتِ حَيَاتِ اَم كِرْفْتَه بُخُوْرَه و بَلْدَه هَمِيْشَه زِنْدَه بُمْنَه." ^{۲۴} اَمْزِي خَاْطَرِ خُداوَنْد-خُدا اُو رَه اَز بَاغِ عِيْنِ بُرِ كَد تَا دَ رُوِي زَمِيْنِي كِه اَز شِي كِرْفْتَه شُدِي، كِشْت-و-كَار كَنَه. ^{۲۵} اُو اِنْسَانِ رَه اَز بَاغِ عِيْنِ هِي كَد و مَلَايْكَه هَايِ كِرُوْبِي و شَمْشِيْرِ اَتِشِي رَه دَ شَرَقِ بَاغِ عِيْنِ جَاي-دَ جَاي كَد. اَمُو شَمْشِيْرِ دَ چَارِ طَرْفِ چِرْخِ مُوْخُوْرَد تَا رَاهِ دِرْخْتِ حَيَاتِ رَه حِفَاْظْتِ

قائن و هابیل

۴ و آدم قد خاتون خُو حوا یگجای شُد و اُو حامله شُدِه قائن ره دَ دُنیا اُورد و حوا کُفت: "دَ کومکِ خُداوند یگ باچه حاصلِ کُدم." ۲ حوا دفعه دِیگه حامله شُد و هابیل برارِ قائن ره دَ دُنیا اُورد. هابیل چوپو شُد و قائن دیغو.

۳ بعد از چند وخت قائن یگ مقدار از حاصلِ زمین خُو ره دَ عنوانِ هدیه پیشِ خُداوند اُورد. ۴ هابیل ام از اولباری گله خُو هدیه اُورد و از خُوبترین حصّه شی دَ خُداوند تقدیم کد. و خُداوند از هابیل و هدیه شی راضی شُد، ۵ مگم از قائن و هدیه شی راضی نَشُد. پس قائن کلو قار شی اُمد و سر خُو ره تا اُندخت. ۶ خُداوند دَ قائن کُفت: "چرا قار شُدی و سر خُو ره تا اُندختی؟ ۷ اگه تُو نیکوکار بشی، آیا قبول نموشی؟ و اگه نیکی نکنی گناه دَ دانِ درگه دَ گیتِه تُو آسته و تُو ره میخایه دَ چنگ بیره، مگم تُو باید دَ سرِ اُزو زور شنی." ۸ ولّی قائن دَ برارِ خُو هابیل کُفت: "بیه که دَ صحرا بوری." و غیبتیکه اونا دَ بیابو بُود قائن دَ سرِ برارِ خُو هابیل حمله کد و اُو ره کُشت. ۹ اوخته خُداوند از قائن پُرسان کد: "برارِ تُو کجا آسته." اُو جواب دَد: "نمیدنم. آیا ما نگاهوانِ برارِ خُو آستم؟" ۱۰ و خُداوند کُفت: "بچی ای کار ره کدے؟ خُونِ برارِ تُو از زمی پیشِ ازمه ناله مونه." ۱۱ و آلی تُو امزی زمی نالت شُدے، امزی زمی که دانِ خُو ره واز کد تا خُونِ برارِ تُو ره که از دست تُو ریختنده شُد، چُوش کنه. ۱۲ وختیکه کشت-و-کار کُنی زمی دِیگه دَز تُو حاصلِ نمیدیه و تُو دَ زوی زمی ایله گشت و سرگردو موشی." ۱۳ قائن دَ خُداوند کُفت: "جَزای مه کلو سخت آسته. ما برداشتِ نمیتنم." ۱۴ امروز تُو مَره ازی زمی و از حُصُور خُو دُور مونی. ما دَ دُنیا ایله گشت و سرگردو موشم و هر کس که مَره پیدا کنه، اُو مَره موکُشه." ۱۵ و خُداوند دَزو کُفت: "نه، اگه کسی قائن ره بکُشه، هفت برابر اُزو اِنتقامِ گِرِفته موشه." بعد ازو خُداوند یگ نشانی بلّه قائن ایشت تا هر کس که اُو ره بنگره، اُو ره نکُشه. ۱۶ و قائن از حُصُورِ خُداوند رفت و دَ یگ جای دَ نامِ «نود» که دَ شرقِ عِدنِ آسته، جای-د-جای شُد. ۱۷ اوخته قائن قد خاتونِ خُو یگجای شُد و خاتونِ شی حامله شُدِه حَنوخ ره دَ دُنیا اُورد. دَمَزو غَیبتِ قائن یگ شار جور کد و اُو ره دَ مُطابقِ نامِ باچه خُو، حَنوخ نامِ ایشت. ۱۸ و بلده حَنوخ عیرادِ پیدا شُد، و باچه عیرادِ مَحُوبائیل بُود، و باچه مَحُوبائیل مَتُوشائیل بُود که اُو آته لَمک بُود. ۱۹ و لَمک دُو خاتو گِرِفْت: یگ شی عاده نامِ دشت و دِیگه شی ظِلّه. ۲۰ و عاده یابال ره دَ دُنیا اُورد. اُو آته کسای شُد که خیمه نشین و مالدار بُود. ۲۱ نامِ برارِ شی یوبال بُود. اُو آته تمامِ بریط نوازا و نئی نوازا بُود. ۲۲ و ظِلّه ام اولاد کد: اُو توبیل قائن ره دَ دُنیا اُورد که صَنعتگرِ آلّه های برونزی و آینی بُود. خوارِ توبیل قائن، نَعمه بُود. ۲۳ و لَمک دَ خاتونوی خُو کُفت:

”آی عاده و ظلّه. توره مَره گوش کُنید!

آی خاتونوی لَمک گب مَره خُوب دِ دِل خُو بگیریید!

ما یگ آدم ره کُشتُم که او مَره زخمی کُدد؛

یگ جوان ره که مَره اوگار کُدد.

^{۲۴} اگه از قاتِلِ قائن هفت برابر اِنْتِقامِ گِرِفْتِه مُوشه،

از قاتِلِ لَمک هفتاد و هفت چند اِنْتِقامِ گِرِفْتِه مُوشه.”

^{۲۵} پس آدم بسمِ قد خاتونِ خُو یگجای شُد و او یگ باچه دِ دُنیا اُورد که نام شی ره شِیث اِیشت، چُون او کُفت: ”خُدا یگ نسلِ دِیگه ره دِ عَوْضِ هابیلِ دز مه دَد، چراکه قائن او ره کُشتُد.” ^{۲۶} و شِیث ام صاحبِ یگ باچه شُد و نام شی ره اِنوش اِیشت. دَمزُو غَیث بُود که مَرْدُم دِ نام خُداوند عِبادت کدو ره شُرُوع کد.

پُشت نامه از آدم تا نوح

۵ ای کِتَاب دِ باره نسلِ آدم آسته: دِ روزی که خُدا آدم ره خَلق کد، او ره هَمَرنگِ خُدا جور کد. ^۲ خُدا اِنسان ره مَرْد و زَن خَلق کد و اونا ره بَرکَت دَد. دِ روزی که اونا ره خَلق کد، نام شی ره آدم اِیشت. ^۳ وختیکه بابای آدم یگ صد و سی ساله بُود، او صاحبِ یگ باچه دِیگه شُد که هَمَرنگِ خود شی و رقمِ خود شی وری بُود و او نام شی ره شِیث اِیشت. ^۴ بعد از پیدای شُدونِ شِیث، آدم هشت صد سالِ دِیگه زندگی کد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام بلده شی پیدای شُد. ^۵ تمامِ روزای که آدم زندگی کد نُه صد و سی سال بُود و او فَوْت کد. ^۶ وختیکه شِیث یگ صد و پنج ساله بُود، باچه شی اِنوش پیدای شُد. ^۷ و بعد از پیدای شُدونِ اِنوش، شِیث هشت صد و هفت سالِ دِیگه زندگی کد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پیدای شُد. ^۸ و تمامِ روزای زندگی شِیث نُه صد و دوازده سال بُود و او فَوْت کد. ^۹ وختیکه اِنوش نود ساله بُود، باچه شی قینان پیدای شُد. ^{۱۰} بعد از پیدای شُدونِ قینان، اِنوش هشت صد و پوزده سالِ دِیگه زندگی کد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پیدای شُد. ^{۱۱} و تمامِ روزای زندگی اِنوش نُه صد و پنج سال بُود و او فَوْت کد. ^{۱۲} وختیکه قینان هفتاد ساله بُود، باچه شی مَهَللِئیل پیدای شُد. ^{۱۳} بعد از پیدای شُدونِ مَهَللِئیل، قینان هشت

صد و چل سالِ دِیگه زندگی کد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پیدا شُد. ^{۱۴} تمام روزای زندگی قینان نُه صد و ده سال بُود و اُو فَوْت کد. ^{۱۵} وختیکه مَهَلَلْ تیل شصت و پَنج ساله بُود، باچه شی یارَد پیدا شُد. ^{۱۶} بعد از پیدا شُدون یارَد، مَهَلَلْ تیل هشت صد و سی سالِ دِیگه زندگی کد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پیدا شُد. ^{۱۷} تمام روزای زندگی مَهَلَلْ تیل هشت صد و نَوَد و پَنج سال بُود و اُو فَوْت کد. ^{۱۸} وختیکه یارَد یگ صد و شصت و دُو ساله بُود، باچه شی حَنوخ پیدا شُد. ^{۱۹} بعد از پیدا شُدون حَنوخ، یارَد هشت صد سالِ دِیگه زندگی کد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پیدا شُد. ^{۲۰} تمام روزای زندگی یارَد نُه صد و شصت و دُو سال بُود و اُو فَوْت کد. ^{۲۱} وختیکه حَنوخ شصت و پَنج ساله بُود، باچه شی مَتوشالِح پیدا شُد. ^{۲۲} بعد از پیدا شُدون مَتوشالِح، حَنوخ سِه صد سال دَ راهِ خُدا قَدَم زَد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پیدا شُد. ^{۲۳} تمام روزای زندگی حَنوخ سِه صد و شصت و پَنج سال بُود. ^{۲۴} حَنوخ دَ راهِ خُدا قَدَم مِیَزَد و آخِر کار اُو غِیْب شُد، چُون خُدا اُو ره پِیش خُو بُرَد. ^{۲۵} وختیکه مَتوشالِح یگ صد و هشتاد و هفت ساله بُود، باچه شی لَمک پیدا شُد. ^{۲۶} بعد از پیدا شُدون لَمک، مَتوشالِح هفت صد و هشتاد و دُو سالِ دِیگه زندگی کد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پیدا شُد. ^{۲۷} تمام روزای زندگی مَتوشالِح نُه صد و شصت و نُه سال بُود و اُو فَوْت کد. ^{۲۸} وختیکه لَمک یگ صد و هشتاد و دُو ساله بُود، اُو صاجِبِ یگ باچه شُد ^{۲۹} و نام شی ره نوح اِیشت، چُون اُو گُفت: ”ای مو ره از کار و رَنج-و-زَحمتِ دِستای مو دَمزی زمی که خُداوند ای ره نالت کده آرامش-و- آسودگی مِیدیه.“ ^{۳۰} بعد از پیدا شُدون نوح، لَمک پَنج صد و نَوَد و پَنج سالِ دِیگه زندگی کد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پیدا شُد. ^{۳۱} تمام روزای زندگی لَمک هفت صد و هفتاد و هفت سال بُود و اُو فَوْت کد. ^{۳۲} وختیکه نوح پَنج صد ساله بُود، اُو صاجِبِ سِه باچه شُد؛ نام های ازوا سام، حام و یافِث بُود.

شَرارتِ اِنسان

۶ وختیکه تعدادِ اِنسان دَ رُوی زمی کلو شُد و بلده ازوا دُختر و تُولد شُد، ^۲ باچه های خُدا دید که دُختر و آدمی زاد چیقس نُوربند آسته و اونا از هر کُدم که خوش شی مِیَمَد بلده خُو خاتو مِیگِرِفَت. ^۳ پس خُداوند گُفت: ”روح مه دَ اِنسان بلده همیشه باقی نَمومنه، چراکه اُو فانی-و-جسمانی آسته و بعد از روزای زندگی شی یگ صد و بیست سال بَشه.“ ^۴ دَمزُو روزا و ام بعد ازُو مردُمای غولپیکر دَ رُوی زمی مَوْجود بُود، دَمزُو غِیتیکه باچه های خُدا قد دُختر و اِنسان یگجای شُد و اونا بلده از وا اولادا زبید. اونا پالوانای زمانِ سابق بُود، مردای نامتُو. ^۵ و خُداوند دید که شَرارت-و-بَدی اِنسان دَ رُوی زمی کلو شُد و پگِ فِکرا و نِیت های دِلِ مردُم همیشه پُر از شَرارت آسته. ^۶ پس خُداوند از خَلَقَتِ اِنسان دَ رُوی زمی غَمگین شُد افسوس خورد و دِلِ شی دِق شُد. ^۷ اوخته خُداوند گُفت: ”ما اِنسان

ره که خَلقِ کَدیم از رُوی زمی پای پاک گُم مُوئُم، از اِنسانِ گِرِفته تا حیوان، خَزَندگو و مُرغکوی آسمو، چراکه از جور کدونِ ازوا افسوسی مه مییه. ” مگم نوح د پیش خُداوند آبرو دشت.

سرگذشتِ نوح

^۹ ای د باره نسلِ نوح آسته: نوح د زمانِ خُو یگ آدمِ عادِل و بے عیب بُود و د راهِ خُدا قَدَم مِیَزِد. ^{۱۰} نوح سِه باچه دشت د نام های سام، حام و یافِث. ^{۱۱} تمامِ مردُم زمی د نظرِ خُدا فاسِد-و-بَدکار بُود و زمی از ظَلَم-و-سِیَم پُر شُدُد. ^{۱۲} خُدا دُنیا ره توخ کد و دید که چِیقس فاسِد شُدِه، چراکه تمامِ بَشَر د راهِ بَدی-و-فِساد رِی بُود. ^{۱۳} پس خُدا د نوح گُفت: ”تصمیمِ گِرِفتم که بَشَر ره از بینِ بُرم، چراکه زمی بخاطرِ ازوا پُر از ظَلَم-و-سِیَم شُدِه. اینه، ما اونا ره قد زمی قَتی نابُود مُوئُم. ^{۱۴} مگم تُو بِلدِه خُو از چِیو درختِ سَرو یگ کِشتی جور کُو که د بینِ شی چندین اُتاق بَشِه؛ کِشتی ره از مَنه و بُرو خن قِیر لیش کُو ^{۱۵} و اُو ره دَمزی طریقه جور کُو: دِرازی شی سِه صد توغی، بر شی پنجاه توغی و بِلندی شی سی توغی بَشِه. ^{۱۶} دُو قِربش تاهتر از چَت، کِلکین بیل و درگه شی ره از بَغل شی بُر کُو؛ دزشی طَبِقَه تَیْنِه، طَبِقَه دَوَم و سِوَم جور کُو. ^{۱۷} چُون اینه، ما د رُوی زمی طوفان و سیل رِی مُوئُم تا پِگِ مَوْجُوداتِ جاندار ره که نَفَسِ حیاتِ دَره از تِی آسمو نابُود کُئُم؛ هر چِیزی که د رُوی زمی آسته، از بینِ موره. ^{۱۸} لیکن ما قد از تُو عهد-و-قَول مُوئُم؛ و تُو قد باچه ها، خاتُو و بیری گون خُو د کِشتی داخِل موشی ^{۱۹} و از پِگِ زنده جانا یعنی از پِگِ مَوْجُوداتِ جاندار یگ جوره، نَر و ماده بَگیر تاکه قد تُو د مَنه کِشتی بوره و زنده بُمَنه: ^{۲۰} یگ یگ جوره از مُرغکُو د مُطابِقِ جِنسِ خُو، از حیوانا د مُطابِقِ جِنسِ خُو و از تمامِ خَزَندگونِ زمی د مُطابِقِ جِنسِ خُو د پیش تُو مییه تاکه قد تُو زنده نگاه شُنه. ^{۲۱} امچنان از هر رقمِ چِیزای خوردنی گِرِفته بِلدِه خُو دَخیره کُو تا بِلدِه خود تُو و مخلوقاتِ کِشتی خوراک بَشِه. ” ^{۲۲} و نوح امو رقم کد؛ اُو تمامِ چِیزای ره که خُدا دزشی امر کدُد، د جای اُورد.

طوفان-و-سیل

^۷ بعد از و خُداوند د نوح گُفت: ”تُو قد تمامِ خاتوار خُو داخِل کِشتی بورو، چراکه د امزی نسل تنها تُو ره د خُصُور خُو عادِل مِیَنگُرم. ^۲ از پِگِ حیوانای حلالِ گوشت هفت جوره، یعنی هفت نَر و هفت ماده قد خُو بَگیر. و لیکن از حیوانای حرامِ گوشت یگ جوره، یعنی یگ نَر و یگ ماده بَگیر. ^۳ امچنان از مُرغکوی آسمو هفت جوره نَر و ماده بَگیر تاکه نسل از و د تمامِ رُوی زمی باقی بُمَنه، ^۴ چُون بعد از هفت روز ما بِلدِه چِل شاو و چِل روز د زمی بارشِ رِی مُوئُم و هر مَوْجُودی زنده ره که جور کَدیم از رُوی زمی از بینِ مُوئُم. ” ^۵ و نوح هر چِیزی ره که خُداوند

دَزُو اَمْر كُدُد، اَنجَام دَد.

نُوح شَش صَد سَالِه بُود كِه اَمُو طُوفَان-و-سَيِل دَ زَمِي اَمَد. ^۷ و نوح قَد بَاچِه هَا و قَد خَاتُو و بِيَرِي گُون خُو پِيَش اَز اَمَدُونِ اَو هَاي سَيِل دَ مَنِه كِشْتِي رَفْت. ^۸ اَز حَيَوَانَاي حَلَال گُوشْت و حَيَوَانَاي حَرَام گُوشْت، اَز مُرْعَكُو و اَز تَمَام خَزِنْدَكُونِ زَمِي ^۹ يِگ يِگ جُورِه، نَر و مَادِه پِيَشِ نُوْح اَمَدِه دَ كِشْتِي دَاخِل شُد، اَمُو رَقْمِيكِه خُدا دَ نُوْح اَمْر كُدُد. ^{۱۰} و بَعْد اَز هَفْت رُوز اَو هَاي سَيِل دَ زَمِي اَمَد. ^{۱۱} دَ شَش صَدُم سَالِ زِنْدَكِي نُوْح، دَ رُوزِ هَفْدَهْمِ مَاهِ دَوْم، دَقِيْق دَ اَمْرُو رُوز، چِشْمِه هَا اَز عَوْجِي كِنِه زَمِي بُر شُد و سَرَبِنْدَهَاي اَسْمُو وَاز شُد ^{۱۲} و مُدْتِ چَل شَاو و چَل رُوز دَ بَلِه زَمِي بَارِش بَارِيْد. ^{۱۳} دَقِيْق دَمْرُو رُوز نُوْح و بَاچِه هَاي شِي سَام، حَام و يَافِث و خَاتُونِ نُوْح قَد سِه بِيَرِي شِي دَاخِلِ كِشْتِي شُد: ^{۱۴} اَوْنَا و تَمَامِ جَانُورَايِ دَرِنْدِه دَ مُطَابِقِ جِنْسِ خُو، تَمَامِ چَارپَايَا دَ مُطَابِقِ جِنْسِ خُو، تَمَامِ خَزِنْدَكُونِ كِه دَ رُويِ زَمِي خَزَكِ مُونِه دَ مُطَابِقِ جِنْسِ خُو و تَمَامِ مُرْعَكُو دَ مُطَابِقِ جِنْسِ خُو، يَعْنِي تَمَامِ پَرِنْدِه گُو و تَمَامِ بَالْدَارَا. ^{۱۵} اَز پِگِ مَوْجُودَاتِ جَانْدَارِ كِه نَفْسِ حَيَاتِ دَشْت، يِگ يِگ جُورِه دَ پِيَشِ نُوْح دَاخِلِ كِشْتِي رَفْت. ^{۱۶} اَوْنَايِ كِه دَاخِلِ رَفْت نَر و مَادِه تَمَامِ مَوْجُودَاتِ بُود، اَمُو رَقْمِيكِه خُدا دَ نُوْح اَمْر كُدُد. و خُداوْنِدِ دَرِكِه كِشْتِي رِه اَز پُشْتِ اَزُو بَسْتِه كَد.

^{۱۷} طُوفَان-و-سَيِل مُدْتِ چَل شَاو رُوز دَ بَلِه زَمِي اِدَامِه دَشْت و اَو كَلُو شُدِه كِشْتِي رِه بَالِه كَد و كِشْتِي اَز زَمِي عَدْرِ بَالِه بُود. ^{۱۸} اَو بَاقُوتِ شُدِه دَ بَلِه زَمِي كَلُو شُدِه رَيِي بُود و كِشْتِي دَ رُويِ اَو حَرَكْتِ مُوكَد. ^{۱۹} اَو دَ بَلِه زَمِي عَدْرِ كَلُو بَاقُوتِ شُد و پِگِ كُوه هَاي بِلِنْدِي رِه كِه دَ تَيِ تَمَامِ اَسْمُو بُود، پُوشِنْد. ^{۲۰} اَو پُوزْدِه تُوغِي اَز كُوه هَا بِلِنْدَتَر رَفْت و اَوْنَا رِه پُوشِنْد. ^{۲۱} تَمَامِ مَوْجُودَاتِ جَانْدَارِ كِه دَ رُويِ زَمِي حَرَكْتِ مُوكَد نَابُود شُد: مُرْعَكُو، چَارپَايَا، جَانُورَايِ دَرِنْدِه و تَمَامِ خَزِنْدَكُونِ كِه دَ زَمِي خَزَكِ مُونِه و پِگِ اِنْسَانِ هَا. ^{۲۲} هَر مَوْجُودِي كِه دَ خُشْكِه زِنْدَكِي مُوكَد و دَ بِيْنِي شِي نَفْسِ حَيَاتِ بُود، اَز بِيْنِ رَفْت. ^{۲۳} دَمْرِي رَقْمِ خُدا هَر مَوْجُودِ زِنْدِه رِه اَز رُويِ زَمِي گَم-و-گُل كَد؛ اَز اِنْسَانِ گَرِفْتِه تَا حَيَوَانَا، خَزِنْدَكُو و مُرْعَكُوِي اَسْمُو، پِگِ شِي اَز زَمِي گَم-و-گُل شُد. تَنُهَا نُوْح و كَسَايِ كِه قَد اَزُو دَ كِشْتِي بُود، زِنْدِه بَاقِي مَنَد. ^{۲۴} و اَو تَا يِگِ صَد و پَنجَاهِ رُوزِ تَمَامِ زَمِي رِه گَرِفْتُنْد.

اَيَسْتِه شُدُونِ طُوفَان-و-سَيِل

^۱ اَمِگِ خُدا دَ فِكْرِ نُوْح و تَمَامِ جَانُورَايِ دَرِنْدِه و چَارپَايَايِ مَنِه كِشْتِي بُود. اَو يِگِ بَادِ رِه دَ رُويِ اَو رَيِي كَد و اَو كَمِ شُدِه رَفْت. ^۲ چِشْمِه هَا اَز عَوْجِي زَمِي و سَرَبِنْدَهَايِ اَسْمُو بِنْد شُد و بَارِشِ اَز اَسْمُو قُويِ شُد. ^۳ اَو اَز رُويِ زَمِي كَمِ شُدِه مَوْرَفْتِ و بَعْدِ اَز يِگِ صَد و پَنجَاهِ رُوزِ اَو دِيْگِه اَمِ كَمْتَرِ شُدِه رَفْت. ^۴ و دَ رُوزِ هَفْدَهْمِ مَاهِ هَفْتَمِ كِشْتِي دَ كُوه

های آزارات ششت. ^۵ او تا ماه دهم کمتر شده مورفت. د روز اول ماه دهم شیخی های کوهها معلوم شد. ^۶ پس از چل روز نوح کلکین کشتی ره که جور کدد، واز کد ^۷ و یگ زاغ ره ایله کد. مگم زاغ ایسو و او سو پر میزد تا غیتیکه او از بله زمی خشک شد. ^۸ پس ازو یگ کوتر ره ایله کد تا پنگره که او از بله زمی خشک شده یا نه. ^۹ مگم کوتر کدم جای خشکی ره بلده ایشتون پای خو پیدا نتنست، چراکه او تا هنوز د بله تمام زمی موجود بود. امزو خاطر کوتر پس د کشتی د پیش نوح آمد و نوح دست خو ره از کلکین برو بر کد و کوتر ره گرفته داخل کشتی آورد. ^{۱۰} نوح هفت روز دیگه صبر کد و بسم کوتر ره از کشتی برو ایله کد. ^{۱۱} د غیت آفتو ششتو کوتر د پیش نوح پس آمد و یگ بلگ درخت زیتون ره د نول خو گرفته آورد. پس نوح فامید که او از بله زمی تا ششته. ^{۱۲} او هفت روز دیگه انتظار کشید و کوتر ره دوباره ایله کد، مگم کوتر دیگه د پیش شی نه آمد.

^{۱۳} د سال شش صد و یکم زندگی نوح، د روز اول ماه اول، او از روی زمی خشک شده ری بود. پس نوح سرپوش کشتی ره باله کد و دید که واقعاً روی زمی خشک شده ری آسته. ^{۱۴} د روز بیست و هفتم ماه دوم زمی مکمل خشک شد ^{۱۵} و خدا د نوح گفت: ^{۱۶} "بیه، از کشتی بر شو، تو و خاتون تو، باچه های تو و بییری گون تو ام قد تو قتی. ^{۱۷} تمام زنده جانا که قد تو آسته، پگ امزو موجودات جاندار ره، از مرغکو گرفته تا چارپایا و پگ خزندگون که د روی زمی خزک مونه، قد خو برو ببر تا د روی زمی تیت شنه و د دنیا بارور و کلو شنه." ^{۱۸} و نوح قد باچه ها، خاتو و بییری گون خو از کشتی بر شد. ^{۱۹} امچنان تمام حیوانا، تمام خزندگو و تمام مرغکو، پگ زنده جانای که بله زمی حرکت مونه د مطابق جنس خو از منه کشتی بر شد.

نوح قربانی تقدیم مونه

^{۲۰} پس نوح یگ قربانگاه بلده خداوند آباد کد و از هر چارپای و پرنده حلال گوشت گرفته د عنوان قربانی سوختنی د قربانگاه تقدیم کد. ^{۲۱} وختیکه بوی خوش قربانی د پیش خداوند رسید، او د دل خو گفت: "ما دفعه دیگه زمی ره بخاطر انسان نالت نمونم، چراکه دل انسان از ریزگی طرف بدی میل دره. ما موجودات زنده ره دیگه نابود نمونم، امو رقیبیکه ایمدفعه کدم.

^{۲۲} تا وختیکه دنیا وجود دره،

کشت و درو،

یخی و گرمی،

زمستو و تايستو

و روز و شاو خلاص نموشه.

عهد-و-قولِ خداِ قد نوح

۹ خدا نوح و باچه های شی ره برکت دده گُفت: "بارور و کلو شُنید و زمی ره پُر کُنید. ^۲ ترس و بیم شُمو د بِلِه تمام حیوانای زمی و پگِ مُرغکوی آسمو و د بِلِه هرچیزی که د رُوی زمی خَزک مونه و پگِ ماهیای دریا و جُود میدشته بشه؛ ما پگِ ازوا ره د دستِ از شُمو ددیم. ^۳ هر چیزی که حرکت مونه و زندگی دره بلده خوراک شُمو آسته؛ امو رقم که گیاه های سوز ره دز شُمو ددیم، تمام چیزا ره دز شُمو میدیم. ^۴ مگم گوشت ره قد خُون شی که زندگی ازو آسته، نخورید. ^۵ و خُون شُمو ره که زندگی شُمو آسته، ضرور بازخاست مُونم: او ره از هر حیوان و از هر انسان بازخاست مُونم؛ از هر انسان جانِ برار شی ره بازخاست مُونم.

کسی که خُونِ یگِ انسان ره میریزنه،

خُونِ ازو ام از دستِ انسان ریختنده موشه.

چراکه خدا انسان ره

همرنگ خود خُو خَلق کده.

^۷ شُمو بارور و کلو شُنید؛ د بِلِه زمی تیت شُده دز شی کلو شُنید. ^۸ بعد ازو خدا د نوح و باچه های شی گُفت: ^۹ "اینه، ما عهد خُو ره قد شُمو و اولاده شُمو که بعد از شُمو مییه ^{۱۰} و قد تمام زنده جانای که قد شُمو آسته، بسته مُونم: قد مُرغکو، چارپایا و پگِ حیوانای زمی که قد شُمو آسته، یعنی قد هر چیزی که از کشتی بُرو آمد، قد هر جاندار زمی. ^{۱۱} ما عهد خُو ره قد شُمو اُسْتوار مُونم که دیگه هرگز پگِ مَوْجوداتِ جاندار د وسیله طوفان-و-سیلِ آو نابود نموشه و دیگه هرگز طوفان-و-سیلِ نَمییه که زمی ره تباہ کُنه. ^{۱۲} و خدا گُفت: "نشانی عهدی که ما د بَین ازخُو و از شُمو و پگِ زنده جانای که قد شُمو آسته بسته مُونم و بلده تمام نسل های آینده برقرار مومنه، اینی آسته:

^{۱۳} ما رنگین کمون خُو ره دَ اُورها میلم و ای نشانی عهدی آسته که دَ بین ازمه و زمی بسته شُده. ^{۱۴} وختیکه اُورها ره دَ بله زمی میرم و رنگین کمو دَ اُورها دیده موشه، ^{۱۵} اوخته عهد خُو ره که دَ بین ازمه و شمو و پگ زندهجانای جسمدار بسته شُده دَ یاد خُو میرم؛ و اُوها دیگه هرگز سیل جور نموشه تا تمام موجودات جاندار ره نابود کنه. ^{۱۶} هر غیتیکه رنگین کمو دَ اُورها ظاهر شُنه، ما او ره مینگرم و عهد جاویدانی ره که بین خُدا و پگ زندهجانای جسمدار رُوی زمی آسته دَ یاد خُو میرم. ” ^{۱۷} و خُدا قد نوح گُفت: ” اَره، اینمی نشانی عهدی آسته که ما دَ بین ازخو و تمام موجودات جاندار رُوی زمی بسته کدیم.”

^{۱۸} باچه های نوح که از کشتی بُر شُد، اینی کسا بُود: سام، حام و یافث. حام آته کنعان بُود. ^{۱۹} آمیا سه باچه نوح بُود و امزیا مردم دَ تمام زمی پخش شُد. ^{۲۰} و نوح دَ کشت-و-کار زمی شروع کده یگ باغ انگور جور کد. او اولین نفر بُود که یگ باغ انگور ره جور کد. ^{۲۱} یگ روز نوح از شراب انگور وچی کده نشه شُد و خود ره دَ خیمه خُو لُچ کد. ^{۲۲} حام آته کنعان، لُچی آته خُو ره دید و بُرو رفته دَ دُو پرار خُو خبر دد. ^{۲۳} اوخته سام و یافث پتو ره گِرفته دَ بله شانه های خُو آندخت و پَسکی پَسکی رفته لُچی آته خُو ره پوشند. رُوی ازوا دیگه طرف بُود و اونا لُچی آته خُو ره ندید. ^{۲۴} وختیکه نوح از حالت نشه گی خُو بیدار شُد و فامید که باچه ریزه شی چیز کار کده، ^{۲۵} او گُفت:

”نالت دَ کنعان!

او غلامِ غلامای پرارون خُو بشه.”

^{۲۶} نوح بسم گُفت:

”حمد-و-ثنا دَ خُداوند، خُدا ای سام.

کنعان غلامِ سام بشه.

^{۲۷} خُدا زمین یافث ره پراخ کنه

او دَ خیمه های سام زندگی کنه

و کنعان غلامِ ازو بشه.”

^{۲۸} پس از طوفان-و-سیل، نوح سه صد و پنجاه سال دیگره زندگی کد ^{۲۹} و تمام روزای زندگی نوح نه صد و پنجاه سال بود؛ و او فوت کد.

نسل های بعد از نوح

۱۰ اینیا نسل های سام، حام و یافث، باچه های نوح آسته. بعد از طوفان-و-سیل بلده ازوا اولادا پیدا شد. ^۲ باچه های یافث اینی کسا بود: جومر، ماجوج، مادای، یوان، توبال، ماشخ و تیراس. ^۳ باچه های جومر اینی کسا بود: آشکناز، ریفات و توجرماه. ^۴ باچه های یوان اینی کسا بود: آیشسه، ترشیش، کتیم و رودانیم. ^۵ امزیا ملت های ساحل نشین د سرزمینای خو د مطابق زبو، طایفه و قوم خو پخش شد. ^۶ باچه های حام اینی کسا بود: کوش، مصر، فوط و کنعان. ^۷ باچه های کوش اینی کسا بود: سبا، حویله، سبته، رعمه و سبتکا. باچه های رعمه اینی کسا بود: شبا و ددان. ^۸ کوش آته نمرد شد و نمرد اولین کسی بود که د دنیا قدرتمند شد. ^۹ او د حضور خداوند یگ میرگن قوی بود؛ امزی خاطر گفته موشد: "مثل نمرد، که بهترین یگ میرگن قوی بود." ^{۱۰} شروع پادشاهی شی د بابل، ایرک، اکد و کلنه د سرزمین شنعار بود. ^{۱۱} ازو سرزمی نمرد د ملک آشور رفت و شارای نینوا، رحوبوت عبیر، کالج ^{۱۲} و ریسن ره آباد کد. ریسن د مینکل نینوا و شار کینه کالج آباد شد.

^{۱۳} مصر بابه کلون امزی قوما شد: لودی ها، عنامی ها، لهابی ها، نفتوحی ها، ^{۱۴} فتروسی ها، کسلوچی ها و کفتوری ها. فلسطینی ها از کسلوچی ها د وجود آمد. ^{۱۵} باچه اولباری کنعان، صیدون بود و باچه دوم شی حیت. ^{۱۶} یبوسی ها، اموری ها، جرجاشی ها، ^{۱۷} جوی ها، عرقی ها، سینی ها، ^{۱۸} اروادی ها، صماری ها و حماتی ها اولاده شی بود. و پسان ها طایفه های کنعان تبت پرک شد ^{۱۹} و سرحد کنعانی ها از منطقه صیدون طرف چرار تا غزه، و طرف سدوم، عموره، آدمه و صبوئیم تا لاشع بود. ^{۲۰} اینمیا باچه های حام د مطابق طایفه ها و زبونای خو د سرزمینا و ملت های خو بود.

^{۲۱} بلده سام، برار کینه یافث و بابه کلون پگ اولادای عبیر ام باچه ها پیدا شد. ^{۲۲} باچه های سام اینی کسا بود: عیلام، آشور، ارفکشاد، لود و ارام. ^{۲۳} باچه های ارام اینیا بود: عوص، حول، جاتر و ماش. ^{۲۴} ارفکشاد آته شالح شد و شالح آته عبیر. ^{۲۵} بلده عبیر دو باچه پیدا شد: نام یگ شی فلج، یعنی «تقسیم» بود، چون د زمان ازو مردم زمی تقسیم شد؛ و نام برار شی یقطان بود. ^{۲۶} یقطان آته امزی باچه ها شد: الموداد، شالف، حصرموت، یارح، ^{۲۷} هدورام، اوزال، دقله، ^{۲۸} عوبال، ایمائیل، شیبیا، ^{۲۹} اوفیر، حویله و یوباب. امیا پگ شی باچه های یقطان بود.

^{۳۰} سرزمینِ ازوا از میشا گرفته تا سفاراه د کوهستون شرقی بود. ^{۳۱} آمیا باچه های سام د مطابق طایفه ها و زیونای خو، د سرزمینا و ملت های خو بود. ^{۳۲} اینمیا طایفه های باچه های نوح بود د مطابق پشت نامه های که د ملت های ازوا وجود دشت. و امزیا بعد از طوفان-و-سیل ملت ها د دنیا پخش شد.

بُرجِ بابل

۱۱ پگِ مردُمِ دُنیا د یگِ زیو و لهجه گپ میزد. ^۲ وختی مردُم سون شرق کوچ کد، اونا یگ دشت ره د سرزمینِ شنعار پیدا کد و د اونجی جای-د-جای شد. ^۳ اونا قد یگدیگه خو گفت: ”بیید که خشت بریزنی و اونا ره خوب پخته کنی.“ اونا د جای سنگ از خشت و د جای گج از قیر استفاده کد. ^۴ اوخته اونا گفت: ”بیید که یگ شار بلده خو آباد کنی و یگ بُرج که سر شی د آسمو برسه، تا بلده خو یگ نام جور کنی. اگه نه د روی تمام زمی تیت پَرَک موشی.“

^۵ اوخته خُداوند تاه آمد تاکه شار و بُرجی ره که بنی آدم آباد کد، بنگره. ^۶ و خُداوند گفت: ”اونه! اونا یگ مردُم آسته و زیون پگ شی یگه. و ای فقط شروع کار ازوا یه. اینالی هر کاری ره که اونا قصد انجام ددون شی ره کنه، بلده ازوا ناممکن نییه. ^۷ بیید که تا بوری و زیون ازوا ره گدوژ کنی تاکه اونا توره یگدیگه خو ره نفامه.“ ^۸ اوخته خُداوند اونا ره از اونجی د تمام روی زمی تیت پَرَک کد و اونا از آباد کردن شار دست بله کد. ^۹ امزی خاطر اونجی ره بابل نام ایشته چراکه خُداوند د اونجی زیون تمام مردُم دُنیا ره گدوژ کد و از اونجی خُداوند اونا ره د تمام روی زمی تیت پَرَک کد.

نسل ها از سام تا ابرام

^{۱۰} اینیا نسل های سام آسته: وختی سام صد ساله بود، یعنی دُو سال بعد از طوفان، او آته ارفکشاد شد. ^{۱۱} بعد از پیدا شدن ارفکشاد، سام پنج صد سال دیگه زندگی کد و صاحب دیگه باچه ها و دختر و شد. ^{۱۲} وختیکه ارفکشاد سی و پنج ساله بود، او آته شالح شد. ^{۱۳} بعد از پیدا شدن شالح، ارفکشاد چار صد و سه سال دیگه زندگی کد و صاحب دیگه باچه ها و دختر و شد. ^{۱۴} وختیکه شالح سی ساله بود او آته عبیر شد. ^{۱۵} بعد از پیدا شدن عبیر، شالح چار صد و سه سال دیگه زندگی کد و صاحب دیگه باچه ها و دختر و شد. ^{۱۶} وختیکه عبیر سی و چار ساله بود، او آته فلج شد. ^{۱۷} بعد از پیدا شدن فلج، عبیر چار صد و سی سال دیگه زندگی کد و صاحب دیگه باچه ها و دختر و شد.

شُد. ^{۱۸} وختیکه فلج سی ساله بُود او آته رعو شُد. ^{۱۹} بعد از پيدا شُدون رعو، فلج دُو صد و نه سال دِيگه زندگي کد و صاحب دِيگه باچه ها و دُختر و شُد. ^{۲۰} وختیکه رعو سی و دُو ساله بُود او آته سروج شُد. ^{۲۱} بعد از پيدا شُدون سروج، رعو دُو صد و هفت سال دِيگه زندگي کد و صاحب دِيگه باچه ها و دُختر و شُد. ^{۲۲} وختیکه سروج سی ساله بُود او آته ناحور شُد. ^{۲۳} بعد از پيدا شُدون ناحور، سروج دُو صد سال دِيگه زندگي کد و صاحب دِيگه باچه ها و دُختر و شُد. ^{۲۴} وختیکه ناحور بيست و نه ساله بُود او آته تارح شُد. ^{۲۵} بعد از پيدا شُدون تارح، ناحور يگ صد و نژده سال زندگي کد و صاحب دِيگه باچه ها و دُختر و شُد. ^{۲۶} وختیکه تارح هفتاد ساله بُود او آته ابرام، ناحور و هاران شُد.

^{۲۷} اينيا نسل های تارح آسته: تارح آته ابرام، ناحور، و هاران شُد. و هاران آته لوط شُد. ^{۲۸} هاران پيش روي آته خُو تارح د اُر کلدانیا، یعنی سرزمين که پيدا شُد، فَوْت کد. ^{۲۹} ابرام و ناحور، هر دوي شي خاتو کد. نام خاتون ابرام، سارای بُود و نام خاتون ناحور، ملکه که دُختر هاران بُود. هاران آته ملکه و يسکه. ^{۳۰} و لے سارای سنده بُود، یعنی اولاد نداشت.

^{۳۱} تارح باچه خُو ابرام و نوسه خُو لوط ره که باچه هاران بُود و بيري خُو سارای ره که خاتون ابرام بُود، گرفت و از اُر کلدانیا بُر شُد که طرف سرزمين کنعان بوره. مگم وختیکه د شارِ حران رسيد، د اونجی مند. ^{۳۲} روزای عمر تارح دُو صد و پنج سال بُود و تارح د حران فَوْت کد.

دعوتِ خدا از ابرام

۱۲^۱ اوخته خداوند د ابرام گفت: "از وطن خُو، از قد قوم خُو و از خانه آته خُو بُر شو و د سرزميني بورو که دز تُو نشو ميديم.

^۲ ما از تُو يگ ملت کنه جور مونم.

ما تُو ره برکت ميديم

و نام تُو ره بزرگ مونم

تا که تُو سرچشمه برکت بشی .

^۳ ما کسای ره برکت میدیم

که تُو ره برکت میدیه

و کسای ره نالت مونتُم

که تُو ره نالت مونه؛

و پگ قوم های دُنیا دَ وسیله ازتُو برکت پیدا مونه. ”

^۴ پس ابرام امُو رقم که خداوند دَزُو امر کدد، ریی شد و لوط ام قد شی قتی رفت. ابرام هفتاد و پنج ساله بود که از حران بُر شد. ^۵ او خاتون خُو سارای و برارزاده خُو لوط ره قد تمام دارایی و قد کسای که دَ حران دَ دست آوردد، گرفته طرفِ سرزمینِ کنعان ریی شد. و ختی که اونا دَ کنعان رسید، ^۶ ابرام دَ امزُو سرزمی تا منطقه درخت بلوط مورچ دَ شارِ شکیم، سفر کد. دَ او غیت کنعانی ها دَزُو سرزمی بود-و-باش دشت. ^۷ اوخته خداوند دَ ابرام ظاهر شده گفت: ” ما ای سرزمی ره دَ نسل ازتُو موبخشم. ” پس ابرام دَ اونجی یگ قربانگاه بلده خداوند که دَزُو ظاهر شدد، جور کد. ^۸ بعد ازو ابرام از اونجی کوچ کده دَ منطقه کوهستانی دَ شرقِ شارِ بیتئیل خیمه زد. شارِ بیتئیل دَ غرب شی و شارِ عای دَ شرق شی بود. و دمزُو جای ام یگ قربانگاه بلده خداوند جور کد و نام خداوند ره گرفته عبادت کد. ^۹ و ابرام دَ سفر خُو ادامه دده طرفِ جنوب رفت.

ابرام دَ مصر

^{۱۰} مگم دمزُو سرزمی قحطی پیدا شد. پس ابرام دَ مصر رفت تا دَ اونجی زندگی کنه، چراکه دَ امزُو سرزمی سخت قحطی بود. ^{۱۱} وختی او نزدیک شد که دَ سرزمینِ مصر داخل شنه، او دَ خاتون خُو سارای گفت: ” ما میدنم که تُو خاتون نوربند آستی. ” ^{۱۲} غیتی که مردمِ مصر تُو ره بنگره، اونا موگه که ’ ای خاتون ازی آسته. ’ اوخته مره موکشه و تُو ره زنده نگاه مونه. ^{۱۳} پس بگی که خوار مه آستی، تا از خاطر ازتُو دَ حق ازمه خوبی شنه و جان مه از خاطر ازتُو حفظ شنه. ”

^{۱۴} وختیکه ابرام د مصر داخل شد، مصری ها دید که خاتون شی کلو نوبند آسته. ^{۱۵} و غیتیکه نفرای دربار فرعون سارای ره دید، از نوبندی شی د حضور فرعون تعریف کد. پس سارای د قصر فرعون برده شد. ^{۱۶} فرعون از خاطر سارای قد ابرام خوبی کد و ابرام صاحب گوسپندو، گاوو، الاغا، غلاما، کنیزا و الاغای ماده و اشرأ شد. ^{۱۷} مگم خداوند، فرعون و نفرای شی ره از خاطر سارای خاتون ابرام، د بلاهای سخت دچار کد. ^{۱۸} پس فرعون ابرام ره کوی کده گفت: "ای چی رقم کار آسته که قد ازمه کدی؟ چرا دز مه نگفتی که سارای خاتون تو آسته؟" ^{۱۹} چرا گفتی که 'او خوار مه یه' و ما او ره خاتو کدم؟ اینه، خاتون تو، ای ره بگیر و بورو. " ^{۲۰} دمزو غیت فرعون د باره ازو د نفرای خو امر کد و اونا ابرام و خاتون شی ره قد تمام دارایی شی ربی کد.

جدا شدون لوط از ابرام

۱۳ پس ابرام قد خاتون خو و تمام دارایی خو از مصر د جنوب کنعان آمد؛ و لوط ام قد شی قتی بود. ^۲ ابرام از نگاه گله-ورمه و نقره و طلا غدر دولت مند بود. ^۳ او از جنوب کوچ کده د بیت تیل آمد، دمزو جای که اول خیمه زد، یعنی د مینکل بیت تیل و عای، ^۴ د جای که دفعه اول قربانگاه جور کدد. د امونجی ابرام بسم نام خداوند ره گرفته عبادت کد.

^۵ لوط که قد ابرام بود، او ام گله و رومه و خیمه ها دشت. ^۶ و امو زمی اوقس گنجایش ندشت که اونا یگجای زندگی کنه، چون مال-و-دارایی ازوا د اندازه کلو بود که اونا نمیتنست یگجای زندگی کنه. ^۷ و د بین چوپونای رومه ابرام و چوپونای رومه لوط نزاع پیدا شد. د او زمان کنعانی ها و فرزی ها دمزو سرزمی زندگی موکد.

^۸ پس ابرام د لوط گفت: "خوب نیبه که د بین ازمه و ازتو و د بین چوپونای ازمه و چوپونای ازتو جنجال بشه، چون مو برار آستی. ^۹ آیا تمام امزی سرزمی د پیش روی تو واز نیبه؟ پس از مه جدا شو؛ اگه تو طرف چپ موری، ما طرف راست مورم، و اگه تو طرف راست موری، ما طرف چپ مورم." ^{۱۰} اوخته لوط باله توخ کد و دید که تمام دره اردن تا منطقه صوغر مثل باغ خداوند و یا مثل سرزمین مصر سیر آسته. ای زمانی بود که خداوند شارای سدوم و عموره ره خراب نکدد. ^{۱۱} پس لوط تمام دره اردن ره انتخاب کد و سون شرق کوچ کد. دمزی رقم اونا از یگدیگه خو جدا شد. ^{۱۲} ابرام د سرزمین کنعان مند و لوط د شارای دره اردن جای-د-جای شده خیمه خو ره تا سدوم برد. ^{۱۳} مگم مردم سدوم د نظر خداوند غدر بدکار و گناه کار بود.

^{۱۴} بعد از جدا شدن لوط از ابرام، خداوند د ابرام گفت: "آلی باله توخ کو و از جای که ایسته یی سون شمال و جنوب، و شرق و غرب بنگر، ^{۱۵} چون پگ امزی سرزمی ره که مینگری، تا ابد دز تو و نسل تو موبخشم. ^{۱۶} ما نسل تو ره مثل ریگ دریا جور مونم. اگه کس ریگ دریا ره حساب کده بته، نسل از تو ره ام حساب کده میتنه. ^{۱۷} باله شو و د درازی و بر امزی سرزمی بگرد، چون ما ای ره دز تو موبخشم. ^{۱۸} پس ابرام خیمه خو ره جم کد و د بلوستان ممری د منطقه جبرون آمده جای-د جای شد و د اونجی بلده خداوند یگ قربانگاه آباد کد.

ابرام لوط ره آزاد مونه

۱۴ ^۱ د امرو زمان ابراهیم پادشاه شینعار، اربوک پادشاه آلاسار، کدورلا عمر پادشاه ایلام و تدعال پادشاه گوئیم، ^۲ د خلاف بارع پادشاه سدوم، برشاع پادشاه عموره، شتاب پادشاه آدمه، شم عیر پادشاه صبوئیم و پادشاه ملک بالع یعنی صوغر د جنگ رفت. ^۳ و امی پنج پادشاه پگ شی د دره سدیم یعنی د دره دریای مرده یگ جای شد. ^۴ اونا دوازده سال کدورلا عمر ره خدمت کدد، مگم د سال سیزدهم اونا شورش کد. ^۵ د سال چاردهم کدورلا عمر و پادشاه های هم بیمان شی آمد و اینی طایفه ها ره زد: رفائیا ره د عشرتوت قرتیم، زوزی ها ره د هام، ایمی ها ره د شوت قریتایم، ^۶ و حوری ها ره د کوهستون سعیر تا ایل پاران که د بغل بیابو آسته. ^۷ بعد از اونا پس تاو خورده د منطقه عین مشفات یعنی قادیس آمد و تمام ملک عمالیقی ها ره زد و امچنان اموری های ره که د منطقه خصصون تامار زندگی موکد.

^۸ اوخته پادشاه سدوم، پادشاه عموره، پادشاه آدمه، پادشاه صبوئیم و پادشاه منطقه بالع یعنی صوغر بر شده د خلاف ازوا د دره سدیم آمده جنگ شد ^۹ تا د خلاف کدورلا عمر پادشاه ایلام، تدعال پادشاه گوئیم، ابراهیم پادشاه شینعار و اربوک پادشاه آلاسار، جنگ کنه؛ یعنی پنج پادشاه د ضد چار پادشاه. ^{۱۰} دره سدیم پر از چاه های قیر بود. وختیکه پادشاه های سدوم و عموره دوتا کد بعضی ازوا د مینه چاه های قیر افتد و باقی لشکر سون کوه ها دوتا کد. ^{۱۱} پس امو چار پادشاه تمام دارایی سدوم و عموره ره قد پگ خوراکه ازوا گرفت و سون راه خو رفت. ^{۱۲} اونا لوط، باچه برار ابرام ره که د سدوم زندگی موکد، قد تمام دارایی شی گرفته برد. ^{۱۳} و یگ نفر که دوتا کدد، آمده ابرام عیرانی ره خبر کد. ابرام د بلوستان ممری اموری زندگی موکد که ممری اموری برار اشکول و عائر بود و اونا همپیمان ابرام بود. ^{۱۴} وختیکه ابرام از اسیر شدن برار زاده خو خبر شد، او سه صد و هژده نفر ره از آفرا با تجربه که د خانه شی پیدا شد، حرکت دد و لشکر دشمو ره تا شار دان د مبال کد. ^{۱۵} د وخت شاو ابرام نفرای خو ره تقسیم کد و د سر دشمو حمله کده اونا ره شکست دد و تا حویه که د شمال دمشق آسته، اونا ره د مبال کد. ^{۱۶} و ابرام پگ

مال-و-دارایی ره پس گرفت و پرارزاده خو لوط ره قد مال-و-دارایی شی و خاتونو و مردم دیگه ره ام پس آورد.

^{۱۷} وختی ابرام بعد از شکست ددون کدورلا عمر و پادشاه های که قد ازو همپیمان بود، پس میمد، پادشاه سدوم د دره شاره یعنی دره پادشاه د دم راه شی آمد. ^{۱۸} و ملکی صدق، بلده ابرام نان و شراب انگور آورد. او پیشوای خدای متعال بود ^{۱۹} و ابرام ره برکت دده گفت:

”برکت د ابرام

از طرف خدای متعال، خالق آسمو و زمی؛

^{۲۰} و حمد-و-ثنا د خدای متعال

که دشمنای تو ره د دست تو تسلیم کد.

اوخته ابرام ده-یگ هر چیز ره که ولجه کدد، د ملکی صدق دد. ^{۲۱} و پادشاه سدوم د ابرام گفت: ”مردم مره دز مه بدی، مگم مال-و-دارایی ره بلده خود خو بگیر. ^{۲۲} لیکن ابرام د جواب پادشاه سدوم گفت: ”قسم د خداوند، خدای متعال، خالق آسمو و زمی، ^{۲۳} که از مال-و-دارایی از تو یگ ریشمه یا یگ سگگ چپلی ام باله نمونم. نشنه که بگی ما ابرام ره دولت مند جور کدیم. ^{۲۴} تنها چیزیای ره قبول مونم که مردای جوان خورده. و ببیل که عانر، اشکول و ممری که قد مه رفتد، حصه خو ره بگیره.“

عهد و پیمان خداوند قد ابرام

۱۵ بعد ازی چیزا کلام خداوند د عالم خاو د ابرام آمده گفت:

”ای ابرام تترس.

ما سپر تو استم

و تو ره اجر قدر کته میدم.“

^۲ و ابرام گُفت: "ای خُداوند-خُدا، تُو دَز مه چِرخیل میدی، چُون ما بے اولاد اَسْتُم و العازارِ دَمِشقی وارِثِ خانِه مه موشه." ^۳ ابرام اِدامه دَده گُفت: "اینه، مَره اولاد نَددی؛ غُلام مه که دَ خانِه مه پِیدا شُدِه، وارِثِ مه موشه." ^۴ اوخته کلامِ خُداوند دَ ابرام اَمده گُفت: "ای آدم وارِثِ تُو نموشه، بلکه کسی که از پُشتِ کمرِ تُو میبیه، او وارِثِ تُو موشه."

^۵ پس خُداوند ابرام ره بُرو اُورده گُفت: "سُون اَسْمو توخ کُو و سِتاره ها ره حساب کُو، اگه میتنی اونا ره حساب کنی." و اِدامه دَده دَزشی گُفت: "نسلِ از تُو ام مِثلِ امزیا بے حساب موشه." ^۶ و ابرام دَ خُداوند ایمان اُورد و خُداوند ای ره بَلده ازو یگ عملِ عادِلانه حساب کد. ^۷ اوخته دَ ابرام گُفت: "ما خُداوندی اَسْتُم که تُو ره از اُور کلدانیا بُرو اُوردم تا ای سرزمی ره دَ عنوانِ مُلکیتِ دَز تُو بدم." ^۸ مگم ابرام گُفت: "ای خُداوند-خُدا، ما چطور بَدَنم که مالکِ امزی سرزمی موشم؟" ^۹ او دَ جواب شی گُفت: "یگ جونه گاو سه ساله، یگ بَرِ مادِه سه ساله، یگ قُوچ سه ساله، یگ قُمری و یگ کوتر دَز مه گِرِفته بَیر." ^{۱۰} ابرام پگ ازوا ره اُورد و هر کُدَم شی ره از منِه شی دُو پاره کد و هر پاره ره دَ برابرِ یگدیگه شی ایشْت. مگم مُرغکو ره پاره نکد. ^{۱۱} اوخته لاشخورا دَ بَله لاش ها تا شُد و ابرام اونا ره هی کد. ^{۱۲} دَ وختِ اَفْتو شِشتو خاوِ عَوُوج دَ سرِ ابرام اَمد و یگ تریکی تیره و وَحشتناک دَ بَله شی سایه اَنَدخت. ^{۱۳} اوخته خُداوند دَ ابرام گُفت: "دَ یقینِ بَدَن که اولادِه تُو دَ سرزمینی که ازوا نِیستِه بَحِیْثِ بیگنه زندگی مونه و دَ اُونجی غُلامی مونه و مُدتِ چار صد سال دَ بَله ازوا ظَلَم موشه." ^{۱۴} ولے ما مِلتی ره که اونا ره دَ غُلامی میندزه، قضاوتِ موشم و بعد ازو اونا قد مال-و-دارایی کلو اَزونجی بُر موشه. ^{۱۵} مگم خود تُو دَ خُوب عُمِرِ پیری و دَ آرامی دَ پیشِ بابِه کَلونای خُو موری و دَفن موشی. ^{۱۶} و اونا دَ نسلِ چارمِ پس دَ اینجی میبیه، چراکه گُناهِ اَموریا هنوز تَکْمیل نَشده." ^{۱۷} وختیکه اَفْتو شِشت و هوا تریک شُد، یگ تندورِ پُر از دُود و یگ اَلَنگِ آتِشِ روشو از مینکل امزُو پاره ها تیر شُد. ^{۱۸} دَمزُو روز خُداوند قد ابرام عهد بسته کد و گُفت: "ما امی سرزمینا ره از دریایِ مِصر تا دریایِ کَنه، یعنی تا دریایِ فَرَات دَ نسلِ از تُو موبخشم، ^{۱۹} یعنی سرزمینِ قینی ها، قینیزی ها، قَدْمونی ها، ^{۲۰} حتی ها، فِرزی ها، رِفائیا، ^{۲۱} اَموریا، کِنعانی ها، جرجاشی ها و یبوسی ها ره."

هاجر و اِسْماعیل

۱۶ ^۱ سارای خاتونِ ابرام، دَزشی اولاد نکد. او یگ کنیزِ مصری دَ نامِ هاجر دَشت. ^۲ و سارای دَ ابرام گُفت: "خُداوند از پِیدا کدونِ اولادِ مَره محروم کده. پس تُو قد کنیزِ مه یگجای شو تا شاید دَ وسیله ازو صاحبِ اولاد شُم." و ابرام توره سارای ره قبول کد. ^۳ پس سارای خاتونِ ابرام کنیزِ خُو هاجرِ مصری ره گِرِفته دَ شوی خُو ابرام دَد

که او ره خائو کنه و ای واقعه بعد از ده سال بود-و-باش ابرام د سرزمین کنعان رُخ دد. ^۴ و ابرام قد هاجر خاو کد و او حامله شد. هاجر وختی دید که حامله شده، او بی بی خو ره توهین-و-تحقیر کد.

^۵ و سارای د ابرام گُفت: "ظلمی که د حق ازمه شده د گردون از تو یه. مه کنیز خو ره د بغل تو اندختم، مگم وختی او دید که حامله آسته، مَره توهین-و-تحقیر کد. خُداوند خود شی د بین ازمه و از تو قضاوت کنه." ^۶ ابرام د سارای گُفت: "کنیز تو د دست خود تو یه؛ هر رقم که خوش دری قد شی بکو." پس سارای قد هاجر سر بد رفتاری ره گرفت و او از پیش شی دوتا کد.

^۷ و ملایکه خُداوند د هاجر د نزدیک یگ چشمه که د سر راه منطقه شور بود، ظاهر شد ^۸ و گُفت: "آی هاجر، کنیز سارای! از کجا آمدی و د کجا موری؟" او گُفت: "ما از پیش بی بی خو سارای دوتا کدیم." ^۹ اوخته ملایکه خُداوند دزو گُفت: "پیش آغه خو پس بورو و خود ره د دست ازو تسلیم کو." ^{۱۰} ملایکه خُداوند ادامه دده دزو گُفت: "ما نسل تو ره غدر کلو مونم، د اندازه که از کلونی، کس حساب ننته." ^{۱۱} امچنان ملایکه خُداوند دزو گُفت: "اینه، تو حامله آستی و یگ باچه میزبی؛ نام ازو ره اسماعیل بیل چراکه خُداوند آه-و-نالِه مظلومانه تو ره شنیده." ^{۱۲} او یگ آدم جور موشه که رقم خر وحشی رفتار مونه و دست شی د جاغه هر کس آسته و دست هر کس د جاغه ازو؛ و او قد پرارای خو جاغه د جاغه زندگی مونه." ^{۱۳} و هاجر خُداوند ره که قد شی گپ زد، د زمی نام کوی کد: «تو خُدا ی آستی که مینگری،» و قد خود خو گُفت: "آیا او که مَره مینگره، ما ام او ره دیدیم؟" ^{۱۴} امزی خاطر امو چاه «بئیر-لاخی-روئی» گُفته موشد؛ امو چاه د بین قادش و بارد آسته. ^{۱۵} پس هاجر د ابرام یگ باچه د دنیا آورد و ابرام باچه خو ره که هاجر زبید، اسماعیل نام ایشته. ^{۱۶} ابرام هشتاد و شش ساله بود که هاجر اسماعیل ره بلده شی د دنیا آورد.

نشانی از قول خُدا قد ابرام

۱۷ وختیکه ابرام نود و نه ساله بود، خُداوند دزو ظاهر شده گُفت: "ما خُدا ی قادرِ مطلق آستم. د راه ازمه قدم بزَن و بی عیب بش. ^۲ ما عهد خو ره بین از خود و از تو بسته مونم و نسل تو ره بی اندازه کلو مونم." ^۳ اوخته ابرام سجده کد و خُدا دزو گُفت: ^۴ "اینه، عهد ازمه قد از تو امی آسته که تو بابه کلونِ مِلت های کلو موشی. ^۵ ازی بعد دیگه نام تو ابرام گُفته نَشْنه، بلکه نام تو ابراهیم بشه، چراکه ما تو ره بابه کلونِ مِلت های کلو جور کدیم. ^۶ ما تو ره غدر کلو بارور مونم؛ از تو مِلت ها د وجود میرم و از تو پادشایو پیدا موشه. ^۷ ما عهد خو ره بین ازخو و از تو و

اولاده تُو که بعد از تُو مییه بسته مُونم و ای عهدِ ابدی ره نسل د نسل برقرار میلم تا خدای از تُو و اولاده تُو که بعد از تُو مییه بَشَم. ^۸ ما سرزمینی ره که فعلاً تُو بحیثِ بیگنه دز شی زندگی مونی، یعنی تمام سرزمینِ کنعان ره دز تُو و بعد از تُو د اولاده تُو د عنوانِ ملکیتِ ابدی موبخشم؛ و ما خدای ازوا موبشَم. ^۹ ”خدا بسم د ابراهیم گفت: ”تُو ام باید عهد مَره نگاه کنی، ام تُو و ام اولاده تُو که بعد از تُو مییه د تمام نسل های خُو. ^{۱۰} عهد مه که شمو باید نگاه کنید، یعنی عهدی که بین ازمه و از تُو و اولاده تُو که بعد از تُو مییه اینی آسته: تمام مردا و باچه های شمو باید ختنه شنه. ^{۱۱} شمو باید گوشتِ اضافی خُو ره ختنه کنید چون اینمی نشانی عهدی آسته که بین ازمه و شمو یه. ^{۱۲} هر باچه هشت روزه از مینکل شمو باید د تمام نسل های شمو ختنه شنه، چی اونای که د خانه تولد شده و چی اونای که د پیسه از بیگنه گو خریده شده و از جم اولاده تُو نییه. ^{۱۳} آرے، اونا حتماً باید ختنه شنه، چی اونای که د خانه پیدا شده و چی اونای که د پیسه خریده شده. د امزی رقم عهد مه د گوشت شمو د عنوانِ عهدِ ابدی باقی بَمنه. ^{۱۴} هر مردی ناخننه که گوشتِ اضافی شی ختنه نَشده بشه، او از قوم خُو قطع موشه، چراکه او عهد مَره میده کده.

^{۱۵} خدا بسم د ابراهیم گفت: ”مگم د باره خائون تُو سارای، دیگه او ره سارای گفته کوی نکو، بلکه نام ازو ساره بشه. ^{۱۶} ما او ره برکت میدم و امچنان ازو بلده تُو یگ باچه موبخشم. آرے، ما او ره برکت میدم و ازو ملت های کلو د وجود مییه و ازو پادشایون قوم ها پیدا موشه. ^{۱۷} اوخته ابراهیم سجده کد و خندیده د دل خُو گفت: ”آیا بلده مرد صد ساله باچه پیدا موشه و ساره د نود سالگی اولاد د دنیا میره؟“ ^{۱۸} و ابراهیم د خدا گفت: ”کشکه اسماعیل د حضور تُو زنده بَمنه.“ ^{۱۹} ”مگم خدا گفت: ”نه، بلکه خائون تُو ساره بلده تُو یگ باچه د دنیا میره و تُو نام شی ره اسحاق بیل. ما عهد خُو ره قد ازو بسته مُونم تا عهد مه قد اولاده ازو که بعد ازو مییه یگ عهدِ ابدی بشه. ^{۲۰} ”مگم د باره اسماعیل توره تُو ره شنیدم: ما او ره برکت میدیم و او ره بارور کده اولاده شی ره بے اندازه کلو مُونم. او آته دوازده حکمران موشه و ما ازو یگ ملت کئه د وجود میرم. ^{۲۱} ”مگم عهد خُو ره قد اسحاق قایم مُونم که ساره او ره سال دیگه دمزی وخت بلده تُو د دنیا میره. ^{۲۲} ”وختیکه خدا توره خُو ره قد ابراهیم تامو کد از پیش ازو باله رفت. ^{۲۳} ”دمزو روز ابراهیم، باچه خُو اسماعیل و پگ کسای ره که د خانه شی تولد شد و ام اونای ره که د پیسه خریده شد، یعنی پگ باچه ها و مردای ره که د خانه ابراهیم بود، گرفته گوشتِ اضافی ازوا ره ختنه کد، امو رقم که خدا دزو امر کدد. ^{۲۴} ”ابراهیم نود و نه ساله بود که گوشتِ اضافی شی ختنه شد، ^{۲۵} و باچه شی اسماعیل سیزده ساله بود که گوشتِ اضافی شی ختنه شد. ^{۲۶} ”آرے، دمزو روز ابراهیم و باچه شی اسماعیل ختنه شد ^{۲۷} و هر مرد که د خانه ابراهیم بود، چی اونای که د خانه تولد شد و چی اونای که د پیسه از بیگنه خریده شد، قد شی قتی ختنه شد.

وعده یگ باچه از طرفِ خدا دِ ابراهیم و ساره

۱۸ و خداوند دِ بلوطستانِ ممری دِ ابراهیم ظاهر شد وختیکه او دِ گرمی روز دِ دانِ خیمه خو ششند. ابراهیم باله توخ کد و دید که سه مرد دِ نزدیک شی ایسته یه. وختیکه اونا ره دید از دانِ خیمه خو باله شد و زود دِ منده نشی ازوا رفت و خود ره طرفِ زمی خم کده گفت: ^۳ ”بادار مه، اگه نظرِ لطف تو دِ بله مه آسته، از پیشِ غلام خو نرو. اگه شمو از مه خوش-و-راضی آستید از پیشِ نوکر خو نرو. ^۴ بیل که کم دَره آو دز شمو بیرم تاکه پای خو ره ششته دِ زیر درخت دمراسی کنید. ^۵ ما مورم و یگ لغمه نان دز شمو میرم تا بخورید و قوت بگیرید؛ بعد ازو میتنید که بورید. چون بلده امزی، گذر شمو از پیشِ خدمتگار شمو شده. ” اونا گفت: ”هر چیزی که گفتی، بگو.“
^۶ اوخته ابراهیم دِ عجله دِ خیمه خو رفته دِ ساره گفت: ”زود کو! سه کاسه آرد خوب بگیر و قوتو کده ثکی پخته کو.“
^۷ بعد ازو خود شی سون گله دویده یگ گوسله خوب و نازک ره گرفت و دِ خدمتگار خو دد تا او ره دستی پخته کنه. ^۸ پس ابراهیم مسکه و شیر ره گرفته قد گوشتِ گوسله که پخته کدد آورد و دِ پیشِ ازوا ایشت. دِ حالیکه اونا دزو مخورد، ابراهیم دِ خدمتِ ازوا دِ زیر درخت ایسته بود. ^۹ و اونا دزشی گفت: ”خاتون تو ساره کجا یه؟“ او گفت: ”اونه، دِ خیمه.“ ^{۱۰} یکی ازوا گفت: ”سالِ دیگه دِ اینی وخت پیش تو مییم و خاتون تو ساره صاحبِ باچه موشه.“ ساره از دانِ خیمه که دِ پشتِ ابراهیم بود، گوش موكد. ^{۱۱} ازی که ابراهیم و ساره کلو پیر-و-سال خورده بود و عادتِ ماهوارِ زنايه ساره قطع شدد، ^{۱۲} ساره قد خود خو خندیده گفت: ”آیا ما که پیر-و-سالخورده شدیم و شوی مه ام پیر-و-سالخورده شده، میتنم شوق دشته بشم؟“ ^{۱۳} خداوند دِ ابراهیم گفت: ”ساره چرا خنده کده گفت: ”آیا واقعاً باچه پیدا مونم، دِ حالیکه پیر شدیم؟“ ^{۱۴} آیا کدم کاری آسته که دِ پیشِ خداوند مشکل بشه؟ دِ زمان تعیین شده، سالِ دیگه دِ زمی وخت دوباره دِ پیشِ تو مییم و ساره صاحبِ باچه موشه.“ ^{۱۵} مگم ساره از ترس انکار کده گفت: ”ما خنده نکدم!“ او گفت: ”آره، تو خنده کدی!“

شفاعتِ ابراهیم بلده مردمِ سدوم

^{۱۶} بعد ازو امو مردا باله شده روی خو ره طرفِ سدوم کد و ابراهیم قد ازوا رفت تا اونا ره رو به راه کنه. ^{۱۷} مگم خداوند گفت: ”آیا چیزی ره که کدنی آستم، از ابراهیم تاشه کنم، ^{۱۸} دِ حالیکه از ابراهیم یگ ملت کته و قوی جور مونم و پگ ملت های دنیا دِ وسیله ازو برکت پیدا مونه؟“ ^{۱۹} نه، چون ما او ره انتخاب کدیم تاکه او اولادا و خانوار خو ره بعد از خو نصیحت کنه که اونا دِ وسیله دِ جای آوردنِ عدالت و انصاف راه-و-طریقِ خداوند ره نگاه کنه. اوخته خداوند چیزی ره که دِ ابراهیم وعده کده بلده ازو پوره مونه.“ ^{۲۰} پس خداوند گفت: ”ناله-و-فریاد دِ ضد

سَدُوم و عَمُورَه عَدْر بِلند شُدِه و گُناه های ازوا کَلو و گِرَنگ آستِه. ^{۲۱} ما تیلو مورْم و توخ مُونْم که مُطابقِ ناله-و- فریادی که دَ پیش مه رسیده اونا کامِلاً اُمُو رِقْم رفتار کده یا نه. اگه نَکَدَد، ما میدَنُم. ^{۲۲} بعد ازُو اُمُو دُو مَرِد طرفِ سَدُوم ریی شُد، مگم اِبْرَاهیم هنوز ام دَ پیشِ خُداوند ایسته مَند. ^{۲۳} و اِبْرَاهیم خود ره دَ خُداوند نزدیک کده گُفت: ”آیا عَادِل و شَریر ره یگ جای نابُود مُونی؟ ^{۲۴} فرض کُو دَمَزُو شار پَنجاه نَفِرِ عَادِل مَوْجُود بَشِه، باز ام شار ره خراب مُونی و اُو جای ره از خاطر امزُو پَنجاه نَفِرِ عَادِل نِگاه نَمُونی؟ ^{۲۵} از تُو دُور بَشِه که ای کار ره بُوکنی و عَادِل و شَریر ره یگ جای بُوکنی تا عَادِل و شَریر برابر بَشِه! نَه، از تُو دُور بَشِه. آیا قاضی تمام دُنیا نباید انصاف ره دَ جای بیره؟“ ^{۲۶} و خُداوند گُفت: ”اگه پَنجاه نَفِرِ عَادِل دَ شارِ سَدُوم پیدَا کُنْم، ما تمام امزُو جای ره از خاطر ازوا نِگاه مُونْم.“ ^{۲۷} اِبْرَاهیم دَ جواب شی گُفت: ”ما جُرأت کده قد مَوْلای خُو توره کُفْتَم اگَرچِه ما خاک و خگِشتر آسْتَم. ^{۲۸} اگه پَنج نفر از پَنجاه نَفِرِ عَادِل کم بَشِه، آیا از خاطرِ که پَنج نفر کم آسته شار ره خراب مُونی؟“ خُداوند گُفت: ”اگه چَل و پَنج نَفِرِ عَادِل دَ اُونجی پیدَا کُنْم اُو ره خراب نَمُونُم.“ ^{۲۹} اِبْرَاهیم بسم دَزُو عرض کده گُفت: ”شاید دَ اُونجی چَل نَفِرِ عَادِل پیدَا شُنِه.“ خُداوند گُفت: ”از خاطرِ چَل نفر، ما اُو ره خراب نَمُونُم.“ ^{۳۰} گُفت: ”یا مَولا، قار نَشْنی تا بسم توره بُوکُم: اگه دَ اُونجی فقط سی نفر پیدَا شُنِه؟“ خُداوند گُفت: ”اگه سی نفر دَ اُونجی پیدَا کُنْم ما اُو ره خراب نَمُونُم.“ ^{۳۱} اِبْرَاهیم گُفت: ”بسم جُرأت مُونْم که قد مَوْلای خُو گپ بَزَنُم: اگه دَ اُونجی بیست نفر پیدَا شُنِه؟“ اُو گُفت: ”از خاطرِ بیست نفر ما اُو ره خراب نَمُونُم.“ ^{۳۲} اِبْرَاهیم بسم گُفت: ”یا مَولا، قار نَشْنی؛ فقط یگ دفعه دیگه توره مَوکُم. اگه ده نفر دَ اُونجی پیدَا شُنِه؟“ خُداوند گُفت: ”از خاطرِ ده نفر اُو ره خراب نَمُونُم.“ ^{۳۳} وختیکه خُداوند توره خُو ره قد اِبْرَاهیم خلاص کد اُو از اُونجی رفت و اِبْرَاهیم پس دَ جای خُو اَمَد.

سَدُوم و عَمُورَه

۱۹ و اُو دُو ملایکه دَ وختِ آفتو شِشتو دَ سَدُوم رسید؛ و لوط دَ درگه شارِ سَدُوم شِشْتُد. وختیکه لوط اونا ره دید از جای خُو باله شُد و دَ مَنده نَشی ازوا رفت و خود ره طرفِ زمی خَم کده ^۲ گُفت: ”ای بادارای مه، دَ خانه غلام خُو ببید و پایای خُو ره شِشْتِه شاو ره تیر کُنید. بعد ازُو صَباح گاه باله شَنِید و دَ راهِ خُو بورید.“ مگم اونا گُفت: ”نَه، مو شاو ره دَ میدانی شار تیر مُونی.“ ^۳ لیکن ازی که لوط کَلو شَلَه شُد اونا قد شی اَمَد و دَ خانه شی داخل شُد. اُو بلده ازوا مهمانی ترتیب دده نانِ فَطیرِ پُخته کد و اونا خورد. ^۴ پیش ازی که اونا خاو کنه، مَرْدای شار یعنی مَرْدای سَدُوم از جوانِ کِرْفته تا پیر، پگِ مَرْدَم از هر گوشه شار اَمَد و خانه لوط ره محاصره کد ^۵ و چیغ زده دَ لوط گُفت: ”اُو دُو مَرِد که اِمشاو دَ پیش تُو اَمده کُجا یه؟ اونا ره دَ پیش از مو بیر تاکه مو قد ازوا خاو کنی.“

لوط د دان درگه بر شُده د پيش ازوا رفت و درگه ره از پشت خو بسته كده ^۷ دزوا گُفت: ”برارون مه، خاهش مومم كه امی كار زشت ره نكُنيد. ^۸ اينه، ما دُو دختر دَرَم كه دِسْت هيچ مرد دزوا نرسیده. اونا ره د پيش شمو ميرم و هر كاری كه دل شمو ميخايه قد ازوا بَكُنيد. مگم قد ازى دُو مرد كار نَدَشْتَه بشيد، چراكه اونا د سايه خانه مه پناه گِرْفْتَه.“ ^۹ اونا گُفت: ”پس شو!“ و ادامه دده گُفت: ”ای نفر آمد كه د عنوان بيگنه د اينجی زندگي كنه و آلی دز مو امر-و-نهی مونه! آلی قد ازتو ازوا كده كار بدتر مونی.“ اوخته اونا د بِلَه امزو آدم يعنی لوط هُجُوم آورد و نزديك آمد كه درگه ره ميده كنه. ^{۱۰} مگم امو دُو مرد دِسْت خو ره دراز كد و لوط ره د پيش خودون خو د مَنَه خانه كَش كد و درگه ره كيب كد. ^{۱۱} بعد ازو آدمای ره كه د دان درگه خانه بود، از ريزه گِرْفْتَه تا كنه شی ره دچار كوری كد، د اندازه كه اونا درگه ره پيدا نَتست. ^{۱۲} اوخته امو دُو مرد د لوط گُفت: ”آيا ديگه كس ام از تو د اينجی آسته؟ داماد ها، باچه ها، دختر و هر كسی ره كه دمزی شار دَری، اونا ره ازينجی بَكش، ^{۱۳} چون مو ای جای ره خراب مونی، چراكه ناله-و-فرياد د ضد مردم امزی شار د حُصُور خُداوند غدر بلند شُده و خُداوند مو ره ربي كده تا ای شار ره بيرو كنی.“

^{۱۴} پس لوط برو رفت و د نامزادای دختر و خو گُفت: ”عَجَلَه كُنيد! ازينجی بر شُنيد، چراكه خُداوند ای شار ره تباه كدنی آسته!“ مگم ای توره د نظر ازوا ريشخندی آمد. ^{۱۵} و صبحگاه د دم روز واز شُدو امو دُو ملايکه لوط ره شَلَه شُده گُفت: ”باله شو! خاتو و دُو دختر خو ره كه د اينجی آسته گِرْفْتَه بورو؛ نَشْنَه كه شمو ام د جزای امزی شار نابود شُنيد.“ ^{۱۶} د حالیکه لوط دل و نادل بود امو دُو مرد دِسْت ازو، از خاتو و از دُو دختر شی ره گِرْفْت و اونا ره بر كده د برون شار ايله كد، چراكه خُداوند د حق ازوا مهربان بود. ^{۱۷} وختیکه اونا ره برو بر كد يکی ازو دُو مرد دزوا گُفت: ”بلده نجات جان خو دوتا كُنيد! پشت خو ره توخ نكُنيد و د هيچ جای دشت ام ايسته نَشْنيد. فقط سون كوه ها دوتا كُنيد، نَشْنَه كه نابود شُنيد.“ ^{۱۸} و لوط دزوا گُفت: ”ای بادارای مه، ای رقم نكيد. ^{۱۹} اينه، نظر لطف شمو د بِلَه غلام شمو قرار گِرْفْتَه و شمو د حق ازمه كلو مهربانی كديد و جان مه ره نجات دديد. مگم نمی تَم دَمزو كوه ها دوتا كُنم. ما ميترسُم كه پيش از رسيدو د كوه ها بلا دامونگير مه شنه و ما بمرم. ^{۲۰} اونه، امو آغیل نزديك آسته كه ميتنم دزو دوتا كُنم؛ و او ريزه ام آسته! مَرَه بيل كه د اونجی دوتا كُنم تا جان مه نجات پيدا كنه. آيا او ريزه نييه؟“ ^{۲۱} او دزشی گُفت: ”خو، صحيح آسته. امی خاهش تو ره ام پوره مومم و آغیلی ره كه د باره شی توره گُفتی سرنگون نموم.“ ^{۲۲} عَجَلَه كده د اونجی دوتا كو، چراكه ما هيچ كار نميتنم تا وختیکه شمو د اونجی نرسيد.“ امزی خاطر نام ازو آغیل ره صوغر ايشت.

^{۲۳} آفتو د حال بر شُدو بود كه لوط د آغیل صوغر رسيد. ^{۲۴} اوخته خُداوند گوگرد و آتش ره از آسمو د بِلَه سدوم و

عموره بازند^{۲۵} و امو دُو شار و تمام منطقای دوروبر شی ره قد باشنده های شارا و نباتات زمی تباه کد. ^{۲۶} مگم خاتون لوط سون پس پشت خو توخ کد و یگ ستون نمک جور شد.

^{۲۷} و ابراهیم صباح گاه باله شد و طرف امزو جای رفت که د اونجی د حضور خداوند ایسته شده بود. ^{۲۸} او طرف سدوم و عموره و تمام دشت توخ کد و دید که اونه، دود امو سرزمی مثل دود کوره باله موره. ^{۲۹} وختیکه خدا شارای دشت ره نابود کد، او ابراهیم ره یاد کد و لوط ره از منه امزو نابودی برو آورد. اری، وختی خدا شارای ره که لوط دزوا زندگی موكد سرنگون کد، او لوط ره کشید.

نسل عمونی ها و موآبی ها

^{۳۰} لوط از صوغر بر شد و قد دُو دختر خو د کوه جای-د-جای شد، چون از مندو د صوغر ترس موخورد؛ پس او قد دُو دختر خو د یگ غار زندگی موكد. ^{۳۱} اوخته دختر کته لوط د دختر ریزه شی گفت: "آته مو پیر شده و کدم مرد دیگه ام د روی زمی نییه که د مطابق رسم و رواج دنیا قد از مو خاو کنه. ^{۳۲} بیه که د آته خو شراب بدی و قد شی خاو کنی تا از آته خو نسل دشته بشی." ^{۳۳} پس امو شاو اونا آته خو ره شراب دد و دختر کته آمده قد آته خو خاو شد. مگم لوط از خاو شدو و بله شدون دختر خو خبر نشد. ^{۳۴} روز دیگه شی، دختر کته د ریزه گفت: "اونه، دیشاو ما قد آته خو خاو کدم. بیه که امشاو بسم او ره شراب بدی و ایمدفعه تو بورو قد شی خاو کو تا از آته خو نسل دشته بشی." ^{۳۵} پس امو شاو ام آته خو ره شراب دد و دختر ریزه رفته قد شی خاو شد. مگم لوط از خاو شدو و بله شدون دختر خو خبر نشد. ^{۳۶} دمری رقم هر دُو دختر لوط از آته خو حامله شد. ^{۳۷} و دختر کته باچه د دنیا آورد و او ره موآب نام ایش. او بابه کلون موآبی ها تا امروز آسته. ^{۳۸} دختر ریزه ام یگ باچه د دنیا آورد و نام ازو ره بن عمی ایش. او بابه کلون عمونی ها تا امروز آسته.

ابراهیم و ابیملیک

^{۲۰} و ابراهیم از ممری سون منطقه جنوب کوچ کد و د مینکل قادش و شور جای-د-جای شد و د شار چرار زندگی موكد. ^۲ د امزو غیت ابراهیم د باره خاتون خو ساره گفت که: "او خوار مه یه." پس ابیملیک پادشاه چرار نفر ری کد تا ساره ره د قصر شی بیره. ^۳ مگم خدا د وخت شاو د ابیملیک د خاو ظاهر شده گفت: "اینه، تو مردنی آستی، چون خاتونی ره که گرفتی، خاتون شوی دار آسته." ^۴ ابیملیک تا هنوز قد شی نزدیکی نکدد. پس گفت:

“خداوندا، آیا تُو واقعاً قومِ عادِلِ ره نابود مونی؟^۵ آیا او خود شی دز مه نَگُفت که ‘او خوار مه یه؟’ و ساره ام خود شی گُفت که ‘او پرار مه یه.’ ما قد دِلِ صاف و دِسْتِ پاک ای کار ره کُدم.”^۶ اوخته خُدا دَ عالمِ خاو دَزُو گُفت: “آرے، ما مِیدَنُم که تُو ای کار ره قد دِلِ صاف کدی و امزی خاطر تُو ره نِگاه کُدم تا دَ ضد مه گُناه نَکنی و نَه ایشتم که دَزُو دِسْت بَزنی.^۷ آلی خاتونِ امزُو مرد ره پس تسلیم شی کُو، چراکه او یگ پیغمبر آسته و بلده تُو دُعا مونه تا زنده بُمَنی. ولے اگه او ره پس تسلیم نَکنی، یقین دَشته بَش که تُو و پگِ کسای که دز تُو تعلق دَره، حتماً مومرید.”^۸ صَباح گاه اَبیمَلِک باله شُد و تمام خِدْمَت گارای خُو ره کوی کده پگِ امزی توره ها ره دزوا نقل کد و اونا کلو ترسید.^۹ اوخته اَبیمَلِک، ابراهیم ره طلب کد و دَزُو گُفت: “ای چی کار بُود که تُو دَ حق ازمو کدی؟ و ما چی گُناه دَ حق از تُو کده بُودم که تُو مَره و مَمَلِکَت مَره دُچارِ امزی گُناه کنه کدی؟ تُو کارای ره که دَ حق ازمه کدی باید نَموکدی.”^{۱۰} و اَبیمَلِک از ابراهیم پُرسان کد: “چی فکر کده امی کاره کدی؟”^{۱۱} ابراهیم دَ جواب شی گُفت: “ما فکر کُدم که دَمزی جای ترس از خُدا هیچ وجود ندره و مَره بخاطرِ خاتون مه موكُشه.^{۱۲} علاوه ازی او راستی خوار مه آسته؛ آرے، او دُخترِ آته مه آسته، لیکن دُخترِ آبه مه نییه؛ و او خاتون مه شُده.^{۱۳} وختیکه خُدا مَره از خانه آته مه دَ سرزمینای دُور-و-بیگنه اُورد، ما دَ ساره گُفتم، امی مهربانی ره دَ حق ازمه بکُو: دَ هر جای که رفتی دَ باره ازمه بگی که ای پرار مه آسته.”

^{۱۴} اوخته اَبیمَلِک گوسپندو، گاو ها، غُلاما و کنیزا ره گِرِفته دَ ابراهیم بخشید و خاتون شی ساره ره پس دَزُو تسلیم کد.^{۱۵} و اَبیمَلِک گُفت: “اینه، سرزمین مه دَ پیشِ رُوی تُو آسته و هر جای که خوش تُو مییه دَ اونجی زندگی کُو.”^{۱۶} بعد ازو دَ ساره گُفت: “اینه، هزار مِثقال نُقره ره دَ برار تُو مِیدم تا بیگناهی تُو دَ پیشِ تمام کسای که قد تُو آسته معلوم شُنه و پگِ پدنه که نَسَبَت دز تُو دَ انصاف رفتار شُده.”^{۱۷} اوخته ابراهیم پیشِ خُدا دُعا کد و خُدا اَبیمَلِک، خاتون شی و کنیزای شی ره شفا دَد تا صاحبِ اولاد شُنه؛^{۱۸} چون خداوند رَحِمِ تمام خاتونوی خانوارِ اَبیمَلِک ره از خاطرِ ساره خاتونِ ابراهیم بسته کُدد.

تولِدِ اِسحاق

۲۱ و خداوند امو رقم که گُفتند، دَ بله ساره نظر کد و چیزی ره که وعده کُدد، بلده ساره پوره کد.^۲ ساره حامله شُد و بلده ابراهیم دَ سن-و-سالِ پیری شی یگ باچه دَ دنیا اُورد، دَ امزُو وختِ که خُدا دز شی گُفتند.^۳ و ابراهیم باچه خُو ره که ساره بلده شی دَ دنیا اُورد، اِسحاق نام ایشتم.^۴ ابراهیم باچه خُو اِسحاق ره دَ هشت روزگی شی ختنه کد، امو رقم که خُدا دَزُو امر کُدد.^۵ ابراهیم صد ساله بُود که باچه شی اِسحاق پیدا شُد.^۶ ساره گُفت: “خُدا دز مه خنده

دده. هر کسی که بَشَوَه، قد از مه خوشی-و-خنده مونه. ” ساره بسم گُفت: ” کی باور شی میمد که د ابراهیم بگیه، ساره صاحب نلغه شده او ره شیر میدیه؟ ” مگم ما د سین و سال پیری ازو بلده شی یگ باچه د دنیا اوردُم. ”
 امو نلغه کته شده از شیر جدا شد و د امزو روز که اسحاق از شیر جدا شد، ابراهیم اوماغ کته گرفت.

اختلافات بین ساره و هاجر

اوخته ساره دید که باچه هاجر مصری، امو که بلده ابراهیم پیدا شد، قد اسحاق ریشخندی مونه. ^۹ پس ساره د ابراهیم گُفت: ” ای کنیز و باچه شی ره از خانه بر کو، چراکه باچه ازی کنیز قد باچه مه اسحاق د میراث شریگ نییه. ” ^{۱۱} مگم ای توره د نظر ابراهیم د باره باچه شی اسماعیل سخت بد خورد. ^{۱۲} لیکن خدا د ابراهیم گُفت: ” د باره باچه و کنیز خو هاجر تشویش نکو. هر چیزی که ساره دز تو گُفته امطور بکو، چراکه از اسحاق نسل تو د نام تو کوی موشه. ” ^{۱۳} و از باچه کنیز ام یگ ملت جور مونم، چراکه او ام نسل تو یه.

^{۱۴} پس ابراهیم صباح گاه باله شد و نان و مشک پر از او ره گرفته د هاجر دد. او امو چیزا ره د شانه شی ایشته او ره قد باچه شی ری کد. اونا رفت و د بیابون بعیر شبع سرگردو شد. ^{۱۵} وختیکه او مشک خلاص شد هاجر باچه خو ره زیر یگ بوته خاو دد، ^{۱۶} و خود شی د یگ فاصله تیررس دورتر ازو ششت، چون او قد خو گُفت: ” نمیتنم مرگ باچه خو ره بنگرم ” و د حالیکه روی خو ره سون ازو کده ششتند آواز خو ره بلند کده چخرا کد. ^{۱۷} و خدا آواز باچه ره شنید و ملایکه خدا از عالم باله هاجر ره کوی کده گُفت: ” ای هاجر، تو ره چی شده؟ ترس نخور، چراکه خدا آواز باچه ره از جایی که او آسته، شنیده. ^{۱۸} باله شو، باچه ره رست کده د دست خو بگیر، چراکه ما ازو یگ ملت کته جور مونم. ” ^{۱۹} اوخته خدا چیمای هاجر ره واز کد و او یگ چاه او ره دید. و هاجر سون چاه رفته مشک ره پر از او کد و باچه خو ره وچی دلجی کد. ^{۲۰} و خدا قد اسماعیل بود و او کته شده د بیابو جای-د-جای شد و تیرانداز جور شد. ^{۲۱} او د دشت پاران زندگی موکد و آبه شی یگ خاتو از سرزمین مصر بلده شی گرفت.

قول د بین ابراهیم و ابیملیک

^{۲۲} د امزو غیت ابیملیک و فیکول سرکرده لشکر شی پیش ابراهیم آمده گُفت: ” هر کاری که موکنی خدا قد تو آسته! ”
^{۲۳} پس د امینجی بلده مه د خدا قسم بخور که دز مه و اولاده مه و نسل مه خیانت نمونی، بلکه امو رقمیکه ما د حق از تو مهربانی بودیم، تو ام د حق از مه و مردم سرزمینی که دزشی د عنوان بیگنه زندگی مونی، مهربان

مُوبَشَى. " ۲۴ اِبْرَاهِيمُ كُفِت: "قَسْمُ مَوْخُورْم." ۲۵ اوخته اِبْرَاهِيمُ دَ بَارِه چاهِ او كه خِدْمَتگَارَى اَبِيْمَلِك دَ زورِ كِرْفَتُد، پيش اَبِيْمَلِك شِكَايَت كَد. ۲۶ اَبِيْمَلِك كُفِت: "ما خَبْر نَدْرُم كه امى كَارِه كِى كَدِه؛ تُو اَم دَ اِى بَارِه دَ ز مِه چيز نَكُفَتَى و تا اَمْرُوز ما دَزى بَارِه نَشِينِيْدِه بُوْدُم." ۲۷ پَس اِبْرَاهِيمُ، كُوسِپِنْدُو و كَاو هَا رِه دَ اَبِيْمَلِك دَد و اُوْنَا قَد يَكْدِيْگِه خُوْ عَهْد بَسْتِه كَد. ۲۸ اِبْرَاهِيمُ هَفْت بَارِه مَادِه اَز رَمِه خُوْ جَدَا كَد؛ ۲۹ و اَبِيْمَلِك اَز اِبْرَاهِيمُ پُرْسَان كَد: "مَعْنَاى جَدَا كَدُوْنِ اَمْزى هَفْت بَارِه مَادِه چى اَسْتِه؟" ۳۰ اِبْرَاهِيمُ دَ جَوَاب شَى كُفِت: "امى هَفْت بَارِه مَادِه رِه اَز طَرْفِ اَزْمِه قَبُوْل كُوْ تَا اَمِيَا يَك شَاهِدَى بَشِه كه ما امى چاه رِه كَنْدِيْم." ۳۱ پَس اُوْ جَاى بَثِيْرشَبِيْع كُفْتِه شُد چِرَاكِه هَر دُوَى اَزْوَا دَ اُوْنَجى قَد يَكْدِيْگِه خُوْ قَوْل-و-قَسْم كَد. ۳۲ بَعْد اَز عَهْد بَسْتِه كَدُو دَ بَثِيْرشَبِيْع، اَبِيْمَلِك و فَيَكُوْل قَوْمَنَدَانِ لَشْكِر شَى بَالِه شُدِه پَس دَ سِرْزَمِيْنِ فِلَسْطِيْنِيَا رَفْت. ۳۳ و اِبْرَاهِيمُ دَ بَثِيْرشَبِيْع يَك دِرْخْتِ كَز شَنَد و دَ اُوْنَجى نَام خُداوْنَد، خُداى اَبْدَى رِه كِرْفَتِه عِبَادَت كَد. ۳۴ و اِبْرَاهِيمُ بَلْدِه عَدْر و خْت دَ سِرْزَمِيْنِ فِلَسْطِيْنِيَا دَ عِنْوَانِ بِيْگَنِه زَنْدِگى كَد.

اِمْتِحَانِ اِبْرَاهِيمِ

۲۲ بعد از و چيزا خدا اِبْرَاهِيمُ رِه اِمْتِحَانِ كَدِه دَزْشَى كُفِت: "اِى اِبْرَاهِيمُ!" و اُوْ كُفِت: "اَمْرُ كُوْ صَاْحِب." ۲ خدا كُفِت: "باچه خُوْ رِه، يگانِه باچه خُوْ اِسْحَاق رِه كه دُوسْتِ دَرى بَگِيْر و دَ سِرْزَمِيْنِ موريا بُوْرُوْ و اُوْ رِه دَ اُوْنَجى دَ بَلِه يَك كُوه كه دَ ز تُو نَشُو مِيْدُم دَ عِنْوَانِ قُرْبَانَى سوختنى تَقْدِيْم كُو!" ۳ صَبْحِ رُوزِ دِيْگِه شَى اِبْرَاهِيمُ بَالِه شُدِه خَر خُوْ رِه پَالُو كَد و دُوْ نَفْر اَز خِدْمَتگَارَى خُوْ رِه قَد باچه خُوْ اِسْحَاق كِرْفَت و يَك مِقْدَار هِيْزْم بَلْدِه سوختندونِ قُرْبَانَى سوختنى مِيْدِه كَد و رِبى شُدِه سُونِ اَمْزُوْ جَاى رَفْت كه خُدا دَزْشَى اَمْر كَدُد. ۴ دَ رُوزِ سَوْمِ اِبْرَاهِيمُ بَالِه تُوخ كَد و اَمُوْ جَاى رِه اَز دُوْر دِيْد. ۵ اوخته اِبْرَاهِيمُ دَ خِدْمَتگَارَى خُوْ كُفِت: "شَمُوْ اَمِيْنَجى دَ پِيْشِ خَر بَشِيْنِيْد؛ ما و باچه مِه دَ اُوْنَجى موريا و عِبَادَت كَدِه پَس دَ پِيْشِ اَز شَمُوْ مِيْى." ۶ اِبْرَاهِيمُ هِيْزْم رِه كه بَلْدِه سوختندونِ قُرْبَانَى سوختنى اُوْرُدُد، دَ پُشْتِ باچه خُوْ اِسْحَاق بَار كَد و خُودِ شَى اَتِش و كَارْد رِه كِرْفَت و هَر دُوَى شَى قَتَى رِبى شُد. ۷ اوخته اِسْحَاق دَ اَتِه خُوْ اِبْرَاهِيمُ كُفِت: "اَتى!" اَتِه شَى كُفِت: "بُگى باچه مِه." اِسْحَاق كُفِت: "مُوْ اَتِش و هِيْزْمِ دَرى، لِيَكِنِ بَارِه قُرْبَانَى سوختنى كُجَا يَه؟" ۸ اِبْرَاهِيمُ دَ جَوَابِ شَى كُفِت: "باچه مِه، خُدا بَارِه قُرْبَانَى سوختنى رِه خُودِ شَى مِيْرَسَنِه." و هَر دُوَى شَى دَ رَاِهِ خُوْ اِدَامِه دَد. ۹ و خَتى اُوْنَا دَمَزُوْ جَاى رَسِيْد كه خُدا دَزْشَى كُفِتُد، اِبْرَاهِيمُ دَ اُوْنَجى يَك قُرْبَانِگَاِه جُور كَد و هِيْزْمِ رِه بَلِه شَى چِيْنَد. بَعْدِ اَزُوْ باچه خُوْ اِسْحَاق رِه بَسْتِه كَدِه دَ قُرْبَانِگَاِه دَ بَلِه هِيْزْمِ اِيْشْت. ۱۰ اوخته اِبْرَاهِيمُ دِسْتِ خُوْ رِه دِرَاز كَدِه كَارْد رِه كِرْفَتِ تَاكِه باچه خُوْ رِه قُرْبَانَى كَنِه. ۱۱ لِيَكِنِ مَلَايِكِه خُداوْنَد اَز اَسْمُوْ اُوْ رِه كُوَى كَدِه كُفِت: "اِبْرَاهِيمُ، اِبْرَاهِيمُ!" و اُوْ دَ جَوَابِ شَى كُفِت: "اَمْرُ كُوْ صَاْحِب!" ۱۲ مَلَايِكِه كُفِت: "دِسْتِ خُوْ رِه دَ باچه دِرَاز نَكُوْ؛

دزو هیچ کار نگیر! چون آلی میدنم که از خدا میترسی، چراکه باچه خو ره، یگانه باچه خو ره از مه دریغ نکدی.

^{۱۳} و ابراهیم سر خو ره باله کده دید که د پس پشت شی یگ قوچ آسته و شاخای شی د مینه بوئه بند منده. پس او رفته قوچ ره گرفت و او ره د عوض باچه خو د عنوان قربانی سوختنی تقدیم کد. ^{۱۴} و ابراهیم امو جای ره د نام «خداوند مهیا مونه» نام کد. امو رقم که تا امروز گفته موشه، «د کوه خداوند مهیا موشه.» ^{۱۵} و ملایکه خداوند دفعه دوم از عالم باله ابراهیم ره کوی کده ^{۱۶} گفت: «خداوند موه که د ذات خو قسم موخورم: ازی که تو ای کار ره کدی و باچه خو ره، یگانه باچه خو ره از مه دریغ نکدی، ^{۱۷} ما یقیناً تو ره برکت میدم و نسل تو ره رقم ستاره های آسمو و ریگ دریا آلی کلو مونم. و اولاده تو درگه های شار دشمنای خو ره تصرف مونه. ^{۱۸} و د وسیله اولاده تو پگ ملت های دنیا برکت پیدا مونه، چراکه تو توره مه ره گوش کدی.» ^{۱۹} اوخته ابراهیم د پیش خدمتگاری خو پس آمد و اونا باله شده پگ شی طرف بعیرشبع ری شد. و ابراهیم د بعیرشبع زندگی موکد.

اولاده ناحور

^{۲۰} بعد ازی چیزا د ابراهیم گفته شد که «ملکه ام بلده برار تو ناحور باچه ها د دنیا آورده: ^{۲۱} باچه اولباری شی عوص و برار شی بوص و قموئیل آته ارام، ^{۲۲} کاسد، خزو، پلداش، یدلاف و بثوئیل.» ^{۲۳} بثوئیل آته ریکا شد. امی هشت باچه ره ملکه بلده ناحور برار ابراهیم د دنیا آورد. ^{۲۴} کنیز ناحور که زومه نام دشت، او طایح، گاحم، تاحش و معکه ره بلده شی د دنیا آورد.

مرگ ساره

^{۲۳} ساره یگ صد و بیست و هفت سال زندگی کد؛ اینمی سال های عمر ساره بود ^۲ و او د قریت اریع، یعنی د جبرون د سرزمین کنعان فوت کد و ابراهیم بلده شی ماتم گرفته چخرا کد. ^۳ و ابراهیم از پالوی میت خو باله شده د پیش بنی حت رفت و دزوا گفت: ^۴ «ما د مینکل شمو بیگنه و مسافر استم؛ دز مه یگ جای بلده قبرستو سودا کنید تا میت خو ره از پیش چیم خو د اونجی دفن کنم.» ^۵ بنی حت د جواب ابراهیم گفت: ^۶ «بادار مه، توره مو ره گوش کو. تو د مینکل مو شخصیت بزرگ استی. میت خو ره د خوبترین قبر های مو دفن کو. هیچ کدم مو قبر خو ره از تو دریغ نمونی اگه تو میت خو ره دفن کنی.» ^۷ پس ابراهیم باله شد و خود ره د پیش مردم امزو سرزمی، یعنی بنی حت خم کد ^۸ و قد ازوا گپ زده گفت: «اگه دل شمو آسته که ما میت خو ره از پیش چیم خو دفن کنم، پس توره مره

بشنوید و از عفرون باچه صوحار بلده مه درخاست کنید^۹ تا غار مکفيله ره که ملکیت شی و د آخر زمينای شی آسته، دز مه پدیه. بیلید که او ره د قیمت کامل د حضور از شمو بلده قبرستو د عنوان ملکیت دز مه سودا کنه.

^{۱۰} عفرون د بین حنیا ششند. پس عفرون حتی د جواب ابراهیم د حضور بنی حنیا یعنی د حضور پگ کسای که د درگه شار ازو جم شد، گفت: ^{۱۱} "نه بدار مه، دز مه گوش کو! ما امو پتی زمی ره دز تو مویخشم و غاری که دزو تعلق دزه ام از تو بشه. د حضور قومای خو او ره دز تو مویخشم. بورو، میت خو ره دفن کو." ^{۱۲} پس ابراهیم خود ره د پیش مردم امزو سرزمی خم کد ^{۱۳} و قد عفرون د حضور مردم امزو سرزمی گپ زده گفت: "لطفاً عرض مره گوش کو: ما قیمت ازو زمی ره دز تو میدم. او ره از طرف ازمه قبول کو تا میت خو ره د اونجی دفن کنم." ^{۱۴} و عفرون د جواب ابراهیم گفت: ^{۱۵} "بدار مه، دز مه گوش کو: یگ پتی زمی که چار صد مثقال نقره قیمت دزه، ای د بین ازمه و از تو چی آسته؟ بورو، میت خو ره دفن کو." ^{۱۶} ابراهیم گپ عفرون ره گوش کد و نقره ره که عفرون د حضور بنی حنیا یاد کدد، یعنی چار صد مثقال نقره ره د مطابق وزنی که رواج بود بلده عفرون تول کده دد. ^{۱۷} د امزی رقم زمین عفرون د منطقه مکفيله که روی د روی ممری بود، یعنی زمی و غاری که دزو تعلق دشت قد پگ درختای که د جغه شی بود، ^{۱۸} د حضور بنی حنیا، یعنی تمام کسای که د درگه شار ازو آمدد د عنوان ملکیت د ابراهیم تحویل دده شد.

^{۱۹} بعد ازو ابراهیم خاتون خو ساره ره د غار زمین مکفيله که روی د روی ممری یعنی جبرون د سرزمین کنعان بود، دفن کد. ^{۲۰} خلاصه، امو زمی قد غاری که دزو تعلق دشت د عنوان قبرستو از طرف بنی حنیا د ملکیت ابراهیم تحویل دده شد.

یگ خاتو بلده اسحاق

^{۲۴} ابراهیم پیر و سال خورده شد، و خداوند او ره د تمام کارای شی برکت دده بود. ^۲ یگ روز ابراهیم د خدمتگار خو که کتبه خانه شی و مسئول تمام دارایی شی بود، گفت: "دست خو ره زیر ران مه بیل ^۳ و د خداوند، خدای آسمو و زمی قسم بخور که بلده باچه مه اسحاق از دخترن کنعانیا که ما د مینکل ازوا زندگی مونم، خاتو نمیگیری، بلکه د وطن خود مه و د پیش قومای مه موری و بلده باچه مه اسحاق یگ خاتو میگیری." ^۴ خدمتگار شی دزو گفت: "اگه او دختر راضی نشنه که قد ازمه د ای سرزمی بییه، آیا ما باچه تو ره د سرزمینی ببرم که تو از اونجی آمددی؟" ^۵ ابراهیم دزشی گفت: "توخ کو که باچه مره د اونجی پس نبری. ^۶ خداوند، خدای آسمونا که

مَرِه از خانِه آتِه مه و از جای پیدایش مه گِرِفْتِه دَ اِينجی اُورِد و قد ازمه توره گُفْت و دَز مه قَسَم خورده گُفْت که اُمی سرزمی ره دَ اولادِه تُو مِیْدُم، اُو ملایکِه خُو ره پیشلون تُو رِبی مُونه تا از اُونجی یگ خاتُو بلده باچه مه بگیری. ^۸ لیکن اگه اُو دُخترِ راضی نَشْنه که قد تُو بییه، اوخته تُو ازی قَسَم خلاص آستی. فقط هُوش کُو که باچه مَرِه دَ اُونجی پس نبری. ^۹ اوخته خِدْمَتگار شی دِست خُو ره تی رانِ بادار خُو ایشْت و دَ امزی باره بلده اَزُو قَسَم خورد.

^{۱۰} پس خِدْمَتگار شی دَه اَشْتُر ره از مینکلِ اَشْتُرای بادار خُو گِرِفْت و رِبی شُدِه هر رقم سَوَغاتای خُوب ره از دِست بادار خُو گِرِفْتِه بُرِد. دَ امزی رقم اُو رِبی شُدِه سُون ارام اَلنَهَرین دَ شارِ ناحور رفت. ^{۱۱} اُو دَ وختِ دِیگرِ روز اَشْتُر ره دَ برونِ شارِ دَ پالوی یگ چاهِ اُو خاَوَلجی کد، دَ غَیْبیکه خاتُونو بلده اُو کشیدو بُرو مِیْمَد. ^{۱۲} اوخته اُو گُفْت: ”اِی خُداوند، خُدای بادار مه اِبْرَاهیم! اِمروز مَرِه کامیابی بَدی و دَ حَقِ بادار مه اِبْرَاهیم مِهْرَبانی کُو. ^{۱۳} اینه، ما دَ پالوی امزی چِشمِه اُو ایسته یُم و دُخترِونِ مَرْدُم امزی شارِ بلده اُو کشیدو مِییه. ^{۱۴} پس دَ دُختری که مُوگَم لُطفاً کُوزِه خُو ره تاه کُو که اُو وُچی کُنم و اگه اُو بگیه وُچی کُو و ما دَ اَشْتُرای تُو ام اُو مِیْدُم، اوخته بیل که اُو اُمُو دُختری بَشِه که بلده بنده خُو اسحاق مُقَرَّر کد. دَ امزی رقم ما مِیْدُنم که دَ حَقِ بادار مه مِهْرَبانی کد. ^{۱۵} و پیش ازی که اُو توره خُو ره تامو کنه، ریکا کُوزِه دَ بِلِه شانِه شی بُر شُدِه اَمَد. ریکا دُخترِ بَتُوئیل بُود و بَتُوئیل باچه مِلکه خاتُونِ ناحور؛ و ناحور پَرارِ اِبْرَاهیم بُود. ^{۱۶} اُو یگ دُخترِ غَدْر نُوْریند بُود و یگ باکرِه که دِستِ هیچ مَرْد دَزُو نَرَسیدد. ریکا دَ چِشمِه تاه شُد و کُوزِه خُو ره پُر کده باله اَمَد. ^{۱۷} اوخته، خِدْمَتگار دَ عَجَلِه دَم راهِ شی رفت و گُفْت: ”لُطفاً از کُوزِه خُو مَرِه یگ شُوپ اُو بَدی. ^{۱۸} اُو گُفْت: ”وُچی کُو، بادار مه!“ و چابک کُوزِه خُو ره از شانِه خُو تا کده دَ بِلِه دِست خُو گِرِفْت و دَزُو اُو دَد. ^{۱۹} وختیکه از اُو دَدو فارغ شُد، دَزِشی گُفْت: ”بلده اَشْتُرای تُو ام اُو مِیکَشُم تا وختیکه از اُو سیر شنه. ^{۲۰} پس اُو کُوزِه خُو ره دِستی دَ اُوخور شیو کد و بسم سُون چاه دَوید تا اُو بکشه و بلده تمام اَشْتُرای شی اُو بُر کد. ^{۲۱} اُمُو اَدَم چُپ شِشْتد و دَ دِقَت سُون شی توخ مُوکد تا بِنگرِه که خُداوند سَفَرِ اَزُو ره کامیاب مُونه یا نه.

^{۲۲} وختیکه اَشْتُر از اُو سیر شُد، خِدْمَتگار یگ حلقه طِلائی دَ وَزَن نِیم مِثقال و یگ جورِه دِست بندِ طِلائی دَ وَزَن دَه مِثقال دَزُو دَد ^{۲۳} و گُفْت: ”دَز مه بگی که تُو دُخترِ کی آستی؟ آیا دَ خانِه آتِه تُو بلده ازمو جای پیدا موشه که شاو ره دَ اُونجی تیر کُنی؟“ ^{۲۴} ریکا دَ جواب شی گُفْت: ”ما دُخترِ بَتُوئیل اَسْتُم، دُخترِ باچه مِلکه که بلده ناحور دَ دُنیا اُورِد.“ ^{۲۵} اُو امچنان دَزُو گُفْت: ”گاه و عَلف کلو دَری و جای ام آسته که شاو ره تیر کنید.“ ^{۲۶} اوخته خِدْمَتگار خود ره خَم کده خُداوند ره سَجده کد ^{۲۷} و گُفْت: ”حمد-و-ثنا دَ خُداوند، خُدای بادار مه اِبْرَاهیم که رَحْمَت و مَحَبَت

خو ره از بادار مه درېځ نكد و مړه د راه د خانه قومای بادار مه راهمایی كد. ^{۲۸} پس امو دختر دويده دويده رفت و خانوار آبه خو ره امزی چيزا خبر كد. ^{۲۹} ربكا يگ پرار د نام لابان دشت و لابان دويده دويده د پيش امزو آدم د سر چشمه رفت. ^{۳۰} ای واقعه ايني رقم رخ دد: امی كه لابان حلقه و دستبند ها ره د دستای خوار خو دید و توره خوار خو ربكا ره شنيد كه گفت: "او آدم دز مه ايني رقم گفت،" او د پيش امزو آدم آمد و او د پالوی اشرای خو د سر چشمه ايسته بود. ^{۳۱} و لابان دزو گفت: "ای برکت یافته خداوند! چرا د برو ايسته شدي؟ بيه كه بوری، ما خانه ره تيار كديم و بلده اشرای تو جای آماده آسته." ^{۳۲} پس امو آدم د خانه ازوا رفت و لابان اشرای ره واز كده دزوا كاه و علف دد. بعد ازو بلده خدمتگار ابراهيم و كسای كه قد شی آمدد، او آورد تا پایای خو ره بشويه. ^{۳۳} اوخته نان ره آورده د پيش ازوا ايشت كه بخوره. مگم خدمتگار ابراهيم گفت: "تا مقصد خو ره دز شمو نگیم نان نمخورم." و لابان گفت: "بگی." ^{۳۴} اوخته او گفت: "ما خدمتگار ابراهيم آستم." ^{۳۵} خداوند بادار مړه غدر برکت دده و او شخص بزرگ شده. خداوند دزو رمه و گله، طلا و نقره، غلاما و كنيزا، اشرای و الاغا دده. ^{۳۶} و ساره خاتون بادار مه د پس پیری بلده بادار مه يگ باچه كده و او تمام دارایی خو ره دمزو باچه دده. ^{۳۷} بادار مه مړه قسم دده گفته كه 'بلده باچه مه از دخترين كنعانیا كه ما د سرزمين ازوا زندگی مونم، خاتو نگیر، ^{۳۸} بلکه د پيش خانوار آته مه بورو، يعني د پيش اولاد بابه مه و يگ خاتو بلده باچه مه بگیری. ^{۳۹} و ما د بادار خو گفتم: 'اگه او دختر قد ازمه نيّه، چی؟' اوخته او دز مه گفت: 'خداوندي كه ما ازو پیروي مونم، ملايكه خو ره قد تو ربي مونه و او سفر تو ره كامياب موكنه تا بتنی يگ خاتو از اولاد بابه مه يعني از خانوار آته مه بلده باچه مه بگیری. ^{۴۱} د ايني صورت تو ميتنی از قسم مه خلاص شنی: وختيكه پيش اولاد بابه مه بوری و اونا دز تو يگ خاتو نديه، اوخته تو از قسم مه خلاص آستی.'

^{۴۲} پس امروز وختيكه د سر چشمه رسيدم ايني رقم دعا كدم: 'ای خداوند، خدای بادار مه ابراهيم! از تو خواهش مونم كه مړه دمزی سفر كامياب كنی. ^{۴۳} آلی د پالوی امزی چاه ايسته مونم و دختری كه بلده او كشيده ميبه، ما دزشی مونم، 'لطفاً از كوزه خو كم وری او دز مه بدی كه وچی كنم،' ^{۴۴} و اگه او گفت كه 'وچی كو و ما بلده اشرای تو ام او ميكشم.' اوخته بيل كه او دختری بشه كه تو بلده باچه بادار مه مقرر كدي. ^{۴۵} پيش ازی كه از توره گفتو د دل خو خلاص شتم، دیدم كه ربكا كوزه د شانه شی آمد و د چشمه تا رفته او كشيده. اوخته ما دزشی گفتم، 'لطفاً دز مه او بدی.' ^{۴۶} او چابك كوزه خو ره از شانه خو تا كد و گفت كه 'وچی كو و ما اشرای تو ره ام او ميدم.' پس ما وچی كدم و او اشرای مړه ام او دد. ^{۴۷} اوخته از شی پرسان كدم كه 'تو دختر کی آستی؟' او گفت: 'ما دختر بتوئيل آستم، دختر باچه ناحور كه ملكه بلده شی د دنیا آورد.' پس ما حلقه ره د بينی شی و دستبندا ره د دستای شی اندختم. ^{۴۸} بعد ازو خود ره خم كده خداوند ره سجده كدم. ما خداوند، خدای بادار خو ابراهيم ره حمد-و-

ثنا گفتم که مَره دَ راهِ راست هِدایت کد تاکه یگ دُختر از خانوارِ برارِ بادار خُو بلده باچه شی بگیریُم. ^{۴۹} آلی اگه دَ حقِ بادار مه مُحَبَّت و مهربانی مونیِد دَز مه بگیِد. اگه نَموکنیِد، ام دَز مه بگیِد تا طرفِ راست یا چپِ ریی شُنم.

^{۵۰} اوخته لابان و بتوئیل دَ جواب شی گُفت: ”ای کار از طرفِ خُداوند آسته. مو دَز تُو هیچ چیز گُفته نَمیتنی، نه خُوب و نه بد. ^{۵۱} اینه، ریکا دَ پیشِ رُو تُو آسته. ای ره بگیری و بورُو تا خاتونِ باچه بادار تُو شنه، امو رقم که خُداوند گُفته. ^{۵۲} وختیکه خدمتگارِ ابراهیم توره ازوا ره شنید، او رُو خُو ره دَ زمی ایشته خُداوند ره سجده کد. ^{۵۳} اوخته خدمتگارِ گوش-و-گانه طَلایی و نُقرهیی ره قد کالاها بُر کد و دَ ریکا پیش کد. او امچنان دَ برار و آبه ریکا سوغات های قیَمتی دَد.

^{۵۴} بعد ازی چیزا خدمتگارِ ابراهیم و نفرای که قد شی قتی بُود، خورد و وُچی کد و شاو ره دَ اونیجی تیر کد. صباح‌گاه وختیکه باله شُد، گُفت: ”مَره طرفِ بادار مه ریی کنیِد. ^{۵۵} مگم برار و آبه ریکا دَزو گُفت: ”بیِل که دُختر یگو ده روزِ دیگه قد از مو بُمنه. بعد ازو بورید. ^{۵۶} مگم خدمتگارِ ابراهیم دَزوا گُفت: ”مَره معطل نکنیِد؛ ازی که خُداوند مَره دَ ای سفر کامیاب کده مَره ریی کنیِد تا دَ پیشِ بادار خُو بورم. ^{۵۷} اونا گُفت: ”خَی بیِل که دُختر ره کوی کنی و از خود شی پُرسان کنی. ^{۵۸} اوخته اونا ریکا ره کوی کده از شی پُرسان کد: ”آیا قد امزی آدم موری؟“ او گُفت: ”آره، مورم. ^{۵۹} پس اونا خوار خُو ریکا ره قد دایه شی قتی قد خدمتگارِ ابراهیم و آدمای شی ریی کد. ^{۶۰} و اونا ریکا ره خَیر و برکت دَده گُفت:

”خوار جان، تُو آبه هزارها و هزارها شنی

و اولاده تُو درگه های شارِ دُشمنای خُو ره تَصَرُف کنه.“

^{۶۱} پس ریکا قد کنیزای خُو باله شُد دَ بِلِه اُشترِا سوار شُد و از پُشتِ امزو آدم ریی شُد. دَمزی رقمِ خدمتگارِ ریکا ره بُرد.

^{۶۲} و اسحاق از بئیر-لَحی-روئی اَمَدُد و دَ منطقه جنُوبِ زندگی مُوکد. ^{۶۳} یگ شام اسحاق دَ حالیکه دَ دشت چکر میزد، باله توخ کد و دید که یگ کاروانِ اُشترِ مبییه. ^{۶۴} و ریکا ام باله توخ کد و اسحاق ره هوش کده از اُشترِ خُو تا شُد ^{۶۵} و از خدمتگارِ پُرسان کد: ”امو آدم که دَ دشت دَ دَم راهِ مو مبییه، کی آسته؟“ خدمتگارِ گُفت: ”او بادار مه آسته.“ اوخته ریکا چادر خُو ره گرفت و خود ره پوشند. ^{۶۶} و خدمتگارِ تمامِ کارای ره که کده بُود دَ اسحاق نقل کد

۶۷ پس اسحاق ریکا ره دَ خیمه آبه خُو ساره اُورده او ره خاتو کد و اسحاق او ره دوست دشت. دَمزی رقم اسحاق بعد از مرگ آبه خُو تَسَلی پیدا کد.

اولادای دیگه ابراهیم

۲۵ و ابراهیم یگ خاتون دیگه گرفت دَ نام قطوره. ^۱ او بلده شی اینی اولادا ره دَ دنیا اُورد: زمران، یقشان، مدان، مدیان، پشباق و شواح. ^۲ یقشان آته شبا و ددان شد. اولاده ددان اشوری ها، لَطُوشی ها و لَتُومی ها بود. ^۳ باچه های مدیان اینیا بود: عیفاه، عیفر، خنوخ، ابیداع و اداعه. پگ امزیا اولاده قطوره بود. ^۴ ابراهیم تمام دارایی خُو ره دَ اسحاق بخشید. ^۵ و له دَ باچه های خاتونوی دیگه خُو ابراهیم تحفه ها دد و زمانی که او هنوز زنده بود، اونا ره از پالوی باچه خُو اسحاق سون مشرق دَ سرزمین شرقی ربی کد.

وفات ابراهیم

تمام عمر ابراهیم یگ صد و هفتاد و پنج سال بود. ^۱ و ابراهیم آخرین نفسای خُو ره کشیده دَ خوب سن پیری فوت کد. او پیر شد و یگ زندگی قناعتبخش تیر کده قد بابه کلونای خُو یگ جای شد. ^۲ باچه های شی اسحاق و اسماعیل او ره دَ غار مکفيله دَ زمین عفران باچه صوحار جتی، دَ شرق ممری دفن کد، ^۳ دَ زمینی که ابراهیم از بنی جت خریده بود. اری، دَ امونجی ابراهیم و خاتون شی ساره دفن شد. ^۴ بعد از وفات ابراهیم، خدا دَ باچه شی اسحاق برکت دد. و اسحاق نزدیک بتیر-لخی-روئی زندگی موكد.

۱۲ ای دَ باره نسل اسماعیل باچه ابراهیم آسته که از هاجر مصری، کنیز ساره بلده ابراهیم پیدا شد. ^۱ اینیا نام های باچه های اسماعیل آسته که نام های ازوا دَ ترتیب تولد ازوا ذکر شده: باچه اولباری اسماعیل نیبوت، بعد ازو قیدار، ادبیل، میسام، ^۲ میسماع، دومه، مسا، ^۳ خداد، تیما، یطور، نافش و قدمه. ^۴ امیا باچه های اسماعیل بود و امیا ام نام های ازوا دَ مطابق جای بود-و-باش و خیمه گاه های ازوا؛ اونا دوازده حکمران دَ مطابق طایفه های خُو بود. ^۵ اینی سال های عمر اسماعیل بود: یگ صد و سی و هفت سال؛ او آخرین نفسای خُو ره کشیده فوت کد و قد بابه کلونای خُو یگ جای شد. ^۶ باچه های اسماعیل از منطقه خویله تا شور که دَ شرق مصر دَ سر راه آشور واقع بود، جای-د-جای شد. اونا از پگ قومای خُو جدا زندگی موكد.

باچه های اسحاق

^{۱۹} ای د باره نسل اسحاق باچه ابراهیم آسته: ابراهیم آته اسحاق بود، ^{۲۰} و اسحاق چل ساله بود که ریکا ره خاتو کد. ریکا دختر بتوئیل ارامی و خوار لابان ارامی از منطقه فدان ارام بود. ریکا خوار لابان ارامی بود. ^{۲۱} اسحاق بلده خاتون خو د پیش خداوند دعا کد، چون او نازای بود. و خداوند دعای ازو ره قبول کد و خاتون شی ریکا حامله شد. ^{۲۲} و دو نلغه د کوره شی کش-و-گیر موكد و او قد خود خو گفت: ”بچم، چی شده مَره؟ چرا ایطور شدیم؟“ پس او رفته از خداوند پرسان کد ^{۲۳} و خداوند دزشی گفت:

”دو قوم د کوره تو آسته،

دو ملت از تو د وجود آمده جدا موشه،

یگ از دیگه خو کده قوی تر آسته

و برار کته د برار ریزه خدمت مونه!“

^{۲۴} زمانیکه وخت زیدون ریکا رسید، دیده شد که دوگنی د کوره شی آسته. ^{۲۵} اولباری شی که پیدا شد، سرخه بود و تمام جسم شی رقم پوستین پرموی بود؛ اونا او ره عیسو نام ایش. ^{۲۶} بعد ازو برار شی پیدا شد که قد دست خو از کون بوری عیسو گرفتند. امزی خاطر او ره یعقوب نام ایش. اسحاق شصت ساله بود که ریکا اونا ره د دنیا آورد. ^{۲۷} و امو دو باچه کته شد. عیسو یگ شکارچی قوی و یگ آدم صحرايي بود، مگم یعقوب آدم آرام و خیمه شین بود. ^{۲۸} اسحاق عیسو ره دوست دشت چراکه گوشت شکار ازو ره خوش دشت، مگم ریکا یعقوب ره دوست دشت. ^{۲۹} یگ روز یعقوب دزو کوچه عدس پخته موكد که عیسو منده-و-گشنه از دشت آمده ^{۳۰} د یعقوب گفت: ”امزو خوراک سرخ رنگ کم وری بدی که بخورم، چون غدر منده-و-گشنه شدیم.“ امزی خاطر عیسو د نام آدم ام کوی موشد. ^{۳۱} و یعقوب د جواب شی گفت: ”امروز حق اولباری گی خو ره د امزی کوچه عدس دز مه سودا کو.“ ^{۳۲} عیسو گفت: ”ما که دزو مومرم، حق اولباری گی دز مه چی بدرد موخوره؟“ ^{۳۳} مگم یعقوب گفت: ”اول دز مه قسم بخور.“ اوخته عیسو قسم خورد و حق اولباری گی خو ره د یعقوب سودا کد. ^{۳۴} و یعقوب د عیسو نان و کوچه عدس دد. او خورد و وچی کد و باله شده رفت. دمی رقم عیسو حق اولباری گی خو ره بے ارزش حساب کد.

۲۶ د امزو سرزمی قحطی-و-گشنگی آمد مثل قحطی که د زمان ابراهيم آمد. و اسحاق د شار جرار د پيش ابيمليک پادشاه فلسطينيا رفت. ^۲ اوخته خداوند دزو ظاهر شده گفت: "د مصر نرو؛ د سرزمینی بشی که ما دز تو موگم. ^۳ پس د امزی سرزمی د عنوان بیگنه زندگی کو و ما قد تو آستم و تو ره برکت میدیم، چون ما تمام امزی سرزمینا ره دز تو و اولاده تو موبخشتم و وعده ره که قسم خورده د آته تو ابراهيم کدم پوره مونم. ^۴ نسل تو ره رقم ستاره های آسمو بے حساب جور مونم و پگ امزی سرزمینا ره د اولاده تو میدم و تمام ملت های دنیا د وسیله اولاده تو برکت پیدا مونه، ^۵ چراکه ابراهيم از آید مه شد و وظیفه، احکام، دستورا و شریعت مره د جای آورد. ^۶ پس اسحاق د جرار ششت.

^۷ وختیکه مردم ازو جای د باره ربکا از اسحاق پُرسان کد او د جواب ازوا گفت: "ای خوار مه آسته." اسحاق ترس خورد که بگيه "ای خاتون مه یه،" چون قد خود خو گفت: "نشنه که مردم امزی منطقه مره از خاطر ربکا بکُشه، چراکه او عذر نوریند آسته." ^۸ اسحاق خیلی وخت ره د اونجی تیر کدد که یگ روز ابيمليک پادشاه فلسطينيا از کلکین قصر خو برو ره توخ کد و دید که اسحاق قد خاتون خو ربکا شوخی-و-مزاقت مونه. ^۹ ابيمليک اسحاق ره کوی کده گفت: "ای خاتون تو آسته! چرا گفتی که 'ای خوار مه یه؟' اسحاق د جواب شی گفت: "ما گفتم، نشنه که ما از خاطر ازو کشته شتم." ^{۱۰} ابيمليک گفت: "ای چی کار بود که تو د حق از مو کدی؟ کم مند که یکی از مردمای مو قد خاتون تو خاوشنه و تو بار کناه ره بله از مو بیری!" ^{۱۱} بعد ازو ابيمليک د تمام مردم اعلان کده گفت: "هر کسی که د ای آدم یا د خاتون شی دست بزنه، او کشته موشه." ^{۱۲} اسحاق د او سرزمی کشت و کار کد و د امزو سال صد برابر حاصل گرفت، چراکه خداوند او ره برکت دد. ^{۱۳} و اسحاق آدم دولت مند شد و ترقی کده مورفت تا که عذر کلو دولت مند شد. ^{۱۴} او رمه و گله و غلامای کلو دشت و فلسطينيا قد شی بخیلی موکد. ^{۱۵} اونا پگ امزو چاه های ره که خدمتگرای آته شی د زمان آته شی ابراهيم کدد، کور کد و از خاک پُر کد.

^{۱۶} اوخته ابيمليک پادشاه د اسحاق گفت: "از دیر مو کوچ کو، چراکه تو از مو کده کلو زورتو شده." ^{۱۷} پس اسحاق از اونجی حرکت کد و د دره جرار خیمه زده جای-د-جای شد. ^{۱۸} اسحاق چاه های او ره که د دورون آته شی ابراهيم کده شدد دوباره کند، چون فلسطينيا اونا ره بعد از مرگ ابراهيم کور کدد. و او امو نام ها ره د بله ازوا ایشته که آته شی سابق ایشند. ^{۱۹} وختیکه غلامای اسحاق د منه دره جرار چاه کند، اونا د اونجی یگ چشمه او تازه ره پیدا کد. ^{۲۰} مگم چوپونای جرار قد چوپونای اسحاق جنجال کده گفت: "ای او از مو یه." و اسحاق امو چاه

ره «عسق» نام ایشت. ^{۲۱} اوخته اونا یگ چاه دیگه کند و د سر ازو ام جنجال شد. و اسحاق امو چاه ره «سطنه» نام کد. ^{۲۲} اسحاق امو جای ره ایله کده د یگ جای دیگه چاه کند و اونا د سر ازو جنجال نکد. امزی خاطر او چاه ره «رحوبوت» نام ایشت و گفت: “آلی خداوند مو ره جای پراخ دده و مو د ای سرزمی بارور موشی.”

^{۲۳} از اونجی اسحاق د بییشیع رفت ^{۲۴} و خداوند دمزو شاو دزشی ظاهر شده گفت: “ما خدای آته تو ابراهیم استم. ترس نخور، ما قد تو استم و تو ره برکت میدم و از خاطر خدمتگار خو ابراهیم اولاده تو ره کلو موئم.” ^{۲۵} اوخته اسحاق د اونجی یگ قربانگاه جور کد و نام خداوند ره گرفته عبادت کد. او خیمه خو ره د اونجی زد و غلامای شی د اونجی یگ چاه کند. ^{۲۶} د امزو غیت ایملک قد وزیر خو اوزات و قومندان لشکر خو فیکول از جرار د پیش اسحاق آمد. ^{۲۷} و اسحاق ازوا پُرسان کد: “چرا د پیش مه آمدید؟ شمو خو قد ازمه دشمنی کدید و مره از پالوی خو هی کدید؟”

^{۲۸} اونا گفت: “مو برملا مینگری که خداوند قد تو آسته. پس مو قد خود خو گفتی که د بین ازمو و ازتو یگ قسم بشه و قد ازتو یگ عهد بسته کنی ^{۲۹} تا که تو دز مو ضرر نرسنی امو رقمیکه مو ام دز تو کدم بدی نکد، بلکه همیشه قد تو خوبی کد و تو ره د صلح-و-سلامتی از پیش خو رخصت کد. و آلی تو برکت یافته خداوند استی.” ^{۳۰} اوخته اسحاق بلده ازوا مهمانی جور کد و اونا خورد و وچی کد. ^{۳۱} صباح گاه روز دیگه شی اونا باله شد و اونا قد یگدیگه خو قول-و-قسم کد و اسحاق اونا ره رو به راه کد و اونا د صلح-و-سلامتی از پیش شی رفت. ^{۳۲} د امزو روز غلامای اسحاق د یر شی آمد و د باره چاهی که کنده بود دز شی خبر دده گفت: “او پیدا کد.” ^{۳۳} و اسحاق امو چاه ره «شبیع» آسته.

خاتونوی عیسو

^{۳۴} عیسو باچه اسحاق چل ساله بود که یهودت دختر بییری جتی و باسمت دختر ایلون جتی ره خاتو کد. ^{۳۵} امو خاتونو زندگی اسحاق و ریکا ره تلخ کد.

وعده برکت اسحاق د یعقوب

^{۲۷} وختیکه اسحاق پیر شد و چیمای شی از دید مند، او یگ روز باچه کبه خو عیسو ره کوی کد و دزشی

گفت: "باچه مه." او گُفت: "بگی آتی." ^۲ اسحاق گُفت: "اینه، ما پیر شُدیږم و د باره روزِ مُردون خو نَمیدنم. ^۳ آلی سَلاح خو یعنی تیر و کَمون خو ره گِرِفته د بیابو بورو و یگو چیز بلده مه شکار کو ^۴ و ازو بلده مه یگ نان مزهدار پُخته کو، نانی که ما او ره کلو خوش دَرَم. اوخته او ره دز مه بیر که بخورم و تو ره پیش از مُردون خو برکت بدم."

^۵ وختیکه اسحاق قد باچه خو عیسو توره موگُفت، ریکا گوش موكد و امی که عیسو د بیابو رفت تا یگو چیز ره شکار کده بیر، ^۶ ریکا د باچه خو یعقوب گُفت: "اینه، ما توره آته تو ره شنیدم که د عیسو برار تو گُفت: ^۷ بلده مه گوشت شکار بیر و خوب یگ نان مزهدار پُخته کو تا او ره بخورم و پیش از مُردون خو تو ره د حضور خُداوند برکت بدم." ^۸ آلی باچه مه، د توره مه گوش بدی و چیزی ره که دز تو امر مونم امو رقم بکو: ^۹ بورو، از مینه رمه دو دانه بزغله خوب ره دز مه بیر تا ازوا بلده آته تو یگ نان مزهدار پُخته کنم امو رقم که او خوش دَره. ^{۱۰} اوخته او ره د آته خو بیر تا بخوره و پیش از مُردون خو تو ره برکت بدیه."

^{۱۱} مگم یعقوب د آبه خو ریکا گُفت: "برار مه عیسو یگ آدم پرموی آسته و ما یگ آدم بے موی آستم." ^{۱۲} امکان دَره که آته مه دز مه دست بزنه و د نظر شی شنه که ما او ره ریشخند مونم. اوخته د جای برکت د بله خو نالت ره میرم!" ^{۱۳} آبه شی دز شی گُفت: "باچه مه، نالت تو د بله ازمه بشه. فقط توره مَره گوش کو و بورو، امو دو بزغله ره بیر." ^{۱۴} پس یعقوب رفت و اونا ره گِرِفته د آبه خو آورد و آبه شی یگ نان مزهدار پُخته کد، امو رقم که آته شی خوش دشت. ^{۱۵} اوخته ریکا خوبترین کالای باچه کته خو عیسو ره که د خانه د پیش ازو بود، د جان باچه ریزه خو یعقوب دد ^{۱۶} و پوست بزغله ها ره د دستا و گردون یعقوب بسته کد. ^{۱۷} بعد ازو امو خوراک مزهدار و نانی ره که پُخته کدد د دست یعقوب دد. ^{۱۸} و یعقوب د پیش آته خو رفته گُفت: "آتی!" اسحاق گُفت: "بگی باچه مه، تو کی آستی؟" ^{۱۹} یعقوب د آته خو گُفت: "ما باچه اولباری تو عیسو آستم. امو رقم که گُفتدی، ما امو رقم کدم. آلی باله شو و از گوشت شکار مه بخور و مَره برکت بدی." ^{۲۰} مگم اسحاق از باچه خو پرسان کد: "باچه مه، چطور ای ره ایقس زود پیدا کدی؟" و یعقوب د جواب شی گُفت: "خداوند، خدای تو ای ره د پیش روی مه آورد." ^{۲۱} اوخته اسحاق د یعقوب گُفت: "باچه مه، نزدیک بیه، تا دز تو دست بزئم و بفامم که تو عیسو آستی یا نه." ^{۲۲} یعقوب د نزدیک آته خو رفت و او دزشی دست زده گُفت: "آواز، آواز یعقوب آسته، لیکن دستا، دستای عیسو!" ^{۲۳} مگم اسحاق او ره نشنخت، چراکه دستای شی مثل دستای برار شی عیسو پر موی بود. پس اسحاق خاست او ره برکت بدیه، ^{۲۴} ولی باز ام پرسان کده گُفت: "آیا تو واقعاً باچه مه عیسو آستی؟" یعقوب د جواب شی گُفت: "آره، ما عیسو آستم." ^{۲۵} و اسحاق گُفت: "نان ره د پیش مه بیر تا از گوشت شکار باچه خو بخورم و تو ره برکت بدیم."

اوخته یعقوب نان ره دَ پیشِ ازو آورد و او خورد. و شرابِ انگور ره ام بلده شی آورد و او وچی کد. ^{۲۶} بعد ازو آته شی اسحاق دزو گفت: ”باچه مه، نزدیک بیه و روی مَره ماخ کو.“ ^{۲۷} یعقوب دَ دیر آته خو آمد و روی شی ره ماخ کد. اوخته اسحاق کالای یعقوب ره بوی کد او ره برکت دده گفت:

”بوی باچه مه رقم بوی صحرای آسته

که خداوند او ره برکت دده.

^{۲۸} خدا دز تو شبَنم از آسمو

و حاصلاتِ کلو از زمی بدیه؛

غله و شیرِه انگور بلده تو پریمو بشه.

^{۲۹} قوم ها بلده تو خدمت کنه،

و طایفه ها دَ پیشِ تو خود ره خم کنه.

دَ بله برارای خو حاکم جور شنی

و اولادای آبه تو، دز تو احترام کنه.

نالت دَ کسای که تو ره نالت کنه

و برکت دَ کسای که تو ره برکت بدیه.“

^{۳۰} امی که اسحاق از برکت ددون یعقوب خلاص شد و او از پیشِ آته خو اسحاق بورو رفت، برار شی عیسو از شکار پس آمد. ^{۳۱} او ام نان مزهدار تیار کد و دَ پیشِ آته خو آورده دزشی گفت: ”آتی جو، باله شو و از گوشتِ شکار باچه خو بخور تا بتنی مَره برکت بدی.“

^{۳۲} آته شی اسحاق دزو گفت: ”تو کی آستی؟“ عیسو گفت: ”ما باچه اولباری تو عیسو آستم.“

۳۳ اوخته اسحاق غدر سخت د لرزه آمد و گُفت: "پس او کی بود که شکار کده بلده مه نان اورد؟ ما پیش از آمدون تو از پگ شی خوردم و او ره برکت ددم. ارے، او برکت یافته آسته!"

۳۴ وختیکه عیسو توره های آته خو ره شنید قد آواز بلند و تلخ چیغ زده د آته خو گُفت: "آتی، مَره ام برکت بدی!"

۳۵ مگم اسحاق گُفت: "پرار تو آمده مَره بازی دد و برکتی ره که بلده از تو بود، گرفت."

۳۶ و عیسو گُفت: "بے دلیل نییه که نام ازو ره یعقوب ایشته، چراکه او دُو دفعه مَره بازی دده. اول حق اولباری گی مَره از مه گرفت و آلی، اینه برکت مَره از مه گرفت." او ادامه دده گُفت: "آیا بلده از مه یگو برکت نگاه نکده؟"

۳۷ اسحاق د جواب عیسو گُفت: "ما او ره د بله از تو حاکم جور کدم و تمام پرارای شی ره خدمتگار ازو کدم و غلّه-

و-دانه ره قد شیره انگور د عنوان رزق-و-روزی دزو بخشیدم. پس آلی ما دز تو چیز کار کده میتنم، باچه مه؟"

۳۸ عیسو د آته خو گُفت: "آتی، تو فقط یگ برکت دشتی، دیگه ندری؟ مَره ام برکت بدی، او آتی!" و عیسو د آواز بلند چخرا کد.

۳۹ پس اسحاق د جواب ازو گُفت:

"آباتی تو دور از حاصلات زمی"

و دور از شبنم-و-بارش آسمو که از باله مییه واقع موشه.

۴۰ تو قد شمشیر خو زندگی مونی

و د پرار خو خدمت مونی؛

وختیکه بے قرار شدی

یوغ ازو ره از گردون خو پورته مونی."

دوتا کدون یعقوب از عیسو

^{۴۱} عیسو از خاطر برکتی که آته شی د یعقوب دده بود، د برابر یعقوب کینه گرفتند. پس او د دل خو گفت: "روزای ماتم گرفتو بلده آته مه د زودی مییه؛ او غیت برار خو یعقوب ره موکشتم." ^{۴۲} مگم ربکا از توره های باچه کنه خو عیسو خبر شد و نفر ری کده باچه ریزه خو یعقوب ره کوی کد و دزشی گفت: "اینه، برار تو عیسو د باره از تو خود ره تسلی میدیه که تو ره موکشه." ^{۴۳} پس آلی باچه مه، توره مره گوش کو: باله شو و د پیش برار مه لابان د منطقه حران دوتا کو. ^{۴۴} یگ چند روز ره د دیر ازو تیر کو تا که قار برار تو بشینه ^{۴۵} و خشم برار تو از بله تو کم شنه و چیزی ره که د حق ازو کده پرمشت کنه. اوخته پیغام ری مونم و تو ره ازونجی پس طلب مونم. چرا د یگ روز از هر دو باچه خو محروم شتم؟"

اسحاق یعقوب ره ری مونه

^{۴۶} پس ربکا د اسحاق گفت: "از دست دخترن جت دم د سر شدیم. اگه یعقوب ام یگ خاتو از دخترن جت بگیره که مثل امزیا دخترن امزی سرزمی بشه، ما از زندگی چی خیر مینگریم؟"

۲۸ ^۱ پس اسحاق یعقوب ره کوی کده او ره برکت دد و دزشی امر کده گفت: "از دخترن کنعانی خاتو نگیر. ^۲ باله شو و د منطقه فدان آرام د خانه بتوئیل، یعنی د خانه آته آبه خو بورو و از اونجی یکی از دخترن مامای خو لابان ره خاتو کو. ^۳ خدای قادر مطلق تو ره برکت بدیه و بارور و کلو کنه، تا از تو ملت های کلو د وجود بییه. ^۴ خدا برکت ابراهیم ره دز تو بدیه، ام دز تو و ام د اولاده تو، تا تو صاحب سرزمینی شنی که دز شی د عنوان بیگنه زندگی مونی، صاحب سرزمینی که خدا د ابراهیم بخشید."

^۵ پس اسحاق یعقوب ره ری کد و او د فدان ارام پیش لابان باچه بتوئیل ارامی رفت. لابان برار ربکا بود و ربکا آبه یعقوب و عیسو.

عیسو خاتون دیگه میگیره

^۶ عیسو خبر شد که اسحاق یعقوب ره برکت دده و او ره د فدان ارام ری کده تا از اونجی یگ خاتو بلده خو بگیره و د وخت برکت ددو دز شی امر کده گفته که "از دخترن کنعانی خاتو نگیر،" ^۷ و یعقوب از توره آته و آبه

خُو اطاعت كده دَ فدان ارام رفته. ^۸ پس وختی عیسو دید که آته شی اسحاق از دُخترن کِنعانی بد شی مییه، ^۹ او پیش اسماعیل رفت و مَحَلت دُختر اسماعیل باچه ابراهیم ره خاتو کد. مَحَلت خوار نیایوت بود و عیسو علاوه از خاتونوی که دشت، او ره ام خاتو کد.

خاو یعقوب دَ راه

^{۱۰} یعقوب از بئیرشبع حرکت کد و طرفِ منطقه حران ریی شد. ^{۱۱} او دَ یگ جای رسید و خاست که شاو ره دَ اونجی تیر کنه، چُون آفتو ششتد. او یگ سنگ ره امزو جای گرفت و دَ تئی سر خُو ایشته دمزو جای خاو کد. ^{۱۲} اوخته دَ خاو یگ زینه ره دید که پای شی دَ زمی و سر شی دَ آسمو رسیدد و ملایکه های خُدا از بله شی تاه و باله موشد. ^{۱۳} و دید که خُداوند دَ سر زینه ایسته شد و گفت: "ما خُداوند، خُداي بابه کلون تُو ابراهیم و خُداي اسحاق آستم. امی سرزمی ره که دَ بله شی خاو کد دَ ز تُو و اولاده تُو موبخشم. ^{۱۴} اولاده تُو رقم ریگ دریا وری بے حساب جور موشه و شمو دَ مشرق و دَ مغرب و دَ شمال و دَ جنوب تیت موشید؛ و پگ طایفه های دُنیا دَ وسیله از تُو و اولاده تُو برکت پیدا مونه. ^{۱۵} اینه، ما قد تُو آستم و هر جای که بوری از تُو نگاهوانی مونم و تُو ره دمزی سرزمی پس میرم، چُون چیزی ره که دَ ز تُو گفتیم تا پوره نکم، تُو ره تنها نمیلیم." ^{۱۶} اوخته یعقوب از خاو خُو بیدار شده گفت: "حتماً خُداوند دمزی جای موجود آسته و ما ازی بے خبر بودیم." ^{۱۷} و ترس خورده گفت: "ای چی جای وهمناکي آسته! ای بغير از خانه خُدا دیگه جای نییه و ای درگه عالم باله آسته!"

^{۱۸} اوخته یعقوب صباح گاه باله شد و سنگی ره که دَ تئی سر خُو ایشته گرفته دَ عنوان نشانی ایستلجی کد و دَ بله شی روغو شیو کد. ^{۱۹} یعقوب امو جای ره بیت تیل نام ایشته؛ مگم نام سابق امزو شار لوز بود. ^{۲۰} پس یعقوب ندر کده گفت: "اگه خُدا قد ازمه بشه و مره دَ امزی راه که مورم نگاه کنه و دَ ز مه نان بلده خوردو و کالا بلده پوشیدو بدیه، ^{۲۱} و صحیح-و-سلامت مره دَ خانه آته مه پس بیره، او غیت خُداوند، خُداي مه آسته. ^{۲۲} و ای سنگی ره که دَ عنوان نشانی ایستلجی کدیم خانه خُدا موشه و از هر چیزی که دَ ز مه بدی، ما ده-یگ شی ره دَ ز تُو میدم."

یعقوب دَ فدان ارام

۲۹ بعد ازو یعقوب دَ سفر خُو ادامه دد و دَ سرزمین مردمای مشرق رسید. ^۲ دَ حالیکه توخ موكد، یگ چاه ره دَ دشت دید که سه رمه گوسپو دَ پالوی شی خاو کدد، چُون امزو چاه رمه ها ره او میدد. سنگ دان چاه کته بود.

^۳ و غَیْتِ که تمامِ رَمِه ها جَم مَوْشُد، اوخته چوپونو سنگ ره از دان چاه لول دده گوسپندو ره او میدد و بعد ازو سنگ ره دوباره د جای شی د دان چاه می ایشْت. ^۴ یعقوب ازوا پُرسان کد: ”برارو، شُمو از کُجا آستید؟“ اونا گُفت: ”مو از حران آستی.“ ^۵ بسم ازوا پُرسید: ”شُمو لابان باچه ناحور ره مینخشیید؟“ اونا گُفت: ”مینخشی.“ ^۶ او دزوا گُفت: ”جان شی جور آسته؟“ اونا گُفت: ”آره، جور آسته. اونه، دُختر شی راحیل قد رَمِه ازو دَرَو مییه.“ ^۷ اوخته یعقوب گُفت: ”توخ کبید، تا آفتو ششتو عَدر وخت منده؛ و زمانِ جَم کدون چارپایا نییه؛ گوسپندو ره او بدید و رفته اونا ره بچرید.“ ^۸ اونا گُفت: ”مو نمیتنی؛ مو معطل مونی تا که تمامِ رَمِه ها جَم شنه و اونا سنگ ره از دان چاه لول بدیه؛ اوخته گوسپندوی خُو ره او میدی.“ ^۹ هنوز قد ازوا توره مَوگُفت که راحیل قد رَمِه آته خُو آمد، چُون او چوپونی ازوا ره مَوکد. ^{۱۰} وختیکه یعقوب راحیل دُخترِ مامای خُو لابان ره قد رَمِه مامای خُو لابان دید، او نزدیک آمده سنگ ره از دان چاه لول دد و رَمِه مامای خُو لابان ره سیر او کد. ^{۱۱} اوخته یعقوب راحیل ره ماخ کد و د آواز بلند د چخرا کدو شُد. ^{۱۲} و یعقوب د راحیل گُفت که او قومای آته شی و باچه ریکا آسته. پس راحیل دَویده دَویده رفت و آته خُو ره خبر کد. ^{۱۳} وختی لابان خبر آمدون خوارزده خُو ره شنید او دَویده د دم راه شی رفت و او ره د بغل خُو گرفته ماخ کد و د خانه خُو بُرد و یعقوب از تمام چیزا د لابان نقل کد. ^{۱۴} اوخته لابان دزشی گُفت: ”تو گوشت و استغون مه آستی.“ و یعقوب یگ ماه ره قد ازو تیر کد. ^{۱۵} بعد ازو لابان دزشی گُفت: ”ازی که تو قومای مه آستی، آیا تو باید مُفت بلده مه خدمت کنی؟ نه، دز مه بگی که مُزد تو چی بشه.“

^{۱۶} لابان دو دُختر دشت. نام کُته شی لیه بود و نام ریزه شی راحیل. ^{۱۷} لیه چیمای دلکش دشت، مگم راحیل عَدر نُوریند و خوش اندام بود. ^{۱۸} یعقوب که راحیل ره دوست دشت د لابان گُفت: ”بلده دُختر ریزه تو راحیل هفت سال دز تو خدمت مَوئم.“ ^{۱۹} و لابان گُفت: ”بهتر آسته که او ره دز تو بدم، تا ای که او ره د یگو مردِ دیگه بدم. قد ازمه بُمَن.“ ^{۲۰} یعقوب بلده راحیل هفت سال د لابان خدمت کد، مگم بخاطرِ مُحَبَّتِی که نسبت د راحیل دشت، امو سال ها د نظر شی مثل چند روز معلوم شُد. ^{۲۱} اوخته یعقوب د لابان گُفت: ”وخت مه پوره شده، خاتون مَرِه دز مه بدی تا قد شی یگ جای شُئم.“ ^{۲۲} پس لابان پگ مردمای امزو جای ره جَم کد و دزوا توی دد. ^{۲۳} وختیکه شاو شُد، لابان دُخترِ کُته خُو لیه ره گرفته د پیش یعقوب آورد. و یعقوب قد شی خاو شُد. ^{۲۴} و لابان کنبیز خُو زلفه ره د دُختر خُو لیه دد تا کنبیز شی بشه.

^{۲۵} وختیکه صُبح شُد یعقوب دید که لیه د پالوی شی آسته. اوخته او د لابان گُفت: ”ای چی کار بود که قد ازمه کدی؟ آیا ما بلده راحیل دز تو خدمت نکدم؟ چرا مَرِه بازی ددی؟“ ^{۲۶} لابان گُفت: ”رسم-و-زواج د جای ازمو امپطور نییه که دُختر ریزه ره پیش از دُختر کُته د شوی بدی.“ ^{۲۷} هفتیه توی ازی دُختر ره تکمیل کو؛ اوخته او دُختر ره

ام دز تو میدی، د شرطیکه هفت سالِ دیگه دز مه خدمت کنی. ^{۲۸} پس یعقوب امو رقم کد و هفته توی لیه ره تکمیل کد؛ بعد ازو لابان دختر ریزه خو راحیل ره ام د عنوان خاتو دز شی دد. ^{۲۹} و لابان کنیز خو بلهه ره د دختر خو راحیل دد تا کنیز شی بشه. ^{۳۰} و یعقوب قد راحیل ام یگجای شد و او ره از لیه کده کلوتر دوست دشت. و او هفت سال دیگه د لابان خدمت کد.

^{۳۱} وختی خداوند دید که لیه محبت نموشه، او رحم شی ره واز کد. مگم راحیل نازای مند. ^{۳۲} و لیه حامله شده یگ باچه د دنیا آورد و او ره رتوبین نام ایشت، چون او گفت: «خداوند رنج-و-مصیبت مره دیده؛ حتماً آلی شوی مه مره دوست میدنه.» ^{۳۳} لیه بسم حامله شده یگ باچه کد و گفت: «خداوند شنیده که ما محبت نموشم، نام ایشت. ^{۳۴} لیه دفعه دیگه حامله شد و یگ باچه زیده گفت: «ایمدفعه شوی مه دز مه دلسته موشه چراکه سه باچه بلده شی د دنیا اوردیم.» امزی خاطر او ره «لاوی» نام کد. ^{۳۵} دفعه دیگه لیه حامله شد و بسم یگ باچه د دنیا اورده گفت: «ایمدفعه خداوند ره ستایش مونم.» امزی خاطر او ره «یهودا» نام ایشت. بعد ازو لیه از اولاد کدو مند.

^{۳۰} وختی راحیل دید که بلده یعقوب اولاد نمونه، د برابر خوار شی بخیلی شی آمد و د یعقوب گفت: «دز مه اولاد بدی، اگه نه، مومرم!» ^۱ یعقوب سر راحیل قار شده گفت: «آیا ما د جای خدا آستم؟ او تو ره از ثمر رحم محروم کده.» ^۲ اوخته راحیل گفت: «اینه، کنیز مه بلهه ره بگیری و قد شی خاو کو تا بلده مه اولاد پیدا کنه و ما ام د وسیله ازو آباد شئم.» ^۳ پس راحیل کنیز خو بلهه ره د یعقوب د عنوان خاتو دد و یعقوب قد ازو خاو شد. ^۴ و بلهه حامله شده بلده یعقوب یگ باچه د دنیا اورد. ^۵ اوخته راحیل گفت: «خدا د داد مه رسید؛ او آواز مره شنید و دز مه یگ باچه دد.» امزی خاطر او ره «دان» نام کد. ^۶ و بلهه کنیز راحیل بسم حامله شد و دو مننه باچه ره بلده یعقوب د دنیا اورد. ^۷ اوخته راحیل گفت: «ما قد مقابله های سخت قد خوار خو مقابله کدم و د بله شی زور شدم.» امزی خاطر او ره «نفتالی» نام ایشت.

^۹ وختی لیه دید که از اولاد کدو منده، او کنیز خو زلفه ره گرفته د عنوان خاتو د یعقوب دد. ^{۱۰} و زلفه کنیز لیه بلده یعقوب یگ باچه د دنیا اورد. ^{۱۱} اوخته لیه گفت: «چیقس خوشبخت آستم!» امزی خاطر او ره «جاد» نام ایشت. ^{۱۲} و زلفه کنیز لیه دو مننه باچه ره بلده یعقوب د دنیا اورد. ^{۱۳} و لیه گفت: «چیقس خوش آستم؛ چراکه خاتونو مره خوشحال کوی مونه.» امزی خاطر او ره «اشیر» نام ایشت.

^{۱۴} د زمان گندم درو، رتوبین د سر کشت رفت و مهرگیاه پیدا کده اونا ره د پیش آبه خو لیه اورد. اوخته راحیل د

لیه گُفت: "امزو مهرگیاه باچه خو دز مه ام بدی."

^{۱۵} مگم لیه دز شی گُفت: "امی که شوی مَره ازمه گِرَفَتی، بَس نییه؟ آلی میخاهی که مهرگیاه باچه مَره ام از مه بگیری؟"

راحیل گُفت: "د عَوْضِ مِهْرگیاهِ باچه تُو آتِه اولادا اِمشاو د پَالوی تُو مییه."

^{۱۶} امو شام وختیکه یعقوب از سر کِشت آمد، لیه د دَمِ راهِ شی رفت و دزُو گُفت: "تو باید پیش ازمه بییی، چراکه تُو ره قد مهرگیاه باچه خو کرا کدیم." پس امو شاو یعقوب قد لیه خاو کد. ^{۱۷} و خُدا دُعای لیه ره قبول کد و او حامله شُدِه پَنجمنه باچه ره بلده یعقوب د دُنیا اُورد. ^{۱۸} اوخته لیه گُفت: "خُدا اَجْر مَره دز مه دده، چراکه ما کنیز خُو ره د شوی خُو ددم." امزی خاطر او ره «یساکار» نام ایشت. ^{۱۹} و لیه بسم حامله شُد و ششمنه باچه ره بلده یعقوب د دُنیا اُورد. ^{۲۰} و لیه گُفت: "خُدا تحفه خُوب دز مه بخشیده. ازی بعد شوی مه د احترام قد ازمه میشیننه، چراکه بلده شی شش باچه د دُنیا اُوردم." امزی خاطر او ره «زئولون» نام کد. ^{۲۱} بعد ازو لیه یگ دُختر د دُنیا اُورد و نام شی ره دینا ایشت.

^{۲۲} اوخته خُدا د دادِ راحیل رسید و دُعای ازو ره قبول کده رَحْم شی ره واز کد. ^{۲۳} و راحیل حامله شُدِه یگ باچه کد و گُفت: "خُدا ننگِ بے باچگی ره از مه دُور کد." ^{۲۴} و راحیل او ره «یوسف» نام کده گُفت: "خُداوند باچه دیگه ام دز مه بدیه!"

معامله یعقوب قد لابان

^{۲۵} بعد ازی که راحیل یوسف ره د دُنیا اُورد یعقوب د لابان گُفت: "مَره رُخصت کُو تا پس د جای و مُلکِ خود خُو بورم." ^{۲۶} خاتونو و اولادای مَره که تُو ره بلده ازوا خدمت کدیم، دز مه بدی و مَره بیل که بورم، چُون خدمتی که ما دز تُو کدیم، تُو او ره خُوب میدنی."

^{۲۷} لابان د یعقوب گُفت: "اگه نظرِ لُطف تُو د بِلِه مه آسته، مَره ایله نکو چُون از رُوی فال ما فامیدیم که خُداوند از خاطر ازتو مَره بَرکت دده." ^{۲۸} مُزد خُو ره بگی و ما او ره دز تُو میدم." ^{۲۹} یعقوب د جوابِ لابان گُفت: "خود تُو میدنی که ما دز تُو چیتس خدمت کدیم و چی رقم مالای تُو ره نگاه کدیم." ^{۳۰} پیش از آمدون ازمه گلّه و رمه تُو کم بود و آلی عَدْر کلو شُدِه. و خُداوند بخاطرِ قُدوم ازمه تُو ره بَرکت دده. پس ما کی میتنم بلده خانه خود خُو تیاری

بگیرم؟”

^{۳۱} لابان بسم پُرسان کد: ”ما دز تو چیز خیل بدیم؟“

یعقوب گفت: ”دز مه هیچ چیز ندی. ما دُوباره چوپونی و نگاهوانی گله-و-رَمِه تو ره مُونم اگه اینی کار ره بلده مه انجام بدی: ^{۳۲} بیل که امروز د مینکل رَمِه تو بگردم و هر باره آگک و خالتو، هر باره سیاه ره از مینکل گوسپندو و هر آگک و خالتو ره از مینکل بُرا جدا کُتم، و اونا مُزد مه بَشه. ^{۳۳} و صداقت مه د آینده د باره مه شاهدی میدیه وختیکه بیبی و مُزدی ره که دز مه ددے بنگری؛ اوخته اگه یگ مال ام غیر از بُر آگک و خالتو و گوسپون سیاه د مینکل رَمِه مه پیدا شد، اونا مال دزی حساب شنه.“ ^{۳۴} لابان گفت: ”خوبه، امو رقم که گُفتی قبول آسته.“ ^{۳۵} لیکن امو روز لابان تمام بُرای نر ره که خطدار و خالتو بود و بُرای ماده ره که آله گک و خالتو بود و تمام گوسپندوی سیاه ره جدا کده د باجه های خُو تسلیم کد ^{۳۶} و د بین از خود و یعقوب سه روزه راه فاصله قرار دد و یعقوب باقی منده گله لابان ره چوپونی مُکد.

^{۳۷} اوخته یعقوب شاخچه های سوز و تازه درختای بید، بادام و چنار ره گرفت و رُوی ازوا ره پوست کده خط های سفید د وجود آورد تا که سفیدی چپو معلوم شد. ^{۳۸} بعد ازو امو شاخچه های پوست شده ره د آخورا د پیش رُوی رَمِه ها ایشت، یعنی دَمزُو جای که رَمِه ها بلده آو خوردو میمد، چُون رَمِه ها وختیکه بلده آو خوردو میمد، نسل گیری مُکد. ^{۳۹} و ازی که اونا پیش رُوی امزُو شاخچه ها نسل گیری مُکد، اونا چُوجه های خطدار، آگک و خالتو میزید. ^{۴۰} یعقوب باره گو ره جدا مُکد و باقی رَمِه ها ره د بِله مالای خطدار و سیاه لابان ابله مُکد. د امزی رقم یعقوب رَمِه های خُو ره جدا کد و نه ایشت که قد رَمِه لابان بَشه. ^{۴۱} هر وختیکه حیوانای قوی میخواست نسل گیری کنه، یعقوب شاخچه ها ره د آخور پیش رُوی ازوا می ایشت تا که د نزدیک شاخچه ها نسل گیری کنه. ^{۴۲} مگم د پیش رُوی حیوانای ضعیف شاخچه ها ره نه می ایشت. پس حیوانای ضعیف از لابان و حیوانای قوی از یعقوب مُوشد. ^{۴۳} د امزی رقم یعقوب کلو دولت مند شد و رَمِه های کلو، کینزا و غلاما، اُشُترا و اُلاغا دشت.

دوتا کدون یعقوب از لابان

^{۳۱} یعقوب تورای باجه های لابان ره شنید که مَوگُفت: ”یعقوب تمام دارایی آته مو ره گرفته و از دارایی آته مو تمام امزی مال-و-دولت ره د دست آورده.“ ^۲ و یعقوب دید که لابان مثل سابق قد شی رفتار نمُکنه. ^۳ اوخته

خُداوند دَ يَعْقُوبَ كُفَّت: "دَ سر زمينِ بابه كلونا و قومای خُو پس بورو و ما قد تُو اَسْتَم."

^۴ پس يعقوب نفر ربي كده راحيل و ليه ره دَ صحرا پيش خُو طلب كد، دَمَزُو جاي كه رَمِه شى بُود. ^۵ و اُو دَزوا كُفَّت: "ما مِينِگَرَم كه آتِه شُمُو قد ازمه مِثَلِ سَابِقِ وَرِي رِفْتار نَمُونِه. مِگَم خُدای آتِه مه قد ازمه اَسْتِه. ^۶ شُمُو مِيدَنِيْد كه قد تمام قُدْرَتِ خُو ما دَ آتِه شُمُو خِدْمَتِ كُدَم. ^۷ مِگَم آتِه شُمُو مَرِه بازي دَدِه و مُزْدِ از مَرِه دَه دَفْعَه تَغْيِيرِ دَدِه، لِيَكِن خُدا اُو ره نَه ايشْت كه دَز مه نُقْصِ پَرَسَنِه. ^۸ هَر غَيْبِيَكِه مُو كُفَّت 'مُزْدِ از تُو مالِ اَلِه كِك بَشِه' اوخته تمام رَمِه اَلِه كِك مِيَزِيْد؛ و وختِيَكِه مُو كُفَّت 'مُزْدِ از تُو مالایِ خَطْدَارِ بَشِه' اوخته تمام رَمِه خَطْدَارِ مِيَزِيْد. ^۹ دَ امزِي رَقْمِ خُدا دارايي آتِه شُمُو ره گِرِفْتِه دَز مه دَدِه. ^{۱۰} دَ دُورونِ نَسْلِ گِيرِي رَمِه يِگ دَفْعَه دَ خاو سر خُو ره باله كده دِيْدَم كه قُوچِ هَاي كه قد مِيش هَا نَسْلِ گِيرِي مُو كِد، خَطْدَارِ، اَلَكِك و خَالْتُو بُود. ^{۱۱} اوخته مَلَايِكِه خُدا دَ خاو دَز مه كُفَّت: "اَيِ يعقوب! كُفْتَم: "اَمْرُ كُو صَا حِب". ^{۱۲} اُو كُفَّت: "سر خُو ره باله كُو و بِنِگَر كه تمام قُوچِ هَاي كه قد مِيش هَا نَسْلِ گِيرِي مُونِه خَطْدَارِ، اَلِه كِك و خَالْتُو اَسْتِه؛ چُون چِيَزايِ كه لَابان دَ حَقِ از تُو كده ما دِيْدِيْم. ^{۱۳} ما خُدای بِيْتِئِيلِ اَسْتَم، خُدای امزُو جاي كه تُو دَ بِلِه سَنِگِ نَشَانِي رُوغُو شِيُو كَدِي و بَلْدِه مه نَذَرِ كَدِي. اَلِي باله شُدِه اَزِي سِرْزَمِي رَبِي شُو و دَ سر زميني بورو كه دَ اُونجِي پِيْدَا شُدِي. ^{۱۴} پس راحيل و ليه دَ جَوَابِ شِي كُفَّت: "اَيَا دَ خَانِه آتِه مو بَلْدِه از مو كُدَم مال و مِيرَاثِ باقِي اَسْتِه؟ ^{۱۵} اَيَا مو دَ نَظَرِ ازُو مِثَلِ بِيگَنِه كُو حِسَابِ نَمُوشِي؟ اُو نَه تَنَهَا مو ره سَوْدَا كده بَلَكِه پِيْسِه ره كه بَخَاطِرِ از مو دَدِه شُد ام كَامِلًا خورده. ^{۱۶} تمام دارايي ره كه خُدا از آتِه مو گِرِفْتِه، از مو و از اولادايِ مو اَسْتِه. پس اَلِي هَر چِيَزِي كه خُدا دَز تُو كُفْتِه، اِنْجَامِ بَدِي. ^{۱۷} اوخته يعقوب باله شُدِه اولادا و خَا تُونُوِي خُو ره دَ سِرِ اَشْتَرًا سَوَارِ كَد ^{۱۸} و تمام چَارِپَايَا و پِگِ دارايي ره كه دَ دِسْتِ اُورُدُد، يعنِي چَارِپَايَايِ ره كه دَ قَدَانِ اَرَامِ حَا صِلِ كُدُد پِيَشِ خُو اَنْدَخْت تا دَ پِيَشِ آتِه خُو اِسْحَاقِ دَ سِرْزَمِيْنِ كِنْعَانِ بوره.

^{۱۹} وختِيَكِه لَابان دَ كَلِ كَدُونِ گوسپندوي خُو رِفْتُد، راحيل بْتِ هَايِ آتِه خُو ره دُزِي كَد. ^{۲۰} و يعقوب لَابانِ اِرَامِي ره بازي دَد و اُو ره از دُوتا كَدُونِ خُو خَبِرِ نَكَد. ^{۲۱} پس اُو قد پِگِ چِيَزايِ كه دَشْتِ دُوتا كَد و از دريَايِ فَرَاتِ تَبِيْرِ شُدِه طَرَفِ كوهسْتونِ جِلْعَادِ رِفْت. ^{۲۲} دَ رُوْزِ سِوَمِ دَ لَابانِ خَبِرِ دَدِه شُد كه يعقوب دُوتا كده. ^{۲۳} پس لَابانِ قَوْمَايِ خُو ره قد خُو گِرِفْت و هفت روزه راه از رَدِ يعقوب رِفْت، تا دَ كوهسْتونِ جِلْعَادِ دَ نَزْدِيَكِ شِي رَسِيْد. ^{۲۴} اَمُو شاو خُدا دَ خاو دَ لَابانِ اِرَامِي ظَا هِرِ شُد و دَزْشِي كُفَّت: "اِحْتِيَا طِ كُو كه يعقوب ره چِيَزِ نَكِيِي، نَه خُوب و نَه بَد. ^{۲۵} وختِيَكِه لَابان دَ نَزْدِيَكِ يعقوب رَسِيْد، يعقوب خِيْمِه خُو ره دَ كوهسْتونِ جِلْعَادِ زُدُد و لَابان ام قد قَوْمَايِ خُو دَ كوهسْتونِ جِلْعَادِ خِيْمِه زَد. ^{۲۶} اوخته لَابان دَ يعقوب كُفَّت: "تُو چِي كَدِي؟ تُو مَرِه بازي دَدِي و دُخْترونِ مَرِه مِثَلِ اَسِيْرَايِ جَنِگِي گِرِفْتِه بُرْدِي. ^{۲۷} چَرَا تاشَكِي دُوتا كَدِي و مَرِه بازي دَدِي؟ و چَرَا مَرِه خَبِرِ نَكَدِي تاكه تُو ره دَ خَوْشِي و سُرُودِ و دُولِ و دَمْبُورِه

رُخَصَّتْ مُوَكَّدُمْ. ^{۲۸} و چرا مَرِه مَجَل نَدَدی که نوسه گو و دُخترُون خُو ره ماخ کُنْم؟ تُو کارِ بے عقلی کدی. ^{۲۹} ما قُدْرَت دَرْم که دَز تُو ضَرَر پَرَسْنَم، لیکِن دِیشاو خُدای آتِه تُو دَز مه کُفْت: 'احتیاط کُو که یعقوب ره چِیزِ نَکبِی، نِه خُوب و نِه بَد'. ^{۳۰} ما مِیدَنَم که تُو کَلو شُوق دَشْتی که پس دَ خانِه آتِه خُو بوری، ولے چرا خُدایون مَرِه دُزی کدی؟

^{۳۱} یعقوب دَ جوابِ لابان کُفْت: "ما ترس خوردُم و فکر کُدُم که شاید دُخترُون خُو ره ازمه دَ زور پس بگیری. ^{۳۲} مگم از پیش هر کسی که خُدایون خُو ره پیدا کدی، او باید زنده نَمَنه. دَ حُصُورِ قَومای مو هر چِیزی ازتُو که پیش ازمه بَشه معلومدار کُو و بگیری." چُون یعقوب نَمُوفامِید که راحیل بُت ها ره دُزی کده. ^{۳۳} پس لابان دَ خَیمِه یعقوب، دَ خَیمِه لیه و دَ خَیمِه دُو کنیز رفت و بُت ها ره پیدا نَتَنِست. اوخته از خَیمِه لیه بُر شُدِه دَ خَیمِه راحیل دَر آمد. ^{۳۴} مگم راحیل بُت ها ره گِرَفْتِه زِبِرِ پالونِ اَشْتَر ایشْت و دَ سر شی شِشت. و لابان تمام خَیمِه ره تلاشی کد، ولے چِیزی پیدا نَکد. ^{۳۵} و راحیل دَ آتِه خُو کُفْت: "آتِی، بَد تُو نِیه ازی که ما دَ پیش تُو ایسته شُدِه نَمِیتَنَم، چراکه عادتِ ماهوار مه آمده." و لابان تلاشی کد، ولے بُت ها ره پیدا نَتَنِست. ^{۳۶} اوخته یعقوب قار شُد و قد لابان جنجال کده دَزُو کُفْت:

"تَقصیر-و-گناه مه چی آسته که مَرِه دَ اِیْقَس عَجَلِه دُمبال کدی؟ ^{۳۷} آلی که تمام چِیزای مَرِه تلاشی کدی، از تمام سامانِ خانِه خُو چی پیدا کدی؟ بَبِر اِینجی دَ پیش قَومای ازمه و قَومای خود خُو بیل تا اونا دَ بَین ازمه و ازتُو فِیصله کُنِه. ^{۳۸} دَ امزی بیست سال که ما قد ازتُو بُوَدُم، میش ها و بُزای تُو نُقصان نَکد و قُوج های رَمِه تُو ره نَخوردُم. ^{۳۹} مالای گُرگ خورده ره دَ پیش تُو نِه میورَدُم، ولے خود مه تاوان شی ره مِیدَدُم. اگه دَ روزیا دَ شاو دُزی مُوشد، اونا ره از مه بازخواست مُوکدی. ^{۴۰} ما اِینی رقم بُوَدُم: دَ روز گرمی مَرِه از حال مُورِد و دَ شاو یَخی. و خاو از چِیمای مه پَریده بُوَد. ^{۴۱} ای بیست سال ره اِینی رقم دَ خانِه تُو تیر کُدُم: چارده سال بلده دُو دُختر تُو دَز تُو خِدْمَت کُدُم و شَش سال بلده رَمِه تُو، لیکِن مُزد مَرِه ده دفعه تَغیر ددی. ^{۴۲} اگه خُدای آتِه مه، خُدای اِبْرَاهِیم و هَبِیتِ اِسْحاق قد ازمه نَمُوبُود، یَقیناً تُو مَرِه دِست خالی رِیی مُوکدی. لیکِن خُدا رَنج-و-مُصِیبِت و زَحْمَتِ دِستای مَرِه دید و دِیشاو تُو ره سرزَنش کد."

قَوْل دَ بَینِ یعقوب و لابان

^{۴۳} لابان دَ جوابِ یعقوب کُفْت: "ای دُخترُو، دُخترُون ازمه آسته و ای بچکِیچا، بچکِیچای ازمه یه و ای رمه ها ام رمه های ازمه یه؛ خُلاصه، پگ چِیزای ره که دَ اِینجی مِینگری از مه یه. مگم اِمروز ما دَ امزی دُخترُون خُو و دَ بچکِیچای که اونا دَ دُنیا اُورده چی کار کده مِیتَنَم؟ ^{۴۴} بیه که ما و تُو عهد بسته کنی تا دَ بَین ازمه و ازتُو یگ شَاهِد بَشه." ^{۴۵} پس یعقوب یگ سنگ ره گِرَفْتِه دَ عِنوانِ نشانی اِیستلجی کد ^{۴۶} و دَ قَومای خُو کُفْت: "سنگ ره جم کُنید." و اونا سنگا ره جم کده سنگ قَلچِه جور کد و اونا دَ پالوی سنگ قَلچِه نان خورد. ^{۴۷} اوخته لابان او ره یَجَر

سَهْدُوتَا كُفَّت، مگم يعقوب او ره جلعيد نام كد. ^{۴۸} و لابان گُفت: «امروز ای سنگ قلچه د بين ازمه و ازتو يگ شاهد آسته.» امزی خاطر او ره جلعيد نام ايشت. ^{۴۹} و او ره «مِصفه» ام نام ايشته گُفت: «وختيکه مو از يگديگه جدا آستی خُداوند د بين ازمه و ازتو پيره داری كنه. ^{۵۰} اگه دُخترن مَره آزار بدی و د بِله دُخترن مه ديگه خاتونو بگيري، باوجود كه هيچ كس د بين ازمه و ازتو نييه، باخبر بش كه خُدا د بين ازمه و ازتو شاهد آسته.» ^{۵۱} و لابان اِدامه دده د يعقوب گُفت: «اينه، امی سنگ قلچه و سنگ ره كه د عنوان نشانی د بين از خُو و ازتو ايستلجی كدم، ^{۵۲} ای سنگ قلچه و ای سنگ نشانی يگ شاهد آسته كه ما ازی سنگ قلچه طرف ازتو بلده صَرَر رسندو تير نَموشم و تو ام ازی سنگ قلچه و ازی سنگ نشانی بلده صَرَر رسندو طرف ازمه تير نَموشی. ^{۵۳} خُداي ابراهيم و خُداي ناحور يعني خُداي آته های ازوا د بين ازمو قضاوت كنه.» و يعقوب د هيبت آته خُو اسحاق قسم خورد. ^{۵۴} بعد ازو يعقوب دمزو كوه قربانی كد و قومای خُو ره د نان خوردو دعوت كد. و اونا نان خورد و شاو ره دمزو كوه تير كد. ^{۵۵} صباح گاه لابان باله شُد و نوسه گو و دُخترن خُو ره ماخ كده اونا ره برکت دد و پس طرف خانه خُو ربي شُد.

ترس يعقوب از عيسو

۳۲ يعقوب د راه خُو ربي شُد و ملايکه های خُدا قد شی روي د روي شُد. ^۲ وختيکه يعقوب ملايکه ها ره ديد، او گُفت: «ای خيمه گاه خُدا يه!» و اُونجی ره «مَحَناييم» نام ايشت. ^۳ پس يعقوب قاصد ها ره پيشلو طرف برار خُو عيسو د سرزمين سَعير د مُلك اَدوم ربي كد ^۴ و دزوا امر كده گُفت: «د بادار مه عيسو اينی رقم بگيد، غلام تو يعقوب اينيطور موكيه: «ما قد لابان د عنوان بيگنه زندگی كدم و تا آلی ره د اُونجی ششتم. ^۵ ما گاو ها، الاغ ها، رمه ها، غلاما و كنيزا دَرَم. و آلی قاصد ها ره ربي كدم تا د بادار مه خبر بديه و تا نظر لطف تو د بِله مه قرار بگيره.» ^۶ و قاصد ها پيش يعقوب پس آمده گُفت: «د دير برار تو عيسو رسيدی و او قد چار صد نفر د دم راه تو ميبه.» ^۷ اوخته يعقوب عَدَر ترس خورد و د تشويش شُد و كسای ره كه قد شی بُود و رمه ها، گله ها و اَشترا ره د دُو دِسته تقسيم كد. ^۸ او قد خود خُو گُفت: «اگه عيسو د سر دِسته اول بييه و اونا ره بزنه، دِسته دوم بته دوتا كنه.» ^۹ پس يعقوب دُعا كده گُفت: «ای خُداي بابه كلون مه ابراهيم و خُداي آته مه اسحاق، ای خُداوند كه تو دز مه گُفتی د مُلك خود خُو و د پيش قومای خُو پس بورو و ما قد تو خوبي موكنم، ^{۱۰} تمام مهربانی و وفای ره كه تو د بنده خُو كد، ما هيچ لايق شی ره ندرم، چون قد يگ تياق امزی دريای اَرْدن تير شدم و آلی صاحب دُو دِسته كته شدیم. ^{۱۱} لطفاً مَره از دست برار مه عيسو نجات بدی، چون ما ازو ترس موخورم؛ نشنه كه بييه و مَره و آبه گون بچكيچا ره و خودون بچكيچا ره بزنه. ^{۱۲} مگم تو گُفتی كه يقيناً قد ازتو خوبي مونم و اولاده تو ره مثل ريگ دريا

وَرَى كَلَو مُوْنَمُ كَهْ اَزْ كَلُونِي كَسْ نَمِيْتَنَهْ حِسَابْ كُنَهْ. ^{۱۳} پَسْ اَمُو شَاوْ رَهْ دَ اُونَجِي تِيرْ كَدْ وَاَزْ چِيْزَايْ كَهْ قَدْ حُوْ دَشْتْ يِگْ تُحْفَهْ بَلْدَهْ پَرَارْ حُوْ عَيْسَوْ تِيَارْ كَد: ^{۱۴} دُوْ صَدْ بَزْ مَادَهْ قَدْ بِيْسْتْ تُكَهْ، دُوْ صَدْ مِيْشْ قَدْ بِيْسْتْ قُوْچْ، ^{۱۵} سِيْ اَشْتَرْ شِيْرْتُوْ قَدْ چُوْچَهْ هَايْ شِيْ وَاچَلْ مَادَهْ-گَاوْ قَدْ دَهْ نَرْگَاوْ وَا بِيْسْتْ اَلَاغْ مَادَهْ قَدْ دَهْ اَلَاغْ نَر. ^{۱۶} وَاوْنَا رَهْ دِسْتَهْ دِسْتَهْ جَدَا جَدَا دَ دِسْتْ خِدْمَتْگَارَايْ حُوْ تَسْلِيْمْ كَدْ وَا دَزُوَا كُفْتْ: ”پِيْشَلُوْنْ مَهْ بُوْرِيْدْ وَا دَ مِيْنَكَلْ هَرْ دِسْتَهْ فَاصِلَهْ بِيْلِيْد.“

^{۱۷} دَ اَوْلَنَهْ خِدْمَتْگَارْ اَمْرْ كَدَهْ كُفْتْ: ”وَخْتِيْكَهْ بَرَارْ مَهْ عَيْسَوْ پِيْشْ تُوْ رَسِيْدْ وَاَزْ تُوْ پُرْسَانَ كَدْ كَهْ تُوْ نَفْرْ كِيْ اَسْتِيْ وَا كُجَا مُوْرِيْ وَايْ چِيْزَايْ كَهْ دَ پِيْشْ تُوْ يَهْ اَزْ كِيْ يَهْ؟“ ^{۱۸} اُوخْتَهْ دَزْ شِيْ بُوْگِيْ: ’اَزْ غَلَامْ تُوْ يَعْقُوْبْ اَسْتَهْ. اِيْنَا تُحْفَهْ اَسْتَهْ كَهْ اُوْ بَلْدَهْ بَادَارْ مَهْ عَيْسَوْ رِيْ كَدَهْ وَاوْنَهْ، خُوْدْ شِيْ اَمْ اَزْ پُشْتْ مَوْ مِيْبِيَهْ. ^{۱۹} اَمِچُنَانْ دَ دُوْمَنَهْ وَا سُوْمَنَهْ وَا تَمَامْ كَسَايْ كَهْ اَزْ پُشْتْ دِسْتَهْ هَا مُوْرَفْتْ، اَمْرْ كَدَهْ كُفْتْ: ”غَيْتِيْكَهْ دَ پِيْشْ عَيْسَوْ مِيْرَسِيْدْ عَيْنِ چِيْزْ رَهْ دَزْشِيْ بُوْگِيْدْ، ^{۲۰} يَعْنيْ اَمِچُنَانْ بُوْگِيْدْ كَهْ ’اَوْنَهْ، غَلَامْ تُوْ يَعْقُوْبْ اَزْ پُشْتْ مَوْ مِيْبِيَهْ. ^{۲۱} يَعْقُوْبْ دَ دِلْ حُوْ كُفْتْ: ”اِمْكَانْ دَرَهْ كَهْ قَدْ اَمْزِيْ تُحْفَهْ هَايْ كَهْ پِيْشَلُوْنْ مَهْ مَوْرَهْ، قَارْ شِيْ رَهْ تَا بَشْنَمْ وَا بَعْدْ اَزُوْ كَهْ رُوِيْ شِيْ رَهْ مِيْنَكْرَمْ شَايْدْ مَرَهْ قَبُوْلْ كُنَهْ.“

^{۲۱} پَسْ تُحْفَهْ هَا پِيْشَلُوْنْ يَعْقُوْبْ رَفْتْ، مَگَمْ خُوْدْ شِيْ اَمُو شَاوْ رَهْ دَ خِيْمَهْ-گَاهْ تِيرْ كَد. ^{۲۲} اَمُو شَاوْ يَعْقُوْبْ بَالَهْ شُدَهْ هَرْ دُوْ خَاتُوْ وَا دُوْ كِنِيْزْ وَا يَزْدَهْ بَاچَهْ حُوْ رَهْ گِرْفْتْ وَا اَزْ جَايْ كَمْ اُوْ دَرِيَاچَهْ يَبُوْقْ تِيرْ شُد. ^{۲۳} اَرَهْ، اُوْ اَوْنَا رَهْ گِرْفْتَهْ اَزْ دَرِيَاچَهْ تِيرْ كَدْ وَا تَمَامْ چِيْزَايْ رَهْ كَهْ دَشْتْ اَمْ تِيرْ كَد. ^{۲۴} خُوْدْ يَعْقُوْبْ دَ خِيْمَهْ-گَاهْ تَنَهَا مَنَدْ وَا يِگْ اَدَمْ تَا دَمْ رُوْزْ وَاَزْ شُدُوْ قَدْ اَزُوْ پُشْتِيْ گِرْفْت. ^{۲۵} وَخْتِيْ اُوْ اَدَمْ دِيْدْ كَهْ نَمِيْتَنَهْ دَ سَرِ يَعْقُوْبْ زُوْرْ شُنَهْ اُوْ دَ سَرِ سُوْجِيْ يَعْقُوْبْ فِشَارْ اُوْرُدْ دَ اَنْدَازَهْ كَهْ سُوْجِيْ يَعْقُوْبْ دَ غَيْتْ پُشْتِيْ گِيْرِيْ قَدْ اَمْزُوْ اَدَمْ بُرْ شُد. ^{۲۶} اُوخْتَهْ اُوْ اَدَمْ كُفْتْ: ”مَرَهْ بِيْلْ كَهْ بُوْرَمْ، چُوْنْ رُوْزْ وَاَزْ مَوْشَهْ.“ وَا لَهْ يَعْقُوْبْ كُفْتْ: ”تَا مَرَهْ بَرَكْتْ نَدِيْ، تُوْ رَهْ اِيْلَهْ نَمُوْنَمْ.“ ^{۲۷} اُوْ دَ يَعْقُوْبْ كُفْتْ: ”نَامْ تُوْ چِيْ يَهْ؟“ اُوْ كُفْتْ: ”يَعْقُوْبْ.“ ^{۲۸} اُوخْتَهْ اَمُو اَدَمْ كُفْتْ: ”اَزِيْ بَعْدْ نَامْ اَزْ تُوْ يَعْقُوْبْ نَبَشَهْ، بَلَكِهْ اِسْرَائِيْلْ نَبَشَهْ، چِرَاكَهْ تُوْ قَدْ خُدَا وَا اِنْسَانَ مُقَابِلَهْ كَدِيْ وَا كَامِيَابْ شُدِيْ.“ ^{۲۹} وَا يَعْقُوْبْ اَزُوْ پُرْسَانَ كَدَهْ كُفْتْ: ”نَامْ اَزْ تُوْ چِيْ يَهْ؟“ اُوْ كُفْتْ: ”چِرَا نَامْ مَرَهْ پُرْسَانَ مَوْكُنِيْ؟“ وَا اُوْ رَهْ دَ اَمُوْنَجِيْ بَرَكْتْ دَد.

^{۳۰} پَسْ يَعْقُوْبْ اَمُو جَايْ رَهْ «فِنِيْعِيْل» نَامْ اِيْشْتْ وَا كُفْتْ: ”مَا خُدَا رَهْ رُوِيْ دَ رُوِيْ دِيْدَمْ وَا لَهْ زِنْدَهْ مَنَدَمْ.“ ^{۳۱} وَخْتِيْكَهْ يَعْقُوْبْ اَزْ فِنُوْعِيْلْ تِيرْ شُدْ اَفْتُوْ تَاَزَهْ بُرْ شُدْ وَا اَزْ پَايْ حُوْ مِيْلَنَكِيْد. ^{۳۲} اَمْزِيْ خَاطِرْ بَنِيْ اِسْرَائِيْلْ تَا اِمْرُوْزْ گَوْشْتْ سَرِ رَانَ رَهْ كَهْ دَ سُوْجِيْ اَسْتَهْ نَمُوْخُوْرَهْ، چِرَاكَهْ اَمُو اَدَمْ دَ سَرِ سُوْجِيْ يَعْقُوْبْ كَهْ نَزْدِيْكَ رَانَ اَسْتَهْ فِشَارْ اُوْرُدَد.

يَعْقُوْبْ قَدْ عَيْسَوْ رُوِيْ دَ رُوِيْ مَوْشَهْ

^{۳۳} پَسْ يَعْقُوْبْ سَرِ حُوْ رَهْ بَالَهْ كَدْ وَا دِيْدْ كَهْ عَيْسَوْ قَدْ چَارْ صَدْ نَفْرْ مِيْبِيَهْ. اُوخْتَهْ اُوْ بُوْچِكِيْچَايْ حُوْ رَهْ دَ لِيَهْ،

راحیل و دُو کَنیزِ تَقْسِیمِ کد. ^۲ کَنیزا ره قد اولادای شی پیش، لیه ره قد اولادای شی د پُشتِ ازوا و راحیل ره قد یوسف د آخر ایشْت. ^۳ و خود شی پیشلونِ ازوا رِبی شُد و خود ره هفت کَرْت د زمی خَم کد تا د پیشِ برار خُو رسید. ^۴ مگم عیسو دَویده دَویده د دَمِ راهِ یعقوب اَمَد و اُو ره بغل کده خود ره د گردون شی اَندخت و رُو شی ره ماخ کد و هر دُو شی چخرا کد. ^۵ وختیکه عیسو سر خُو ره باله کد و خاتونو و بچکِیچا ره دید اُو پُرسان کد: "امیا که قد تُو آسته کی یه؟" یعقوب گُفت: "امیا اولادای آسته که خُدا لُطف کده د غلام تُو بخشیده." ^۶ اوخته کَنیزا قد بچکِیچای خُو نزدیک شُد د زُو احترام کد. ^۷ بعد ازو لیه قد اولادای خُو نزدیک اَمده د زُو احترام کد و آخرکار یوسف و راحیل ام نزدیک اَمده د زُو احترام کد. ^۸ عیسو گُفت: "اُمُو دِسته های که از پیشِ رُو مه تیر شُد، مقصد تُو ازوا چی آسته؟" یعقوب گُفت: "اونا ره رِبی کدُم تا نظرِ لُطفِ بادار مه د بَله مه قرار بگیریه." ^۹ و عیسو گُفت: "برار مه، ما غدر کلو دَرُم؛ هر چیزی که دَری، بلده خود خُو نگاه کُو." ^{۱۰} یعقوب گُفت: "نه، لُطفاً قَبول کُو. اگه نظرِ لُطف تُو د بَله مه آسته، امی تَحْفِه مَره از دِست مه قَبول کُو، چُون دیدونِ رُو تُو رقم دیدونِ رُو خُدا آسته، چراکه تُو مَره قَبول کدی. ^{۱۱} خاهش مُونم، تَحْفِه مَره که دز تُو رِبی شُد قَبول کُو، چراکه خُدا د حَقِ ازمه مهربانی کده و ما هر چیز دَرُم." و اُو د اندازه شَله شُد که عیسو قَبول کد. ^{۱۲} اوخته عیسو گُفت: "بیه که بوری و د راهِ خُو اِدامه بدی و ما پیشِ پیش تُو مورم." ^{۱۳} مگم یعقوب د زشی گُفت: "بادار مه میدنه که بچکِیچا چِیقس ناتو آسته و رمه و گلِه شیرتُو ام قد مه آسته؛ اگه اونا حتی یگ روز د تیزی هِی شنه، پگ شی از بِن مور! ^{۱۴} پس بادار مه پیش از غلام خُو حرکت کُنه و ما مُطابِقِ قَدَمِ چارپایای که پیشِ رُو مه آسته و مُطابِقِ قَدَمِ بچکِیچا آهسته آهسته مییم تاکه پیشِ بادار خُو د منطقه سَعیر بَرَسَم." ^{۱۵} عیسو گُفت: "خِی بیل که چند نفرِ امزی کسای ره که قد مه آسته پیشِ ازتو بیلُم." یعقوب گُفت: "چی لازم دَره؟ فقط نظرِ لُطفِ بادار مه بس آسته." ^{۱۶} و عیسو دَمزُو روز د راهِ خُو رِبی شُد پس د سَعیر رفت. ^{۱۷} لیکن یعقوب د منطقه سُوکوت رفت و د اُونجی بلده خود خُو خانه آباد کد و بلده چارپایای خُو سایه بان ها جور کد. امزی خاطر اُونجی ره سُوکوت نام ایشْت.

^{۱۸} یعقوب بعد از اَمدو از فدان آرام د سلامتِی د شار شِکیم د سرزمینِ کِنعان رسید و د نزدیکِ شار خِیمه زد. ^{۱۹} اُمُو پَنی زمی ره که یعقوب د زشی خِیمه زُد د صد سِکه نُقره از باچه های حَمور، آته شِکیم خرید. ^{۲۰} و د اُونجی یگ قُربانگاه جور کد و اُو ره «ایل ایلوهی اسرائیل» نام ایشْت.

رَسوایی دِیناه

^{۳۴} دِیناه، دُخترِ که لیه بلده یعقوب د دُنیا اُورد، یگ روز بلده دیدونِ دُخترونِ امزُو سرزمی بَرُو رفت. ^۲ وختیکه

شکیم باچه حمور جوئی دیناه ره دید، او ره د زور گرفت و قد شی خاوشده او ره بے عزت کد. حمور جوئی حکمران امزو سرزمی بود. ^۳ دل شکیم سر دیناه، دختر یعقوب رفت و او عاشق امزو دختر شد و تورای دلشپین دز شی گفت. ^۴ و شکیم د آته خو حمور گفت: "ای دختر ره بلده مه بگیر که خاتون مه شنه." ^۵ اوخته یعقوب شنید که شکیم دختر شی دیناه ره بے آبرو کده. مگم باچه های شی قد مال ها د صحرا بود. امزی خاطر یعقوب تا آمدون ازوا چپ ششت. ^۶ و حمور آته شکیم پیش یعقوب رفت تا قد ازو د ای باره توره بگه. ^۷ و باچه های یعقوب که از صحرا پس آمد و دزی باره شنید، اونا کوئیوبار شد و قار ازوا عذر باله آمد، چراکه شکیم قد دختر یعقوب خاوشد و بے حرمتی کته د حق اسرائیل کدد. ای کار نباید موشد. ^۸ مگم حمور دزوا گفت: "دل باچه مه شکیم د سر دختر شمو رفته. خواهش مونم که او ره د عنوان خاتو دزشی بدید. ^۹ قد ازمو خیشی کنید: دخترتون خو ره دز مو بدید و دخترتون از مو ره بلده باچه های خو بگیرید. ^{۱۰} د بین ازمو جای-د-جای شنید و ای سرزمی د پیش روی شمو واز آسته؛ د اینجی بشینید و تجارت کنید و صاحب خانه-و-زمی شنید."

^{۱۱} اوخته شکیم د آته و برارای دیناه گفت: "د بله مه نظر لطف کنید و هر چیزی که دز مه بگید، ما میدم. ^{۱۲} هر قدر مهر و گله کلو که از مه طلب مونیید ما میدیم؛ فقط او دختر ره د عنوان خاتو دز مه بدید."

^{۱۳} مگم باچه های یعقوب د جواب شکیم و آته شی حمور د جيله-و-مکر توره گفت، چراکه خوار ازوا دیناه ره بے آبرو کدد. ^{۱۴} اونا دزوا گفت: "ای کار ره مو نمیتنی که خوار خو ره د یگ آدم ناختنه بدی. ای بلده ازمو ننگ آسته. ^{۱۵} فقط د یگ شرط راضی موشی که شمو ام رقم ازمو شنید و یگ مردا-و-باچه های شمو ختنه شنه. ^{۱۶} اوخته دخترتون خو ره دز شمو میدی و دخترتون شمو ره بلده باچه های خو میگیری و قد شمو زندگی کده یگ قوم جور موشی. ^{۱۷} اگه توره مو ره قبول نکنید و ختنه نشنید، مو دختر خو ره گرفته ازینجی کوچ مونی."

^{۱۸} توره های ازوا د نظر حمور و باچه شی شکیم خوش خورد. ^{۱۹} و امو جوان که د تمام خانه آته خو محترم بود، د انجام ددون امزی کار معطل نکد، چراکه دختر یعقوب ره عذر دوست دشت.

^{۲۰} پس حمور و باچه شی شکیم د درگه شار خو آمد و د مردم شار خو اعلان کده گفت: ^{۲۱} "ای مردم قد ازمو دوستانه رفتار مونه؛ ببید که اونا د امزی سرزمی جای-د-جای شنه و تجارت کنه، چون ای سرزمی بلده ازوا پراخ آسته. ببید که دخترتون ازوا ره بلده باچه های خو میگیری و دخترتون خو ره دزوا بدی. ^{۲۲} فقط د ای شرط اونا راضی موشه که قد ازمو زندگی کنه و یگ قوم جور شنه: هر مرد-و-باچه از مو باید ختنه شنه امو رقم که اونا ختنه شده یه. ^{۲۳} آیا چارپایای ازوا و مال-و-دارایی ازوا و پگ حیوانای ازوا از مو نموشه؟ پس ببید که قد ازوا موافقت کنی

تاکه اونا د باین ازمو زندگی کنه. ^{۲۴} " اوخته تمام کسای که د درگه شار ازو زفتد توره حمور و باچه شی شکیم ره گوش کد و هر مرد-وباچه ختنه شد، یعنی پگ کسای که د درگه شار ازو رفتند.

^{۲۵} و د روز سیم که اونا هنوز درد میکشید، دُو باچه یعقوب، یعنی شمعون و لاوی برارون دیناه هر کدم شی شمشیر خُو ره گرفته بے خبر د شار داخل شد و تمام مردا-وباچه ها ره کشت. ^{۲۶} اونا حمور و باچه شی شکیم ره قد دم شمشیر کشت و دیناه ره از خانه شکیم گرفته بر شد. ^{۲۷} و باچه های یعقوب د بله کشته شده ها آمده تمام شار ره چور-و-چپاؤل کد، چراکه خوار ازا د اونجی بے آبرو شد. ^{۲۸} اونا گلّه ها، رمه ها، الاغ ها و هر چیزی ره که د شار و صحرا بود، گرفت ^{۲۹} و تمام مال-و-دارایی و پگ بچکیچا و خاتونوی ازا ره اسیر کده برد؛ هر چیزی ره که د خانه های ازا بود و لجه کد. ^{۳۰} اوخته یعقوب د شمعون و لاوی گفت: "شمو مره د مشکیل اندختید و مره د پیش باشنده های امزی سرزمی، د پیش کنعانی ها و فرزی ها مایه نفرت جور کدید. تعداد نفرای مه کم آسته؛ اگه اونا د ضد مه جم شده د بله مه حمله کنه، ما و خاتوار مه نابود موشی. ^{۳۱} اونا د جواب آته خُو گفت: "آیا شکیم حق دشت که قد خوار مو مثل یگ فاحشه رفتار کنه؟"

پس آمدون یعقوب د بیت ایل

^{۳۵} و خدا د یعقوب گفت: "باله شو، د بیت ایل بورو و د اونجی جای-د-جای شو و بلده خدای که دز تو د وختیکه از پیش برار خُو عیسو دوتا موکدی ظاهر شد، د اونجی یگ قربانگاه جور کو. ^۲ اوخته یعقوب د خاتوار خُو و د تمام کسای که قد شی بود گفت: "خدایون بیگنه ره که د بین شمو آسته دور کنید و خودون ره پاک کده کالای خُو ره تبدیل کنید. ^۳ بعد ازو ببید که د بیت ایل بوری تا د اونجی بلده خدای یگ قربانگاه جور کنم، بلده خدای که د سختی-و-تنگی دعای مره قبول کد و د هر جای که رفتم قد ازمه بود. ^۴ پس اونا تمام خدایون بیگنه ره که د پیش ازا بود قد گوشواره های که د گوشای خُو دشت د یعقوب دد و یعقوب اونا ره د زیر درخت بلوط که د نزدیک شکیم بود، گور کد. ^۵ وختیکه اونا کوچ کد ترس-و-وهم خدا د بله تمام شارای گردوبر ازا قرار گرفت و هیچ کس اونا ره د مبال نکد. ^۶ یعقوب و تمام کسای که قد شی بود د شار لوز، یعنی د بیت ایل که د سرزمین کنعان بود، رسید ^۷ و د اونجی یگ قربانگاه جور کده امو جای ره «ایل بیت ایل» نام ایش، چراکه خدا د امونجی دزو ظاهر شد د غیبیکه او از پیش برار خُو دوتا موکد. ^۸ د امزو غیت دپوره دایه ربکا فوت کد و د زیر یگ درخت بلوط، تاتر از بیت ایل دفن شد. و اونا امو جای ره «آلون باخوت» نام ایش. ^۹ بعد از پس آمدون یعقوب از فدان آرام خدا بسم دزشی ظاهر شد و او ره برکت دد. ^{۱۰} خدا دزو گفت: "نام تو یعقوب آسته، مگم بعد از نام تو

يعقوب گفته نشنه، بلکه نام تو اسرائیل بشه. " پس خدا او ره اسرائیل نام ایشته. ^{۱۱} و خدا دزو گفت: " ما خدای قادر مطلق آستم؛ بارور و کلو شو. از تو یگ ملت و جماعت قوم ها د وجود میبه و از تو پادشاه ها پیدا موشه. ^{۱۲} و زمینی ره که د ابراهیم و اسحاق ددیم دز تو میدم و بعد از تو امو سرزمی ره د اولاده تو میدم. " ^{۱۳} اوخته خدا امزو جای که قد شی توره موگفت از پیش شی باله رفت. ^{۱۴} و یعقوب د امزو جای که خدا قد شی توره گفتد یگ نشانی شیخ کد، یعنی یگ سنگ ره د عنوان نشانی ایستلجی کد و یگ هدیه وچی کدنی و روغو د بله شی شیو کد. ^{۱۵} اوخته یعقوب امو جای ره که خدا قد شی توره گفتد بیتل نام ایشته.

فوتِ راحیل

^{۱۶} اونا از بیتل کوچ کد. هنوز یگ مقدار فاصله تا افرات مند که درد زیدون راحیل شروع شد و زیدون شی سخت بود. ^{۱۷} وختیکه زیدون شی کلو سخت شد، دایی دز شی گفت: " ترس نخور، ایمدعه ام تو یگ باچه مونی. " ^{۱۸} راحیل د حالیکه جان میدد، چون او مردنی بود، باچه خو ره «بن اونی» نام ایشته. ^{۱۹} پس راحیل فوت کد و د راه افرات یعنی د بیت-لحم دفن شد. ^{۲۰} و یعقوب د سر قبر شی یگ سنگ ره د عنوان نشانی شیخ کد که امو سنگ قبر راحیل آسته و تا امروز باقی یه. ^{۲۱} بعد ازو اسرائیل ازونجی کوچ کد و خیمه خو ره او سون برج عیدر زد.

بنی اسرائیل

^{۲۲} د حالیکه اسرائیل د امزو سرزمی زندگی موكد، رثوبین رفته قد بلهه کنیز آته خو خاو شد و اسرائیل ازی واقعه خبر شد.

باچه های یعقوب دوازده بود:

^{۲۳} باچه های لیه اینی کسا بود: رثوبین باچه اولباری یعقوب و بعد ازو شمعون، لاوی، یهودا، یساکار و زبولون.

^{۲۴} باچه های راحیل اینی کسا بود: یوسف و بنیامین.

^{۲۵} باچه های بلهه کنیز راحیل اینی کسا بود: دان و نفتالی.

^{۲۶} باچه های زلفه کینیز لیه اینی کسا بُود: جاد و آشیر.

اینمیا باچه های یعقوب بُود که د فدان آرام بلده شی تَوَلد شُد.

فوتِ إِسحاق

^{۲۷} و یعقوب پیشِ آتِه خُو إِسحاق د ممری اَمَد د قَرِیت اَرَب، یعنی د جِبرون، د امزو جای که ابراهیم و إِسحاق د عِنوان بیگنه زندگی مُوکید. ^{۲۸} عُمَرِ إِسحاق یگ صد و هشتاد سال بُود ^{۲۹} که اَخْرِی نَفَس های خُو ره کشید و فَوْت کد. او پیر و سالخورده شُد بُود که قد قوماي خُو یگ جای شُد و باچه های شی عیسو و یعقوب او ره دَفن کد.

نسلِ عیسو

۳۶ ای د باره نسلِ عیسو یعنی اِدوم آسته: ^۲ عیسو خاتونوی خُو ره از دُخترِون کِنعانیا گرفت که اینی کسا بُود: عاده دُخترِ ایلونِ جتی و اهلِیبامه دُخترِ عنا باچه صِبعونِ جوی؛ ^۳ و او بَسَمات دُخترِ إِسماعیل خوارِ نبایوت ره ام خاتون کد. ^۴ عاده الیفاز ره بلده عیسو د دُنیا اُورد، بَسَمات رعوییل ره د دُنیا اُورد، ^۵ و اهلِیبامه یعوش و یعلام و قورح ره د دُنیا اُورد. اینمیا باچه های عیسو بُود که د سرزمینِ کِنعان بلده شی تَوَلد شُد.

^۶ پس عیسو خاتونو، باچه ها، دُخترِو و پگ خانوار خُو ره قد چارپایا و پگ حیوانا و تمام دارایی خُو که از سرزمینِ کِنعان د دست اُورد گرفت و از پیشِ پَرار خُو یعقوب کم وری دُورتر د یگ سرزمینِ دیگه رفت، ^۷ چُون مال-و-دارایی ازوا غدر کلو بُود و اونا نَمیتست که یگجای زندگی کنه؛ او منطقه بخاطر چارپایای ازوا بلده ازوا ریزگی مُوکید. ^۸ پس عیسو د کوهستون سعیر جای-د-جای شُد؛ نامِ دیگه عیسو، اِدوم آسته.

^۹ و اینیا نسل های عیسو بابه کلونِ ادومی ها، د کوهستون سعیر آسته. ^{۱۰} آمیا نام های باچه های عیسو آسته: الیفاز باچه عاده خاتونِ عیسو و رعوییل باچه بَسَمات خاتونِ عیسو. ^{۱۱} باچه های الیفاز اینی کسا بُود: تیمان، اومار، صفوا، جعتام و قِناز. ^{۱۲} و الیفاز باچه عیسو یگ کینیز د نامِ تَمناع دشت. او عمالیق ره بلده الیفاز د دُنیا اُورد. اینمیا اولاده عاده خاتونِ عیسو بُود.

^{۱۳} باچه های رعوییل اینی کسا بُود: نَحْت، زارع، شَمّه و مِزّه. اینمیا نوسه های بَسَمات خاتونِ عیسو بُود.

^{۱۴} باچه های اهوئیبامه خاتُونِ عیسَو، دُخترِ عِنا و نوسِه صِبْعونِ اینی کسا بُود: یعوش، یعلام و قورح. امیا ره اهوئیبامه بلده عیسَو دَ دُنیا اُورد.

^{۱۵} اینیا میرهای اولاده عیسَو آسته: باچه های الیفاز، باچه اؤلباری عیسَو اینی کسا بُود: میر تیمان، میر اومار، میر صفو و میر قیناز، ^{۱۶} میر قورح، میر جعتام و میر عمالیق. اینمیا میر های الیفاز دَ سرزمینِ اِدوم بُود و نوسه گونِ عاده.

^{۱۷} اینیا باچه های رعوئیل باچه عیسَو آسته: میر نَحْت، میر زارح، میر شَمّه و میر مِزّه. اینمیا میرهای رعوئیل دَ سرزمینِ اِدوم بُود و نوسه گونِ بَسَماتِ خاتُونِ عیسَو.

^{۱۸} اینیا باچه های اهوئیبامه خاتُونِ عیسَو آسته: میر یعوش، میر یعلام و میر قورح. اینمیا میرهای اهوئیبامه دُخترِ عِنا، خاتُونِ عیسَو بُود. ^{۱۹} پگِ امزیا باچه های عیسَو یعنی اِدوم بُود و میرهای ازوا.

اولاده سَعیرِ حوری

^{۲۰} اینیا باچه های سَعیرِ حوری آسته که دَمزُو سرزمی زندگی مُوکد: لوطان، شوبال، صِبْعون، عِنا، ^{۲۱} دیشون، ایصر و دیشان. امیا میرهای حوریا بُود و باچه های سَعیرِ دَ سرزمینِ اِدوم.

^{۲۲} باچه های لوطان اینی کسا بُود: حوری و هیمام. خوارِ لوطانِ تمناع بُود.

^{۲۳} باچه های شوبال اینی کسا بُود: علوان، مَنَحْت، عیبال، شِفُو و اونام.

^{۲۴} باچه های صِبْعون اینی کسا بُود: آیهه و عِنا. عِنا اُمُو کسی بُود که چشمه های آوِ گرم ره دَ صحرا پیدای کد دَ غَیْتیکه اُلاغای آتِه خُو صِبْعون ره میچَرند.

^{۲۵} اولادای عِنا اینی کسا بُود: دیشون و اهوئیبامه دُختر شی.

^{۲۶} باچه های دیشون اینی کسا بُود: جمدان، ایشبان، یتران و کران.

^{۲۷} باچه های ایصر اینی کسا بُود: بلهان، زَعوان و عقان.

^{۲۸} باچه های دیشان اینی کسا بُود: عوص و آران.

^{۲۹} اینیا میرهای حوریا بُود: میر لوطان، میر شوبال، میر صبعون، میر عنا، ^{۳۰} میر دیشون، میر ایصر و میر دیشان. امیا میرهای حوریا دَ مُطابقِ طایفه های ازوا دَ سرزمینِ سعیر بُود.

پادشاه های اِدوم

^{۳۱} اینیا پادشاه های بُود که دَ سرزمینِ اِدوم حُکمرانی مُوکد، پیش ازی که کُدم پادشاه دَ سرِ بنی اسرائیل حُکمرانی کنه: ^{۳۲} بالِج باچه بعور دَ اِدوم پادشاهی مُوکد و نامِ شارِ اِزو دینهابه بُود. ^{۳۳} وختیکه بالِج فَوْت کد، دَ جای شی یویاب باچه زارح از بصره پادشاهی مُوکد. ^{۳۴} غَیْتیکه یویاب فَوْت کد، دَ جای شی حوشام از سرزمینِ تیمانی پادشاهی مُوکد. ^{۳۵} وختیکه حوشام فَوْت کد، دَ جای شی هَداد باچه بَداد که دَ دَشتِ موآبِ میدیانی ها ره شکست دد، پادشاهی مُوکد. نامِ شارِ شی عَویت بُود. ^{۳۶} وختیکه هَداد فَوْت کد، دَ جای شی سَمله از منطقه مسریقه پادشاهی مُوکد. ^{۳۷} وختیکه سَمله فَوْت کد، دَ جای شی شاتول از شارِ رحوبوتِ دریای فَرات پادشاهی مُوکد. ^{۳۸} وختیکه شاول فَوْت کد، دَ جای شی بعل حانان باچه عکبور پادشاهی مُوکد. ^{۳۹} وختیکه بعل حانان باچه عکبور فَوْت کد، دَ جای شی هَداد پادشاهی مُوکد؛ نامِ شارِ شی فاعو بُود و خاتونِ شی مهیطبیل دُخترِ مَطَرِد، نوسه می ذاهب بُود.

^{۴۰} اینیا نام های میرهای عیسو دَ مُطابقِ طایفه ها، جای ها و نام های ازوا آسته: میر تمناع، میر علوه، میر یتیت، ^{۴۱} میر اهلویبامه، میر ایلاه، میر پینون، ^{۴۲} میر قناز، میر تیمان، میر مبصار، ^{۴۳} میر مجدئیل و میر عیرام. اینمیا میرهای اِدوم یعنی عیسو بابه کلونِ ادومی ها بُود، دَ مُطابقِ جای های بُود-و-باش ازوا دَ زمینِ مُلکیتِ ازوا.

زندگی نامه یعقوب

^{۳۷} ^۱ یعقوب دَ سرزمینی جای-د-جای شد که آته شی دَ عنوانِ بیگنه زندگی مُوکد، یعنی دَ سرزمینِ کنعان.

^۲ ای دَ باره نسلِ یعقوب آسته.

خاو های یوسف

وختیکه یوسف هفده ساله بود، او قد برارون خو چوپونی رمه ره موكد. او نوجوان بود و قد باچه های بلهه و زلفه خاتونوی آته خو كومك موكد و یوسف از کارای بد ازوا د آته خو خبر میدد.

^۳ اسرائیل یوسف ره از دیگه اولادای خو کده کلوتر دوست دشت، چراکه او اولاد پس پیری شی بود. و او بلده یوسف یگ جیلک خوب جور کد. ^۴ وختی برارون یوسف دید که آته ازوا او ره از دیگرو کده کلوتر دوست دره، اونا از یوسف نفرت کد و نتست که قد شی د ترمی توره بگه.

^۵ یگ شاو یوسف خاو دید. وختیکه خاو خو ره د برارون خو نقل کد، اونا ازو کلوتر بدبر شد. ^۶ یوسف دزوا گفت: “گوش کنید که ما چیزخیل خاو دیدم: ^۷ دیدم که مو د سر کشت مشغول قوده کدون گندم بودی که بی بلغه قوده ازمه باله شد و راست ایسته شد و قوده های ازشمو د گرد قوده مه جم شده د برابر شی خم شد.”

^۸ برارون شی دزو گفت: “آیا تو واقعاً د بله ازمو پادشاهی موکنی یا د سر ازمو حکمرانی مونی؟” اوخته از خاطر خاوها و توره های شی نفرت ازوا دیگه ام کلوتر شد.

^۹ بعد ازو یوسف یگ خاو دیگه دید و او ره د برارون خو نقل کده گفت: “اینه، ما بسم خاو دیدم. ایمدفعه آفتو، ماهتو و یازده ستاره د برابر مه خم شد.”

^{۱۰} وختیکه خاو خو ره د آته و برارون خو نقل کد، آته شی او ره سرزنش کده گفت: “ای چی رقم خاو آسته که تو دیدی؟ آیا واقعاً ما و آبه تو و برارون تو آمده د برابر ازتو د زمی خم شنی؟” ^{۱۱} پس برارون شی از خاو ازو بخیلی شی آمد، مگم آته شی امو توره ره د فکر خو گرفت.

یوسف د مصر سودا موشه

^{۱۲} یگ روز برارون یوسف بلده چرندون رمه آته خو د منطقه شکیم رفتند. ^{۱۳} و اسرائیل د یوسف گفت: “برارون تو رمه ره د شکیم میچرنه. بیه، ما تو ره د پیش ازوا ریی موئم.” و یوسف د جواب شی گفت: “خوبه، مورم.”

^{۱۴} اوخته او دزشی گفت: “بورو، احوال برارون خو و احوال رمه ره توخ کو و دز مه خبر بیر.” پس یعقوب یوسف ره

از دره جبرون ربي کد.

وختیکه او د شکیم رسید، ^{۱۵} یگ آدم او ره دید که د صحرا سرگردو میگرده؛ اوخته امو آدم ازو پُرسان کد:
”چیزخیل ره موبالی؟“ ^{۱۶} یوسف گُفت: ”برارون خو ره موبالم. لطفاً دز مه بگی که اونا رمه ره د کجا میچرنه؟“
^{۱۷} و امو آدم گُفت: ”اونا از اینجی رفته. ولے ما شنیدم که اونا موگُفت، بیید د دوطان بوری.“ پس یوسف از
پُشت برارون خو رفت و اونا ره د دوطان پیدا کد.

^{۱۸} اونا یوسف ره از دور دید و پیش ازی که د نزدیک ازوا برسه، اونا نقشه کشید که او ره بکُشه. ^{۱۹} و اونا قد
یگدیگه خو گُفت: ”اونه، امو خاودیدنی والا مییه. ^{۲۰} بیید که او ره بکُشی و د یکی امزی چُفوری ها بندزی و بگی
که یگو جانور دَرنده او ره خورده. اوخته پنگری که خاوهاي شی چی موشه.“

^{۲۱} مگم وختیکه رتوبین ای توره ره شنید او ره از دست ازوا خلاص کد و گُفت: ”او ره نکُشی.“ ^{۲۲} و رتوبین ادامه
دده دزوا گُفت: ”خون نریزید. او ره د منه امزی چُفوری که د بیابو آسته پورته کنید و د بله ازو دست دراز
نکنید.“ رتوبین قصد دشت که او ره از دست ازوا نجات بدیه و او ره پیش آته خو پس بیره.

^{۲۳} وختیکه یوسف د پیش برارون خو رسید اونا امو جیلک ره، یعنی امو جیلک خوب ره از جان شی کشید ^{۲۴} و خود
شی ره گرفته د چُفوری اندخت. مگم امو چُفوری خالی و بے او بود. ^{۲۵} اوخته اونا ششت که نان بخوره. د حین
خوردو سر خو ره باله کد و دید که کاروان اسماعیلیا از منطقه جلعاد مییه؛ د بله اشرای ازوا مواد خوشبوی، مَلَم و
دوا بار بود و اونا ره د مصر موبُرد.

^{۲۶} و یهودا د برارون خو گُفت: ”کشتون برار مو و تاشه کدون خون شی بلده مو چی فایده دَره؟“ ^{۲۷} بیید که او ره د
اسماعیلیا سودا کنی و د بله ازو دست دراز نکنی، چراکه او برار مو و گوشت-و-استغون خودون مو آسته.“ پس
برارون شی قبول کد.

^{۲۸} وختیکه تجارای مدیانی د حال تیر شدو بود برارون یوسف او ره از چُفوری بر کد و د بیست سکه نقره د
اسماعیلیا سودا کد و اونا یوسف ره د مصر بُرد.

^{۲۹} مگم وختی رتوبین د چُفوری آمد و دید که یوسف د منه چُفوری نییه، جاغه خو ره پاره کد ^{۳۰} و د پیش برارون خو
پس آمده گُفت: ”باچه د اونجی نییه؛ آلی ما کجا شنم؟“

^{۳۱} اوخته اونا جیلک یوسف ره گرفت و یگ تکه ره کشته جیلک ره د خُون شی غوټه کد ^{۳۲} و امو جیلک خوب ره د پیش آته خو بُرد و گُفت: ”ای جیلک ره مو پیدا کدے. توخ کو، امی جیلک از باچه تو آسته، یا نه؟“ ^{۳۳} یعقوب امو جیلک ره شتخت و چیغ زده گُفت: ”آرے، ای جیلک باچه مه یه. او ره یگو جانور دَرنده خورده؛ حتماً یوسف پاره پاره شده.“

^{۳۴} اوخته یعقوب پیرون خو ره پاره کده پلاس پوشید و روزای کلو بلده باچه خو ماتم گرفت. ^{۳۵} تمام باچهها و دختران شی باله شد که او ره دلداری کنه، مگم او قبول نکد که آرام شنه و گُفت: ”ما ماتم زده پیش باچه خو د عالم مُردا مورم.“ امو رقم آته یوسف از عم ازو چخرا موکد.

^{۳۶} د امزو زمان میدیانیها یوسف ره د مصر د فوطیفار که یکی از صاحب منصبای فرعون و قومندان پیره دارا بود، سودا کد.

یهودا و تامار

۳۸ ^۱ دمزو روزا یهودا برارای خو ره ایله کده د پیش یگ آدم عدولامی که حیره نام دشت رفت و قد ازو ششت. ^۲ د اونجی یهودا دختر یگ آدم کنعانی ره که نام شی شوعا بود دید و او ره خاتو کده قد شی خاو شد. ^۳ امو خاتو حامله شده یگ باچه پیدا کد و یهودا او ره غیر نام ایش. ^۴ او بسم حامله شد و باچه د دنیا آورد و او ره اونان نام ایش. ^۵ او باز ام یگ باچه پیدا کد و نام شی ره شیلای ایش. وختیکه او ره پیدا کد، یهودا د منطقه کزیب بود.

^۶ و یهودا بلده غیر باچه اولباری خو خاتو گرفت. نام ازو دختر تامار بود. ^۷ مگم غیر باچه اولباری یهودا د نظر خداوند آدم شیریر بود. پس خداوند او ره از بین برد. ^۸ اوخته یهودا د اونان گُفت: ”قد خاتون برار خو توی کو و حق ایوری خو ره د جای بیر تا بلده برار تو نسل پیدا شنه.“ ^۹ لیکن اونان که موفامید، او نسل از خود شی نموشه، او هر وختیکه قد خاتون برار خو خاو موکد، از اولاد پیدا شدو جلوگیری موکد تا د برار خو نسل پیدا نکنه. ^{۱۰} ای کار د نظر خداوند بد خورد و خداوند اونان ره ام از بین برد. ^{۱۱} اوخته یهودا د بییری خو تامار گُفت: ”بورو د خانه آته خو و بیوه بمن تا غیتیکه باچه مه شیلای کنه شنه.“ چون قد خود خو گُفت: ”نشنه که شیلای ام رقم برارون خو از بین بوره.“ پس تامار رفته د خانه آته خو ششت.

^{۱۲} بعد از وختای کلو دختر شوعا یعنی خاتون یهودا فوت کد. وختیکه روزای ماتم یهودا تیر شد، او قد دوست خو

جیره عدولامی د پیش گوسپو کلگرای خو د منطقه تمنه رفت. ^{۱۳} و د تمار خبر دده شد که "اینه، خسرو تو بلده کل کدون ربه خو د تمنه موره." ^{۱۴} اوخته او کالای بیوگی خو ره بر کد و یگ چادر د سر خو اندخته روی خو ره پوٹ کد و د دم درگه شار عینایم د راه تمنه ششت، چون او دید که شیلایه کته شده مگم یهودا او ره بلده شیلایه خاتو نکهده. ^{۱۵} وختی یهودا او ره دید، خیال کد که او فاحشه یه، چراکه او روی خو ره پوٹ کدد. ^{۱۶} پس د بغل راه سون ازو رفته دزو گفت: "بیه قد مه یگ جای شو،" چون یهودا نمیدنست که او بیری شی آسته. تمار گفت: "بلده مه چیز خیل میدی که قد مه یگجای موشی؟" ^{۱۷} یهودا گفت: "از گله خو یگ بزغله دز تو ری موم." تمار گفت: "اگه یگو چیز تا وخت ری کدون بزغله گرو بدی، صحیح آسته." ^{۱۸} یهودا گفت: "چیز خیل دز تو گرو بدم؟" او گفت: "مهر و بند شی ره قد تیاقی که د دست تو آسته." پس یهودا اونا ره دز شی دد و قد ازو خاوشد و تمار د وسیله ازو حامله شد. ^{۱۹} اوخته تمار باله شده رفت و چادر ره از بله خو دور کده دوباره کالای بیوگی خو ره پوشید.

^{۲۰} بعد ازو یهودا بزغله ره از دست دوست عدولامی خو ری کد تا چیزای گروی ره از پیش امرو خاتو پس بگیره، مگم جیره او ره پیدا ننتست. ^{۲۱} او از مردم اونجی پوسان کد: "امو فاحشه که د عینایم د دم راه ششتد، کجا آسته؟" اونا گفت: "هیچ فاحشه د اینجی نبوده." ^{۲۲} و جیره پیش یهودا پس آمد و گفت: "او ره پیدا ننتستم و مردم امرو جای ام موجه، هیچ فاحشه د اینجی نبوده." ^{۲۳} یهودا گفت: "بیل که امو چیزا ره بلده خو نگاه کنه، نشنه که مو رسوا شنی. د هر حال ما بزغله ره دزو ری کدم مگم تو او ره پیدا ننتستی."

^{۲۴} تقریباً سه ماه بعد د یهودا گفته شد که "بیری تو تمار فاحشگی کده و د نتیجه فاحشگی حامله شده." یهودا گفت: "بورید، او ره بیرید تا در دده شنه." ^{۲۵} د حالیکه تمار ره برو میورد او یگ پیغام بلده خسرو ری کده گفت: "صاحب امزی چیزا مره حامله کده." و ادامه دده گفت: "توخ کو که امی مهر و بند شی و امی تیاق از کی آسته؟" یهودا امو چیزا ره شنخت و گفت: "او از مه کده عادلتر آسته، چراکه ما او ره بلده باچه خو شیلایه نگرشتم." و یهودا دیگه قد ازو خاوشد. ^{۲۷} وختیکه زمان زیدون تمار رسید معلوم شد که دوگنی د کوره شی آسته. ^{۲۸} د وخت زیدو یکی از باچه ها دست خو ره بر کد و دایی یگ تار سرخ ره گرفته د بند دست شی بسته کد و گفت: "ای اول برو آمد." ^{۲۹} مگم او دست خو ره پس کش کد و پرار شی اول برو آمد. اوخته دایی گفت: "چطور یگ رخنه بلده خو واز کدی!" امزی خاطر او ره فارص نام ایش. ^{۳۰} بعد ازو پرار شی که تار سرخ د دست شی بود برو آمد و او ره زارح نام ایش.

۳۹ پس یوسف د مصر بُرده شُد؛ و فوطیفار یکی از صاحبِ مَنْصَبایِ فِرْعَوْن و قومندانِ پیره‌دارا که یگ آدمِ مصری بود، یوسف ره از اسماعیلیای که او ره د اُونجی بُرُد، خرید. ^۲ خُداوند قد یوسف بود و او یگ آدم کامیاب شُد و د خاڼه بادارِ مصری خُو زندگی مُوكد. ^۳ بادار شی دید که خُداوند قد یوسف آسته و هر کاری ره که او مُونه خُداوند دَزُو کامیابی میدیه. ^۴ پس نظرِ لُطفِ فوطیفار د بِلِه اَزُو قرار گرفت و او خِدْمَتگارِ اَزُو شُد. فوطیفار او ره ناظِرِ خاڼه خُو مُقَرَّر کد و تمامِ دارایی خُو ره دَزُو تسلیم کد. ^۵ از وختیکه فوطیفار یوسف ره ناظِرِ خاڼه و تمامِ دارایی خُو مُقَرَّر کُدد، خُداوند از خاطرِ یوسف خاڼه امزُو مصری ره بَرکت میدد؛ بَرکتِ خُداوند د تمامِ دارایی شی بود، ام د خاڼه و ام د صحرا. ^۶ پس او هر چیزی که دشت د دِستِ یوسف تسلیم کد و د باره هیچ چیز فکر نَموكد بَعِیر از نانی که مُوخورد.

یوسف یگ جوانِ خوش اندام و خوش نَمای بود. ^۷ بعد از چند وخت خاتونِ بادار شی د بِلِه یوسف چیم سُرخ کد و گُفت: "بیه، قد مه خاو شو!" ^۸ مگم یوسف انکار کد و د خاتونِ بادار خُو گُفت: "توخ کو، ازی که ما د اِینجی اَسْتُم بادار مه د باره چیزای که د خاڼه آسته تَشْوِیش ندره و هر چیزی که دره د دِستِ ازمه تسلیم کده. ^۹ د ای خاڼه هیچ کس از مه کده باله تَر نییه و هیچ چیز ره از مه دِریغ نَکده بَعِیر اَزُو که خاتون شی آستی. پس ما چطور میتنم ای شرارتِ کنه ره انجام بدیم و د ضِدِ خُدا گناه کنم؟" ^{۱۰} اگرچه خاتونِ فوطیفار هر روز دزی باره قد یوسف توره مُوگُفت، مگم او از آید شی نَموشُد که قد شی خاو کنه یا پالوی شی بِشِینه.

^{۱۱} یگ روز یوسف د خاڼه بادار خُو دَرآمد که د کار خُو مَشْغُول شنه و از نفرای خاڼه هیچ کس د اُونجی نَبود. ^{۱۲} خاتونِ فوطیفار د پَتوی یوسف چنگ اَندخت و گُفت: "قد ازمه خاو شو!" مگم یوسف پَتوی خُو ره د دِستِ اَزُو ایله کد و دوتا کده بُرو رفت. ^{۱۳} وختی او دید که یوسف پَتوی خُو ره د دِستِ اَزُو ایله کده بُرو دوتا کد، ^{۱۴} او نفرای خاڼه خُو ره کوی کد و دزوا گُفت: "توخ کنید، شوی مه یگ عبرانی ره د مینکل ازمو اُورده تا مو ره ریشخند کنه، او د دِیرِ ازمه اَمَد تا قد ازمه خاو کنه. لیکن ما قد آوازِ بِلند چیغ زُدَم. ^{۱۵} وختی او شینید که ما قد آوازِ بِلند چیغ میزنم، او پَتوی خُو ره پیشِ ازمه ایله کده بُرو دوتا کد."

^{۱۶} پس او پَتوی یوسف ره پیشِ خُو نگاه کد تا وختیکه بادار شی خاڼه اَمَد. ^{۱۷} اوخته او قد فوطیفار توره گُفته اینی رقم نقل کد: "امو غلامِ عبرانی ره که د مینکل مو اُورده، پیشِ ازمه اَمَد تا مَره ریشخند کنه، ^{۱۸} لیکن وختیکه ما قد آوازِ بِلند چیغ زُدَم او پَتوی خُو ره پیشِ ازمه ایله کده بُرو دوتا کد." ^{۱۹} وختی بادارِ یوسف تورای خاتونِ خُو ره

شنييد که دزشي نقل کده گُفت: "غلام تُو دَ حقِ ازمه ايني رقم کار ره کده،" آتشي قار ازو داغ شُد. ^{۲۰} و بادارِ يوسُف اُو ره گِرِفته دَ بِندي خايه اَندخت که بِندي هاي پادشاه دَ اُونجی بِندي بُوَد.

يوسُف دَ بِندي خانه

يوسُف دَ بِندي خانه بُوَد، ^{۲۱} ليکن خُداوند قد شي بُوَد و قد ازو مهرباني کده اُو ره دَ نظرِ رَئيسِ بِندي خانه مُحترم جور کد. ^{۲۲} اوخته رَئيسِ بِندي خانه تمام بِندي هاي ره که دَ بِندي خانه بُوَد دَ دستِ يوسُف تسليم کد و هر کار که دَ اُونجی انجام دده مُوشُد، دَ زيرِ نظرِ يوسُف انجام دده مُوشُد. ^{۲۳} رَئيسِ بِندي خانه از تمام کاراي که دَ دستِ يوسُف تسليم کُدد، بيغم بُوَد، چراکه خُداوند قد يوسُف بُوَد و هر کاری ره که يوسُف انجام ميَدَد، خُداوند اُو ره کامياب مُوکد.

يوسُف خاوِ بِندي ها ره تعبير مونه.

۴۰ چند وخت بعد، رَئيسِ ساقی ها و رَئيسِ نانبايای پادشاهِ مصر دَ ضدِ بادارِ خُو پادشاهِ مصر خطا کد ^۲ و فرعون دَ بله دُو خدمتگار خُو، يعني دَ بله رَئيسِ ساقی ها و رَئيسِ نانبايای قار شُد ^۳ و اونا ره دَ بِندي خانه قومندانِ پيره دارا اَندخت، دَ امزو بِندي خانه که يوسُف بِندي بُوَد. ^۴ قومندانِ پيره دارا يوسُف ره مُقرر کد تا قد ازوا بشه و اونا ره خدمت کُنه. پس اونا يگ مُدت ره دَ بِندي خانه تير کد.

^۵ يگ شاو هر دوی ازوا خاو ديد، يعني رَئيسِ ساقی ها و رَئيسِ نانبايای پادشاهِ مصر که دَ بِندي خانه بِندي بُوَد؛ هر کُدم شي خاو خود خُو ره ديد و هر خاو تعبيرِ خود خُو ره دشت. ^۶ صَباح گاه وختيکه يوسُف دَ پيشِ ازوا آمد، ديد که اونا پريشان آسته. ^۷ اوخته يوسُف از صاحبِ مَنصَبای فرعون که قد شي دَ خانه بادار شي بِندي بُوَد، پُرسان کده گُفت: "چرا امروز لب-و-رُوی شُمُو اوزو يه؟"

^۸ و اونا دز شي گُفت: "مو خاو ديدے و هيچ کس نييه که اونا ره تعبير کُنه." و يوسُف دزوا گُفت: "آيا تعبير کدو مَرَبُوطِ خُدا نَمُوشه؟ اونا ره دز مه نقل کُنيد."

^۹ اوخته رَئيسِ ساقی ها خاو خُو ره دَ يوسُف نقل کده گُفت: "دَ خاو مه يگ تاکِ انگور دَ پيشِ رُوی مه بُوَد ^{۱۰} و امو تاک سه شاخچه دشت. امی که او پُنْدُوق کد، گل شي بُر شُد و خوشای شي انگور پُخته حاصل دد. ^{۱۱} دَمزُو غَيت جامِ فرعون دَ دست مه بُوَد و ما انگورا ره چينده دَ جامِ فرعون خِشپه کُدم و جام ره دَ دستِ فرعون دُدم."

^{۱۲} و یوسف دَرُو گُفت: "تعبیرِ خاوِ اینی آسته: سِه شاخچه سِه روز آسته. ^{۱۳} بعد از سِه روز فرعون تُو ره سر بلند مونه و تُو ره پس دَ مقامِ سابقِ تُو مقرر مونه؛ و تُو جامِ فرعون ره دَ دستِ شی میدی مثلِ سابقِ که ساقی شی بودی. ^{۱۴} پس وختیکه وضعیتِ تُو خوب شد، لطفاً قد از مه‌رانی کده مَره دَ پیشِ فرعون یاد کُو و مَره امزی خانه بکش. ^{۱۵} چون ما واقعاً از سرزمینِ عبرانیا دَ زور آورده شدیم و دَ اینجی ام کدم کاری نکدیم که مَره دَ ای سیاه چاه نگاه کنه."

^{۱۶} وختی رئیسِ نان‌بایا دید که تعبیرِ خاوِ رفیقِ شی خوب بود، اُو دَ یوسف گُفت: "ما ام یگ خاو دیدیم: دیدم که سِه تُکری نانِ سفید دَ بله سر مه بود. ^{۱۷} دَ تُکری بالنه رقم رقم نان بود که بلده فرعون پخته شد، مگم مرغکو اونا ره از تُکری که دَ بله سر مه بود، دَرُو موخورد."

^{۱۸} یوسف دَ جوابِ ازو گُفت: "تعبیرِ شی اینی آسته: سِه تُکری سِه روز آسته. ^{۱۹} بعد از سِه روز فرعون سر تُو ره از تن تُو جدا مونه و تُو ره دَ چپو دار اوزو مونه و مرغکو آمده گوشت تُو ره موخوره."

^{۲۰} پس دَ روزِ سوّم که سالگیره فرعون بود، فرعون بلده یگ خدمتگاری خُو یگ مهمانی ترتیب دد و رئیسِ ساقی ها و رئیسِ نان‌بایا ره دَ مینکل خدمتگاری خُو ایسته کده سر ازا ره باله کد ^{۲۱} و رئیسِ ساقی ها ره پس دَ ساقی‌گری شی مقرر کد و ساقی جامِ ره دَ دستِ فرعون دد، ^{۲۲} مگم رئیسِ نان‌بایا ره دَ دار اوزو کد، امو رقمیکه یوسف بلده ازا تعبیر کدد. ^{۲۳} و لے رئیسِ ساقی ها یوسف ره یاد نکد، بلکه اُو ره پرمشت کد.

خاوه‌ای فرعون

^{۱۴۱} و ایطور شد که بعد از تیر شدن دُو سال فرعون خاو دید که دَ بعلِ دریای نیل ایسته یه ^۲ و بے بلغه، هفت گاو خوشنمای و چاق از دریا بر شده دَ منہ نيزار دَ چریدو شروع مونه. ^۳ بعد از هفت گاو دیگه که بدشکل و لاغر آسته، از دریای نیل بر موشه و دَ پالوی گاواي اولی دَ لبِ دریا ایسته موشه. ^۴ و امو گاواي بدشکل و لاغر، گاواي خوشنمای و چاق ره موخوره. دَ امزی وخت فرعون بیدار شد.

^۵ اُو بسم خاو رفت و دفعه دیگه خاو دید که هفت خوشه گندم پردهانه و خوب دَ بله یگ نیچه بر موشه. ^۶ بعد از اُو هفت خوشه دیگه بر موشه که پوچک آسته و از تاثیر بادِ شرقی خشک شده. ^۷ و امو خوشای پوچک هفت خوشه دانه تُو و پُر ره قورت مونه. اوخته فرعون بیدار شد و فامید که خاو دیده.

^۸ صَاحِ گاهِ فِرْعَوْنَ بیدار شُد و فِکْرِ شِی پَرِشَان بُوَد. پَس اُو نَفَر رَیِّی کَدِه تَمَامِ جَادُوگَرَا و دَانِشْمَنْدَایِ مِصْر رِه کُوِی کَد و خَاو هَایِ خُو رِه قَد اَزوا نَقْل کَد، مِگَم هِیچ کَس نَتَنِسْت کِه اَوْنَا رِه بَلَدِه فِرْعَوْنَ تَعْبِیْر کُنِه.

^۹ اوخته رَیْسِ ساقِی هَا دَ فِرْعَوْنَ کُفْت: "امروز ما خطاهای خُو رِه دَ یَاَد خُو مِیْرُم. ^{۱۰} یِگ وخت، فِرْعَوْنَ دَ سَر خِدْمَتگَارَایِ خُو قَار شُد و مَرِه قَد رَیْسِ نَانبَایَا دَ بَنْدِی خَانِه قَوْمَنْدَانِ پِیْرِه دَارَا بَنْدِی کَد. ^{۱۱} اوخته هر دُوِی مَو دَ یِگ شَاو خَاو دِیْدِی کِه خَاوِ هَر کُدَم مَو تَعْبِیْر خُود خُو رِه دَشْت. ^{۱۲} دَ اُونَجِی یِگ جَوَانِ عِیْرِی قَد اَز مَو بُوَد، کِه غَلَامِ قَوْمَنْدَانِ پِیْرِدَارَا بُوَد. مَو خَاو هَایِ خُو رِه دَزُو نَقْل کَدِی و اُو بَلَدِه مَو تَعْبِیْر کَد، یَعْنِی اَز هَر کُدَم مَو رِه مُطَابِقِ خَاو مَو تَعْبِیْر کَد. ^{۱۳} و اُمُو رَقْم کِه اُو بَلَدِه مَو تَعْبِیْر کَد، اُمُو رَقْم شُد: ما پَس دَ مَقَامِ خُو مُقَرَّر شُدْم و رَیْسِ نَانبَایَا دَ دَار اَوَزُو شُد."

^{۱۴} اوخته فِرْعَوْنَ پُشْتِ یُوسُفِ نَفَر رَیِّی کَد و اَوْنَا دِسْتِی اُو رِه اَز سِیَاه چَاه بُرُو اَوْرَد. یُوسُفِ رِیْشِ خُو رِه کَل کَدِه کَالَایِ خُو رِه تَبْدِیْل کَد و دَ پِیْشِ فِرْعَوْنَ اَمَد. ^{۱۵} فِرْعَوْنَ دَ یُوسُفِ کُفْت: "ما یِگ خَاو دِیْدِیْم و هِیچ کَس نَمِیْتَنِه کِه اُو رِه تَعْبِیْر کُنِه، و لِه دَ بَارِه اَز تُو شَنِیْدِیْم کِه وختِی یِگ خَاو رِه بَشَنُوِی، مِیْتَنِی اُو رِه تَعْبِیْر کُنِی."

^{۱۶} یُوسُفِ دَ فِرْعَوْنَ کُفْت: "نَه ما، بَلْکِه خُدا دَ فِرْعَوْنَ یِگ جَوَابِ بَلَدِه خُوْبِی-و-سَلَامَتِی شِی مِیْدِیِه."

^{۱۷} اوخته فِرْعَوْنَ دَ یُوسُفِ کُفْت: "دَ خَاو خُو دِیْدِیْم کِه دَ بَغْلِ دِرْبَایِ نِیْلِ اِیْسْتِه یِم. ^{۱۸} بَے بَلْغِه هَفْتِ گَاوِ گوشت تُو و خُوشْنَمَایِ اَز دِرْبَا بُر شُدِه دَ مَنِه نِیْزَار دَ چَرِیْدُو شُد. ^{۱۹} بَعْدِ اَزوا هَفْتِ گَاوِ دِیْگِه اَز دِرْبَا بُرُو اَمَد کِه بَدْحَال، کَلُو بَدَشْکَل و لاغَر بُوَد. ما دَ تَمَامِ سَرزَمِیْنِ مِصْر اُو رَقْمِ گَاوِ هَایِ بَدَشْکَل رِه نَدِیْدِه بُوْدْم. ^{۲۰} اُمُو گَاوَایِ لاغَر و بَدَشْکَل هَفْتِ گَاوِ چاقِ اَوَّلِی رِه خُورَد. ^{۲۱} مِگَم بَاوْجُودِ کِه اَوْنَا دَ کُورِه اَزوا رَفْتُد، هِیچ مَعْلُومِ نَمُوشُد کِه اَوْنَا دَ کُورِه اَزوا رَفْتِه، چَرَاکِه اَوْنَا مِثْلِ اَوَّلِ بَدَشْکَل بُوَد. دَ اَمْرُو غَیْتِ بِیْدَار شُدْم."

^{۲۲} اَمِچَنَانِ ما دَ خَاو دِیْدِیْم کِه هَفْتِ خُوشِه گَنْدَمِ پُرْدَانِه و خُوبِ دَ بَلِه یِگ نِیچِه بُر مَوشِه. ^{۲۳} و بَعْدِ اَزوا هَفْتِ خُوشِه پُوجْکِ و بَرِیْگِ بُر مَوشِه کِه اَز تَاثِیْرِ بَادِ شَرْقِیِ خُشْکِ شُدِه. ^{۲۴} و بَے بَلْغِه خُوشَایِ پُوجْکِ، هَفْتِ خُوشِه خُوبِ رِه قُورْتِ مُونِه.

ما اِی رِه دَ جَادُوگَرَا نَقْل کُدَم، مِگَم هِیچ کُدَم اَز وا نَتَنِسْت کِه بَلَدِه مِه بِیَان کُنِه."

^{۲۵} یُوسُفِ دَ فِرْعَوْنَ کُفْت: "مَعْنَایِ خَاو هَایِ فِرْعَوْنَ یِگ اَسْتِه. خُدا چِیْزِی رِه کِه اَنْجَامِ دَدَنِی اَسْتِه بَلَدِه فِرْعَوْنَ

معلوماتدار كده. ^{۲۶} هفت گاو خوب هفت سال آسته و هفت خوشه خوب ام هفت سال. هر دو خاويگ آسته. ^{۲۷} هفت گاو لاغر و بدشكل كه از پشت ازوا بر شد، هفت سال آسته و هفت خوشه پوچك كه از با شرقي خشك شد ام هفت سال آسته؛ اونا هفت سال قحطی آسته. ^{۲۸} مقصد توره كه د فرعون گفتم ايني آسته: خدا چیزی ره كه انجام ددنی آسته بلده فرعون معلوماتدار كده. ^{۲۹} اینه، هفت سال پريمونی كلو د تمام سرزمين مصر ميبه. ^{۳۰} مگم بعد ازوا هفت سال قحطی ميبه و تمام پريمونی د سرزمين مصر پرمشت موشه و امو قحطی سرزمين مصر ره تباه مونه. ^{۳۱} هيچ نشانی از پريمونی د سرزمين مصر ديده نموشه بخاطر قحطی كه بعد ازو ميبه، چون او قحطی كلو شديد آسته. ^{۳۲} و مقصد از دو بار خاويديون فرعون ايني آسته كه ای واقعه از طرف خدا مقرر شده و خدا ای ره د زودی انجام ميبه.

^{۳۳} آلی، بهتر آسته كه فرعون يگ نفر دانا و حكيم ره پيدا كنه و او ره د اداره سرزمين مصر مقرر كنه. ^{۳۴} امچنان فرعون ناظرًا ره د سرزمين مصر تعيين كنه تاكه د دورون هفت سال پريمونی يگ حصه از پنج حصه حاصلات مصر ره بگيره. ^{۳۵} اونا پگ خوراكه-باب امزی سال های خوب ره كه ميبه، جم كنه و غله-ودانه ره د زير نظر فرعون ذخيره كنه و خوراكه-باب ره د شارا نگاهداری كنه. ^{۳۶} امو خوراكه-باب بلده سرزمين شمو بلده هفت سال قحطی كه د سرزمين مصر ميبه يگ ذخيره بشه، تا سرزمين شمو د وسيله قحطی تباه نشنه.

يوسف حاكم مصر

^{۳۷} ای پيشنهاد د نظر فرعون و تمام خدمتگاری شی خوب معلوم شد. ^{۳۸} اوخته فرعون د خدمتگاری خو گفت: ”آيا مثل امزی نفر يگو كس پيدا موشه كه روح خدا دز شی بشه؟“

^{۳۹} پس فرعون د يوسف گفت: ”ازی كه خدا پگ امزی تورا ره دز تو معلوماتدار كده، هيچ كس رقم از تو وری دانا و حكيم نيسته. ^{۴۰} ما تو ره د اداره خانه خو مقرر مونم و تمام مردم مه از حكم تو اطاعت مونه؛ تنها از نگاه تاج-و-تخت، ما از تو باله تر استم.“

^{۴۱} و فرعون ادامه دده د يوسف گفت: ”اينه، ما تو ره د اداره تمام سرزمين مصر مقرر كدم.“ ^{۴۲} اوخته انگشتی مهردار خو ره از دست خو كشيده د دست يوسف كد و كالای كتانی نازك د جان شی دده طوقی طلا ره د گردون شی اندخت. ^{۴۳} فرعون او ره د بله دومنه گاوی خو سوار كد و جارچی پيش روی شی جار زده موگفت: ”زانو بزويد!“ د امزی رقم يوسف ره د اداره تمام سرزمين مصر مقرر كد. ^{۴۴} علاوه از فرعون د يوسف گفت: ”ما فرعون استم؛“

بُدُونِ إِجَازَةٍ اِزْتُوْ دَ تَمَامِ سِرْزَمِيْنِ مِصْرٍ هِيْجِ كَسِ حَقِّ نَدْرَةٍ كِه دِسْتِ يَ اِپَايِ خُو رِه دِرَازِ كُنَه.

^{٤٥} و فرعون يوسف ره صَفِنَاتِ پَعْنِيْحِ نام ايشت. و آسِنَاتِ دُخْتَرِ پَوْطِي فِرْعِ پيشواي شارِ اون ره دَ عِنْوَانِ خَاْتُوْ دَ يوسُفِ دَد. دَمَزِي رَقْمِ يوسُفِ دَ سِرْزَمِيْنِ مِصْرِ بَالِه بَرُ شُد. ^{٤٦} يوسُفِ سِي سَالِه بُوْد كِه دَ خِدْمَتِ فِرْعَوْنِ پَادِشَاهِ مِصْرِ مَشْغُولِ شُد. و يوسُفِ اَزِ حُضُوْرِ فِرْعَوْنِ بَرُو رَفْتِه دَ تَمَامِ سِرْزَمِيْنِ مِصْرِ گَشْت.

^{٤٧} دَ دُوْرُوْنِ هَفْتِ سَالِ پَرِيْمُوْنِي، زَمِي حَاصِلَاتِ كَلُو دَد. ^{٤٨} و يوسُفِ تَمَامِ خَوْرَاكِه-بَابِ امْرُو هَفْتِ سَالِ پَرِيْمُوْنِي رِه كِه دَ سِرْزَمِيْنِ مِصْرِ اَمْدُدِ جَمِ كَد و دَ شَارَا ذَخِيْرِه كَد. اُو خَوْرَاكِه-بَابِ زَمِيْنَايِ گِرْدُوْبَرِ هَرِ شَارِ رِه جَمِ كَدِه دَ امْرُو شَارِ ذَخِيْرِه كَد. ^{٤٩} يوسُفِ غَلَّه-و-دَانِه غَدْرِ كَلُو ذَخِيْرِه كَد رَقْمِ رِيْگِ دَرِيَا، دَ اَنْدَازِه كِه اَزِ حِسَابِ-و-كِتَابِ شِي دِسْتِ بَلِه كَد، چُوْنِ اَزِ حِسَابِ بَرُ بُوْد.

^{٥٠} پيش ازي كه سال هاي قحطی برسه، دُو باچه بلده يوسف پيدا شد كه آسِنَاتِ، دُخْتَرِ پَوْطِي فِرْعِ پيشواي اون، بلده شِي دَ دُنْيَا اُوْرُد. ^{٥١} اُو نامِ باچه اَوَّلِي خُو رِه مَنَسِي ايشت، چُوْنِ گُفْت: ”خُدا تَمَامِ سَخْتِي-و-مُشْكِلَاتِ و تَمَامِ خَانِه آتِه مَرِه اَزِ يَزَادِ مِه بَرُد.“ ^{٥٢} و باچه دَوَمِنِه خُو رِه اِفْرَايِمِ نامِ كَد، چُوْنِ گُفْت: ”خُدا مَرِه دَ سِرْزَمِيْنِي بَدْبَخْتِي مِه پُرْتَمَرِ كَد.“

^{٥٣} امْرُو هَفْتِ سَالِ پَرِيْمُوْنِي كِه دَ سِرْزَمِيْنِ مِصْرِ اَمْدُد، خَلَاصِ شُد ^{٥٤} و اَمْدُوْنِ هَفْتِ سَالِ قَحْطِي شُرُوْعِ شُد، امْرُو رَقْمِيْكِه يوسُفِ گُفْتُد. قَحْطِي پَكِ سِرْزَمِيْنَا رِه گِرْفْت، مِگَمِ دَ تَمَامِ سِرْزَمِيْنِ مِصْرِ خَوْرَاكِ مَوْجُوْدِ بُوْد. ^{٥٥} و خَتِيْبِكِه تَمَامِ سِرْزَمِيْنِ مِصْرِ قَحْطِي زَدِه شُد، مَرْدُمِ بَلْدِه نَانِ دَ پيشِ فِرْعَوْنِ دَاد-و-فَرِيَادِ كَد. اَوخْتِه فِرْعَوْنِ دَ پَكِ مِصْرِيَا گُفْت: ”دَ پيشِ يوسُفِ بُوْرِيْدِ و هَرِ چِيْزِيْكِه دَزِ شُمُو مُوْگِيِه، اَنْجَامِ يَدِيْد.“ ^{٥٦} ازي كه قحطی تمام سرزمی رِه گِرْفْت، يوسُفِ دِي-خَانِه هَا رِه وَازِ كَد و غَلَّه-و-دَانِه رِه دَ مِصْرِيَا دَ سَوْدَا كَدُو شُد، چُوْنِ قَحْطِي دَ سِرْزَمِيْنِ مِصْرِ شَدِيْدِ بُوْد. ^{٥٧} و مَرْدُمِ اَزِ سَرَاسَرِ دُنْيَا دَ مِصْرِ دَ پيشِ يوسُفِ مِيْمَدِ كِه غَلَّه-و-دَانِه بَخْرِه چِرَاكِه قَحْطِي دَ تَمَامِ زَمِي شَدِيْدِ بُوْد.

بِرَارَايِ يوسُفِ دَ مِصْرِ مَوْرِه

١٤٢ و خْتِي يَعْقُوْبِ خَبَرِ شُد كِه دَ مِصْرِ غَلَّه پيدا موشه اُو دَ باچه هاي خُو گُفْت: ”چِرَا سُوْنِ يِگْدِيْگِه خُو تَوَخِ مُوْنِيْد؟“ ^٢ و اِدَامِه دَدِه گُفْت: ”مَا شِنِيْدِيْمِ كِه دَ مِصْرِ غَلَّه پيدا موشه. دَ اُوْنَجِي بُوْرِيْدِ و بَلْدِه مَوْ غَلَّه-و-دَانِه بَخْرِيْدِ تَاكِه زِنْدِه بُوْنِي و تَمَرِي.“ ^٣ پَسِ دِه بَرَارِ يوسُفِ بَلْدِه خَرِيْدُوْنِ غَلَّه-و-دَانِه دَ مِصْرِ رَفْت. ^٤ لِيْكِْنِ يَعْقُوْبِ، بِنِيَامِيْنِ بَرَارِ يوسُفِ رِه قَدِ بَرَارُوْنِ شِي رِيْبِي نَكَد، چُوْنِ گُفْت ”نَشْنَه كِه كُدَمِ بِلَا دَ سَرِ شِي بِيِه.“ ^٥ دَمَزِي رَقْمِ باچه هاي اِسْرَائِيْلِ دَ

مینکلِ نفرای بُود که بلده خریدونِ غَلّه-و-دانه دَ مصر رفتُ، چراکه قحطی دَ سرزمینِ کِنعان ام رسیده بُود.

^۶ دَمَزُو غَیتِ یوسُفِ حاکِمِ سرزمینِ مِصر بُود و اُو دَ پَگِ مردُمایِ زمیِ غَلّه-و-دانه سَودا مُوکد. پس برارونِ یوسُفِ اَمَد و خودون ره دَ برابرِ اَزُو حَم کده رُوی دَ خاک اُفتَد. ^۷ وختیکه یوسُفِ برارون خُو ره دید، اونا ره شَنخَت. مگمِ قد ازوا مثلِ بیگنه رفتار کد و دَ پیشانیِ تَرشِ قد ازوا توره گُفته پُرسان کد: “شُمُو از کُجا اَمدید؟”

اونا دَ جوابِ شی گُفت: “مو از سرزمینِ کِنعان امدی تاکه خوراکه-بابِ بخری.”

^۸ یوسُفِ برارون خُو ره شَنخَت، مگمِ اونا اُو ره نَشَنخَت. ^۹ و اُو خواهای ره که دَ باره ازوا دیدد دَ یاد خُو اُورد و دَزوا گُفت: “شُمُو جاسوسِ اَسْتید و اَمدید که ضَعفِ سرزمینِ مو ره پیدا کُنید.”

^{۱۰} اونا گُفت: “نَه صاجِب! غَلامایِ تُو بلده خریدونِ خوراکه-بابِ اَمده. ^{۱۱} پگِ مو باچه های یگِ نفر اَسْتی؛ مو مردُمایِ صادقِ-و-راست اَسْتی. غَلامایِ تُو هرگز جاسوسِ نَبوده.”

^{۱۲} لیکن یوسُفِ دَزوا گُفت: “نَه، شُمُو اَمدید تاکه ضَعفِ سرزمینِ مو ره پیدا کُنید.”

^{۱۳} اونا گُفت: “صاجِب، مو غَلامایِ تُو دوازده برار بُودی، پگِ مو باچه های یگِ نفر دَ سرزمینِ کِنعان. آلی ریزه پگِ برارو دَ پیشِ آته مو اَسْتِه و یگِ مو دِپگه و جُود ندره.”

^{۱۴} یوسُفِ بسمِ دَزوا گُفت: “اُمَوطور که پیشتر گُفتم، شُمُو جاسوسِ اَسْتید. ^{۱۵} ما شُمُو ره اینی رقمِ اِمْتِحانِ مُونم: دَ زندگیِ فِرْعَوْنِ قَسَم، تا زمانیکه برارِ ریزه شُمُو دَ اینجی نیه شُمُو از اینجی رفته نَمیتنید. ^{۱۶} یگِ نفر شُمُو بوره و برارِ شُمُو ره گِرِفْتِه بیره. دیگایِ شُمُو دَ اینجی بندی مومیند تا توره شُمُو معلوم شنه که راست اَسْتِه یا نَه. دَ غَیرِ ازی دَ زندگیِ فِرْعَوْنِ قَسَم که شُمُو جاسوسِ اَسْتید. ^{۱۷} اوخته یوسُفِ اونا ره دَ مُدَتِ سیه روز دَ بندیِ خانه نگاه کد.

^{۱۸} دَ روزِ سِوَمِ یوسُفِ دَزوا گُفت: “ما یگِ آدمِ خُداترسِ اَسْتَم. اینی کار ره کُنید و شُمُو زنده مومیند: ^{۱۹} اگه آدمایِ صادقِ اَسْتید، یگِ برارِ شُمُو دَ امینجی که شُمُو بندی اَسْتید بُمَنه و باقیِ شُمُو رفته غَلّه-و-دانه ره بلده خانوارایِ خُو که گُشنه منده بُبرید. ^{۲۰} مگمِ برارِ ریزه خُو ره پیش مه بیرید تاکه تورایِ شُمُو ثابت شنه و شُمُو نابود نَشنید.”

و اونا اُمُو رقم کد. ^{۲۱} اونا قد یگدیگه خُو مومگُفت: “مو بخاطرِ کاری که دَ حقِ برارِ خُو کدے مُجرِمِ اَسْتی. مو

بیچارگی ازو ره دیدی وختیکه او د پیش مو عُذر-و-زاری کد، مگم مو گوش نکدی. امزو خاطر د ای بلا گرفتار شُدے.

^{۲۲} رثوبین دزوا گُفت: "آیا ما دز شمو نه گُفتم که د ضد امزی باچه گناه نکُنید؟ لیکن شمو از آید نشُدید. آلی بلده خون ازو باید حساب بدی."

^{۲۳} اونا نمیدنست که یوسف زبون ازوا ره موفامه، چون او د وسیله ترجمان قد ازوا توره موگفت. ^{۲۴} پس یوسف از پیش ازوا رفت و د چخرا کدو شد؛ پسانتر دویاره د پیش ازوا آمد و قد ازوا توره گُفت. و شمعون ره از بین ازوا گرفته د پیش چیم ازوا بسته کد.

^{۲۵} بعد ازو یوسف امر کد تا جوالای ازوا ره از غله-و-دانه پُر کنه و پیسه هر کس ره د منه جوال شی بیله و خوراک سفر ام دزوا بدیه. و ای کار بلده ازوا اجرا شد. ^{۲۶} اوخته اونا غله-و-دانه ره د بله الاغای خو بار کده ری شد.

^{۲۷} د جای که اونا شاو ره تیر موکد یکی ازوا جوال خو ره واز کد که د الاغ خو خوراک بدیه. اوخته دید که پیسه شی د دان جوال آسته. ^{۲۸} او د برارون خو گُفت: "پیسه مه پس ایشته شده. اینه، د دان جوال مه یه!" د دل ازوا وهم افتد و قد ترس-و-لرز د یگدیگه خو گُفت: "ای چیز خیل آسته که خدا د سر ازمو آورده؟"

^{۲۹} وختیکه اونا د سرزمین کنعان د پیش آته خو یعقوب رسید، اونا تمام چیزای ره که د بله ازوا آمد د آته خو نقل کده گُفت: ^{۳۰} "آدمی که حاکم امزو سرزمی آسته قد مو د پیشانی ترش توره گُفت و فکر کد که مو د سرزمین ازوا جاسوسی مونی. ^{۳۱} و مو د جواب شی گُفتی که 'مو مردمای صادق آستی، نه جاسوس. ^{۳۲} مو دوازه برار بودی، باچه های آته خو. یگ مو دیگه وجود ندره و ریزه پگ مو د سرزمین کنعان د پیش آته مو آسته.' ^{۳۳} اوخته آدمی که حاکم امزو سرزمی آسته دز مو گُفت: 'د امزی رقم ما موفامم که شمو مردمای صادق آستید، یکی از برارون خو ره د پیش ازمه بیلید و دیگران شمو غله-و-دانه ره گرفته بلده خانوارای خو که گشنه منده بربید. ^{۳۴} بعد ازو برار ریزه خو ره پیش مه بربید تا بفامم که شمو جاسوس نیستید، بلکه صادق آستید. اوخته برار شمو ره دز شمو پس میدم و شمو میتنید د ای سرزمی تجارت کنید.'"

^{۳۵} امی که اونا جوالای خو ره خالی کد، دید که خلطه پیسه هر کس د منه جوال شی آسته. وختی اونا و آته ازوا خلطه های پیسه ره دید، اونا وحشت زده شد. ^{۳۶} آته ازوا یعقوب دزوا گُفت: "شمو مره از اولادای مه محروم

کدید؛ یوسف نیسته، شمعون نیسته و آلی میخاهید که بنیامین ره ام ببرید. پگ امزی بلاها د بله ازمه آمده!

^{۳۷} ربوبین د آته خو گُفت: ”اگه ما بنیامین ره دوباره د پیش تو نه اوردم تو میتنی هر دو باچه مره بکشی. او ره د دست ازمه تسلیم کو و ما او ره دوباره د پیش تو میرم.“

^{۳۸} مگم یعقوب گُفت: ”باچه مه قد شمو نموره، چراکه برار شی مرده و تنها او باقی منده. اگه د راهی که مورید کدم بلا د سر شی بیه، حتماً موی سفید مره قد غم د گور مورید.“

سفر دوم برارای یوسف د مصر

^{۴۳} قحطی د امزو سرزمی سخت ادامه دشت. ^۲ وختی اونا غله-و-دانه ره که از مصر اوردد خورده خلاص کد، آته ازوا دزوا گُفت: ”بسم د مصر بورید و یگ مقدار خوراکه بلده مو بخرید.“

^۳ مگم یهودا دزو گُفت: ”امو آدم مو ره اخطار دده گُفته، تا وختیکه برار ریزه شمو قد شمو نبشه، شمو روی مره نمینگرید.“ ^۴ اگه برار مو ره قد مو روی مونی، مو موری و بلده تو خوراکه میخری، لیکن اگه او ره روی نمونکی، مو نموری، چراکه او آدم دز مو گُفته، تا وختیکه برار شمو قد شمو نبشه، شمو روی مره نمینگرید.“

^۶ اوخته اسرائیل گُفت: ”چرا ای بدی ره د حق ازمه کدید و دزو آدم گُفتید که شمو برار دیگه ام درید؟“

^۷ اونا د جواب شی گُفت: ”امو آدم د باره ازمو و قومای مو دقیق سوال کده گُفت که آته شمو تا آلی ره زنده یه؟ کدم برار دیگه ام درید؟“ مو جواب امزی سوال ها ره دزو گُفتی، از کجا میدنستی که او موگیه، برار خو ره پیش ازمه بیرید.“

^۸ یهودا د آته خو اسرائیل گُفت: ”باچه ره قد ازمه روی کو تاکه مو باله شده بوری و تا پگ مو زنده بمني و نمری، تو و مو و امچنان بچکیچای مو. ^۹ ما خود مه ضمانت ازو ره مونم؛ او ره از مه بازخواست کو. اگه او ره د دیر ازتو پس نه اوردم و د پیش روی تو حاضر نکدم، تا ابد گناه ازی کار د گردون ازمه بشه. ^{۱۰} اگه مو طال نمیددی، تا آلی ره دو دفعه رفته پس میمدی.“

^{۱۱} اوخته آته ازوا اسرائیل دزوا گُفت: ”اگه ای رقم آسته، پس اینی کار ره بکنید: از خوبترین حاصلات ای سرزمی

د جوالای خُو بگیریږد و د عنوان تحفه دمزو آدم بیریږد: یگ مقدار مَلَم، یگ مقدار عسل، مواد خوشبوی، مَر، پسته و بادام. ^{۱۲} پیسه ام دُو برابر قد خُو بگیریږد و پیسه‌های ره که د دان جوالای شمو ایشته شده بُود، بُرده پس بږید. شاید ایشته شده بشه. ^{۱۳} باله شنید، برار خُو ره بگیریږد و د پیش امزو آدم بوریږد. ^{۱۴} خدای قادر مطلق د بِلَه شمو د پیش امزو آدم رحم کنه تا برار دیگه شمو و بنیامین ره قد شمو پس ری کنه. اگه ما از بچکیچای خُو محروم موشم، البت امی د قسمت مه آسته که محروم شوم.

^{۱۵} پس برارو امو سوغات و دُو برابر پیسه ره گرفت و بنیامین ره قد خُو گرفته سون مصر حرکت کد و د اونجی د حضور یوسف حاضر شد. ^{۱۶} وختیکه یوسف بنیامین ره قد ازوا دید، د ناظر خانه خُو امر کده گُفت: ”ای نفر ره د خانه بېر و یگ مال ره حلال کده نان تیار کو، چراکه امیا نان چاشت ره قد ازمه موخوره.“ ^{۱۷} ناظر هر چیز ره که یوسف امر کد انجام دد و برارو ره د خانه یوسف بُرد.

^{۱۸} وختیکه اونا ره د خانه یوسف بُرد اونا ترس خورد و قد یگدیگه خُو گُفت: ”از خاطر امزو پیسه‌های که پیشنه دفعه د دان جوالای مو ایشته شدد، مو ره د اینجی اُورده تا د بِلَه مو حمله کده مو ره غلام خُو جور کنه و الاغای مو ره ام بگیریږه.“

^{۱۹} پس اونا د ډیر ناظر خانه یوسف رفت و د دان درگه خانه قد شی گپ زده ^{۲۰} گُفت: ”صاحب! دفعه اول که مو بلده خریدون غله-و-دانه د اینجی آمدی، ^{۲۱} د وخت پس رفتو غیتیکه د شاوچای رسیدی، جوالای خُو ره واز کدی و هر کدم مو پیسه خُو ره د دان جوال خُو پیدا کدی و پیسه مو مکمل بُود. اینه، امو پیسه ره مو پس اُوردی. ^{۲۲} و پیسه دیگه ام قد خُو اُورده تاکه خوراکه-باب بخری. مو نمیدنی که پیسه مو ره کی د جوالای مو ایشند.“

^{۲۳} ناظر گُفت: ”بیغم بشید و ترس نخورید! خدای شمو یعنی خدای آته شمو حتماً امی گنج ره د جوالای شمو ایشته بُوده. پیسه‌های شمو دز مه رسید. اوخته شمعون ره د پیش ازوا برو اُورد.“

^{۲۴} ناظر برارو ره د خانه یوسف بُرد و دزوا او دد تا پای‌های خُو ره بشویه و د الاغای ازوا کاه-و-جو دده شد. ^{۲۵} اونا سوغات خُو ره بلده یوسف تیار کد، چون اونا شنیدد که او چاشت میوه و اونا د اونجی نان موخوره.

^{۲۶} وختیکه یوسف د خانه آمد اونا سوغاتی ره که قد خُو د خانه اُوردد دزو پیش کد و د برابر شی روی د خاک اُفتد. ^{۲۷} و یوسف از حال-و-احوال ازوا پُرسان کده گُفت: ”آیا آته پیر شمو که د باره شی توره گُفته بُودید، تا آلی ره زنده

یه؟”

^{۲۸} اونا گُفت: “غلام شُمو آته مو جور آسته و تا آلی ره زنده یه. ” و اونا بسم خود ره خَم کده رُوی دَ خاک اُفتند.

^{۲۹} و یوسُف سر خُو ره باله کده برار خُو بنیامین ره که باچه آبه شی بُود، دید و پُرسان کد: “آیا امی برار ریزه شُمو آسته که شُمو دَ باره شی دَز مه گُفتید؟” و د بنیامین گُفت: “باچه مه، خُدا دَ بِلَه تُو نظر لُطف کنه!” ^{۳۰} و یوسُف دَ عجله بُرو رفت، چراکه احساسات شی بِلده برار شی دَ سر اُزو زور شُد. او بِلده چخرا کدو جای مُویالید؛ پس دَ یگ اُناق گوشه رفت و چخرا کد. ^{۳۱} بعد اُزو رُوی خُو ره شُسته پس اُمد و خود ره اداره کده گُفت: “نان بیرید!”

^{۳۲} بِلده یوسُف جدا نان اُورد و بِلده ازوا جدا و بِلده مصری های که قد اُزو نان مُو خورد ام جدا، چراکه مصریا نَمیتنست قد عبرانیا قتی نان بُخوره، چُون مصریا ازی کار کِرک دشت. ^{۳۳} و برارای یوسُف رُوی دَ رُوی اُزو شُشت، هر کس دَ ترتیب سِن-و-سال خُو، از باچه اُولباری تا ریزه ترین. و اونا سُون یگدیگه خُو تُوخ کده خَبرو مَندد. ^{۳۴} تقسیم ازوا ره از دسترخون یوسُف گِرفته دَ پیش ازوا ایشت، مگم تقسیم بنیامین پَنج برابر دیگا بُود. پس اونا قد یوسُف خُوب عیش-و-نوش کد.

جام گمشده یوسُف

^۱ ^{۱۴۴} بعد اُزو یوسُف دَ ناظر خُو امر کده گُفت: “جوالای امزی نفرا ره هر قدر که بُرده میتنه از غَله-و-دانه پُر کُو و پیسه هر کدم شی ره ام دَ دان جوال شی بیل. ^۲ اوخته جام ازمه، یعنی جام نُقرهیی ره دَ دان جوال ریزه ترین بیل، پیسه غَله-و-دانه شی ره ام قد شی قتی. ” و ناظر امر یوسُف ره اجرا کد.

^۳ روز دیگه شی دَ دم روز واز شُدو برارو دَ امر یوسُف قد اُلاغای خُو ری شُد. ^۴ اونا هنوز از شار اُوقس دُور نرفتند که یوسُف دَ ناظر خُو گُفت: “از پُشت ازوا بورو و غیتیکه اونا ره گیر کدی، دزوا بُگی: ‘شُمو چرا دَ عَوْض خُوبی بدی کدید؟ آیا ای امو جام نییه که بادار مه قد شی وچی مونه و ام قد شی پال مینگره. شُمو کار بد کدید. ”

^۵ وختیکه ناظر اونا ره گیر کد، ای توره‌ها ره دزوا گُفت. ^۶ لیکن اونا دز شی گُفت: “صاحب، چرا شُمو ای رقم گپا ره مُوگید؟ از غلامای شُمو دُور بشه که ای رقم کار بد ره کده بشی. ^۷ اونه، امو پیسه ره که از دان جوالای خُو پیدا کددی، حتی از سرزمین کنعان بِلده شُمو پس اُوردی. پس چطور امکان دَره طَلّا یا نُقره ره از خانه بادار شُمو دُزی

کده بشی؟^۹ د پېش هر کدم از غلامای شمو که جام پیدا شد، او باید کشته شنه. و باقی مو ام غلامای بادار خو موشی.

^{۱۰} او گُفت: "خوبه، مو رقم شنه که گُفتی. مگم د پېش هر کسی که پیدا شد تنها مو نفر غلام از مه شنه و باقی شمو آزاد استید."

^{۱۱} اوخته هر کدم ازوا د عجله جوال خو ره د زمی تا کد و هر کدم شی جوال خو ره واز کد. ^{۱۲} و ناظر تلاشی کدو ره از کته شروع کد تا د ریزه رسید؛ و جام د جوال بنیامین پیدا شد. ^{۱۳} اوخته اونا جاغه‌های خو ره پاره پاره کد و هر کدم شی الاغ خو ره بار کده پس د شار رفت.

^{۱۴} وختیکه یهودا و برارون شی د خانه یوسف آمد او هنوز د اونجی بود و اونا خودون ره د برابر ازو د زمی اندخته احترام کد. ^{۱۵} و یوسف گُفت: "ای چی رقم کار آسته که شمو کدید؟ آیا شمو نمیدنید که مردی مثل از مه میتنه پال بنگره؟"

^{۱۶} یهودا گُفت: "د بادار خو چی بگی؟ و چی عرض کنی؟ و چطور میتنی بیگناهی خو ره ثابت کنی؟ خدا گناه غلامای تو ره بر ملا کده. اینه، مو غلامای بادار خو آستی، ام مو و ام مو نفری که جام د پېش شی پیدا شده."

^{۱۷} لیکن یوسف گُفت: "از مه دور بشه که ای کار ره کنم. فقط مو کسی که جام د پېش شی پیدا شده، مو غلام مه موشه و باقی شمو صحیح-و-سلامت د پېش آته خو بورید."

شفاعت یهودا بلده بنیامین

^{۱۸} اوخته یهودا د ډیر یوسف رفته گُفت: "بادار مه، لطفاً د غلام خو اجازه بدی که د گوش بادار خو توره بگیه و د بله غلام خو قار نشو؛ چون شمو مثل خود فرعون استید. ^{۱۹} بادار مه از غلامای خو پُرسان کد که 'شمو آته یا برار دیگه درید؟' مو د جواب بادار خو گُفتی: 'مو یگ آته پیر دری و یگ برار ریزه که باچه پس پیری آته مو آسته و برار تنی شی مرده. تنها مو باچه از آبه خو باقی منده و آته شی او ره کلو دوست د ره.' ^{۲۱} اوخته شمو د غلامای خو گُفتید: 'او ره د پېش از مه بیرید تا او ره قد چیم خو بنگرم.' ^{۲۲} و مو د بادار خو گُفتی که او باچه نمیتنه آته خو ره ایله کنه، چون اگه او آته خو ره ایله کنه، آته شی مومره. ^{۲۳} و له شمو د غلامای خو گُفتید: 'تا وختیکه برار ریزه شمو قد شمو نیه، شمو دیگه روی مره ام نمینگرید.'

^{۲۴} غیتیکه مو د پیش غلام شمو آته خو پس رفتی، مو تورای بادار خو ره دزو نقل کدی. ^{۲۵} بعد ازو آته مو گُفت: 'بسم د مصر بورید و بلده مو یگ مقدار خوراکه بخرید!' ^{۲۶} لیکن مو گُفتی: 'نمیتنی بوری، ولے اگه برار ریزه مو قد مو بشه، اوخته موری؛ چون مو نمیتنی روی امزو آدم ره بنگری تا وختیکه برار ریزه مو قد مو نبشه.' ^{۲۷} غلام شمو، آته مه دز مو گُفت: 'شمو میدنید که خاتون مه بلده مه دو باچه د دنیا اُورده. ^{۲۸} یگ شی از پیش مه رفت و ما گُفتم که حتماً یگو جانور د رنده او ره پاره پاره کده. و او ره دیگه تا آلی ره ندیدم. ^{۲۹} اگه شمو امی باچه ره ام از پیش مه بربید و کدم بلا د سر شی بیه، شمو موی سفید مره قد غم د گور موبرید.'

^{۳۰} پس آلی، اگه د پیش غلام شمو آته خو پس بورم و ای باچه قد مو نبشه - د حالیکه زندگی ازو د زندگی امزی باچه بند آسته - ^{۳۱} و او بنگره که باچه نییه، او مومره و مو غلامای شمو، موی سفید غلام شمو آته خو ره قد غم د گور ریی مونی. ^{۳۲} علاوه ازی، ما غلام شمو د پیش آته خو ضامن امزی باچه شدیم و گُفتیم که 'اگه ما ای باچه ره د پیش تو پس نیرم، تا ابد ما د نظر آته خو گناهکار آستم.'

^{۳۳} پس آلی خواهش موم که د غلام خو اجازه بدی تا د جای امزی باچه د غلامی بادار خو بمنه و امی باچه ره بیل که قد برارون خو بوره. ^{۳۴} چون ما چطور میتنم د پیش آته خو بورم اگه ای باچه قد مه نبشه؟ و غمی ره که د سر آته مه مییه دیده نمیتنم."

یوسف خود ره د برارای خو افشا مونه

۱۴۵ اوخته یوسف دیگه نتنست خود ره د پیش خدمتگاری که د پالوی شی ایسته بود، اداره کنه و او د آواز بلند امر کد: "پگ ره از پیش مه برو ریی کنیدا!" پس وختیکه یوسف خود ره د برارون خو شتختند، هیچ کس دیگه د پالوی شی نبود. ^۲ و یوسف د اندازه بلند چخرا کد که مصریا و نفرای خانه فرعون شنید. ^۳ او د برارون خو گُفت: "ما یوسف آستم. آته مه تا آلی زنده یه؟" ولے برارون شی نتنست که جواب بدیه، چون اونا د حضور ازو وحشت زده شدد. ^۴ اوخته یوسف دزوا گُفت: "نزدیک مه بییدا!" و اونا نزدیک آمد. و او گُفت: "ما برار شمو یوسف آستم، امو که شمو د مصر سودا کدید. ^۵ مگم آلی ورخطا نشنید و ازی که مره د اینجی سودا کدید، د بله خو قار نبشید؛ چون خدا مره پیشلون شمو ریی کد تا باعث نجات زندگی مردم شتم. ^۶ آلی دو سال شده که قحطی د زمی آسته و پنج سال دیگه ام کشت و درو نموشه. ^۷ خدا مره پیشلون شمو ریی کد تا بلده شمو د روی زمی نسل نگاه کنه و شمو ره د وسیله نجات بزرگ زنده نگاه کنه. ^۸ پس شمو مره د اینجی ریی نکدید، بلکه خدا مره ریی کد. او مره

آته د بِلَه فِرْعَوْن، بادار د بِلَه تمام نفرای خانه شی و حکمران د بِلَه تمام سرزمین مصر مُقَرَّر کد.

^۹ آلی د عَجَلَه پیش آته مه بورید و دُزُو بُگید که 'باچه تُو یوسف اینی رقم مُوگیه: "خدا مَره حاکمِ تمام مصر جور کده. د دیر ازمه بیه و معطل نکو! تُو میتنی د منطقه جوشن جای-د-جای شنی تا د نزدیک ازمه بشی؛ خود تُو، باچه ها و نوسه های تُو، رمه ها و گله های تُو و هر چیزی که دری." ^{۱۱} د اُونجی بلده تُو هر چیز تهیه مُونم، چُون پَنج سال قحطی باقی منده. نشنه که تُو و خانوار تُو و چیزای که دز تُو تعلق دره، غریب-و-بیچاره شنید."

^{۱۲} آلی شمو و برار مه بنیامین قد چیمای خُو مینگرید که ما قد زبون خود خُو قد شمو توره مُوگیم! ^{۱۳} پس د آته مه د باره تمام شان-و-شوکتی که د مصر درم و د باره هر چیزی که دیدید، نقل کنید. عجله کنید و آته مَره د اینجی بیرید!"

^{۱۴} اوخته یوسف خود ره د گردون برار خُو بنیامین اندخته چخرا کد و بنیامین ام گردون یوسف ره گرفته چخرا کد. ^{۱۵} و یوسف پگ برارون خُو ره ماخ کده د بِلَه شانه ازوا چخرا کد. بعد ازو برارون شی قد ازو توره گفت.

^{۱۶} وختی خبر د خانه فرعون رسید که برارون یوسف آمده، فرعون و خدمتگاری شی خوشحال شد. ^{۱۷} پس فرعون د یوسف گفت: "د برارون خُو بگی: 'اینی رقم کنید: حیوانای خُو ره بار کده د سرزمین کنعان بورید ^{۱۸} و آته خُو ره قد خانوارای خُو گرفته د پیش مه بیید و ما خوبترین زمین مصر ره دز شمو میدم تا از حاصلات زمی بخورید.' ^{۱۹} علاوه ازی تُو وظیفه دری که دزوا بگی: 'اینی رقم کنید: گاڈی ها ره از سرزمین مصر بلده بچکیچا و خاتونوی خُو ببرد و اونا ره قد آته خُو گرفته بیرید! ^{۲۰} د فکر مال-و-اسباب خُو نشنید، چراکه خوبترین چیزای سرزمین مصر از شمو موشه."

^{۲۱} پس باچه های اسرائیل امو رقم کد. یوسف د مطابق امر فرعون گاڈی ها ره قد خوراکه سفر دزوا دد. ^{۲۲} د هر کدم ازوا یگ جوره کالا دد، مگم د بنیامین سه صد سکه نقره و پنج جوره کالا دد. ^{۲۳} یوسف د آته خُو اینی چیزا ره ربی کد: ده بار خَر از خوبترین چیزای مصر و ده بار خَر غله و نان و دیگه خوراکه-باب بلده سفر آته خو. ^{۲۴} اوخته یوسف برارون خُو ره رخصت کد و د وخت حرکت دزوا گفت: "د راه قد یگدیگه خُو جنجال نکنید!"

^{۲۵} پس اونا از مصر بر شده د پیش آته خُو د سرزمین کنعان آمد ^{۲۶} و د آته خُو گفت: "یوسف تا آلی ره زنده یه! او حاکم تمام سرزمین مصر آسته." یعقوب آگ شده مند، چراکه د تورای ازوا باور نموکد.

^{۲۷} وختی اونا تمام تورای ره که یوسف دزوا گفتمد، د یعقوب نقل کد و او گاډی های ره که یوسف بلده بردون ازو ریی کدد، دید، روح آته ازوا یعقوب تازه شد. ^{۲۸} و اسرائیل گفتمد: " امیقس بس آسته. باچه مه یوسف هنوز زنده یه! ما مورم و پیش از مردون خو او ره مینگرم."

اسرائیل قد خانوار خو د مصر موره

۱۴۶ پس اسرائیل قد هر چیزی که دشت حرکت کده د منطقه بیبرشبع رفت و بلده خدای آته خو اسحاق قربانی ها تقدیم کد. ^۲ و خدا د غیت شاو د عالم خاو قد اسرائیل گپ زده گفتمد: " یعقوب، یعقوب!"
او گفتمد: " امر کو صاحب."

^۳ او گفتمد: " ما خدا آستم، خدای آته تو. از رفتو د مصر ترس نخور، چراکه ما د اونجی از تو یگ ملت کته جور مونم. ^۴ ما قد تو د مصر مورم و امچنان تو ره ازونجی پس میرم. و یوسف چیمای تو ره پوٹ مونه."

^۵ اوخته یعقوب از بیبرشبع حرکت کد و باچه های اسرائیل آته خو یعقوب ره قد اولادا و خاتونوی خو د گاډی های سوار کد که فرعون بلده اوردون ازوا ریی کدد. ^۶ اونا گله-ورمه و دارایی ره که د سرزمین کنعان د دست اوردد، قد خو گرفته برد. د مزی رقم یعقوب قد تمام اولاده خو د مصر رفت: ^۷ او باچه ها و باچه گون باچه های خو، دختران خو و دختران باچه های خو، یعنی تمام نسل خو ره قد خو د مصر برد.

^۸ اینیا نام های باچه های اسرائیل، یعنی یعقوب و اولاده شی آسته که د مصر رفت:

رتوبین باچه اولباری یعقوب ^۹ و باچه های رتوبین: حنوخ، فلو، حصرون و گرمی.

^{۱۰} شمعون و باچه های شی: یموئیل، یامین، اوهد، یاخین، صوخر و شائل؛ شائل باچه خاتون کنعانی بود.

^{۱۱} لاوی و باچه های شی: چرشون، قهات و میراری.

^{۱۲} یهودا و باچه های شی: عیر، اونان، شیلایه، فارص و زارح. مگم عیر و اونان د سرزمین کنعان فوت کد. باچه های فارص اینیا بود: حصرون و حامول.

۱۳ یساکار و باچه های شی: تولاع، فُوَه، یَشُوب و شِمرون.

۱۴ زَبُولُون و باچه های شی: سارد، ایلون و یاخلی تیل.

۱۵ اینیا باچه های لیه بود که او د شمولِ دُختر خُو دینه د منطقه فدان آرام بلده یعقوب د دنیا آورد. پگ اولاده یعقوب از لیه، باچه ها و دُخترن شی سی و سه نفر بود.

۱۶ جاد و باچه های شی: صَفیون، حَجّی، شونی، اصبون، عبیری، آرودی و آرئیلی.

۱۷ اَشیر و باچه های شی: یمنه، یشواه، یشوی، بریعه، و خوار ازوا سارح. و باچه های بریعه: حیر و ملک تیل.

۱۸ اینمیا بچکیچای زلفه بود که لابان او ره بحیث کنیز د دُختر خُو لیه دده بود. زلفه امی شونزده نفر ره بلده یعقوب د دنیا آورد.

۱۹ باچه های راحیل، خاتون یعقوب: یوسف و بنیامین.

۲۰ بلده یوسف د سرزمین مصر، مَنسی و افرایم پیدا شد که آسِنات دُخترِ پوطی فرع پیشوای شار اون بلده شی د دنیا آورد.

۲۱ بنیامین و باچه های شی: بلاع، باکر، اشبیل، جیرا، نعمان، ایحی، رُش، مُفیم، حُفیم و آرد.

۲۲ اینمیا باچه ها و نوسه گون راحیل بود که بلده یعقوب پیدا شد و پگ شی چارده نفر بود.

۲۳ باچه دان: حوشیم.

۲۴ نَفتالی و باچه های شی: یحص تیل، جونی، یصر و شلتیم.

۲۵ اینمیا باچه ها و نوسه گون بلهه بود که لابان او ره بحیث کنیز د دُختر خُو راحیل دده بود. امیا ره بلهه بلده یعقوب د دنیا آورد که پگ شی هفت نفر بود.

۲۶ تعداد کسای که قد یعقوب د مصر رفت، یعنی کسای که از پشت کمر ازو پیدا شد، بَعیر از بیری گون شی جمله

شصت و شش نفر بود. ^{۲۷} باچه های یوسف که د مصر بلده شی پیدا شُد، دُو نفر بُود. پس تعدادِ خانوارِ یعقوب که د مصر رفتند، هفتاد نفر بُود.

یعقوب قد خانوارِ خُو د منطقه جوشنِ مصر میرسه

^{۲۸} و یعقوب یهودا ره پیشلو د دیرِ یوسف ریی کد تا راهِ منطقه جوشن ره دزوا نشو بدیه. د امزی رقم اونا د جوشن رسید. ^{۲۹} اوخته یوسف گاڈی خُو ره تیار کده سوار شُد و د دم راه آته خُو اسرائیل د جوشن رفت. وختیکه یوسف د پیش آته خُو رسید، او خود ره د گردون شی اندخت و بلده یگ مُدت د بله گردون شی چخرا کد.

^{۳۰} اسرائیل د یوسف گُفت: "آلی اگه بُمُر ارمو ندرم، چراکه روی تو ره دیدم و یقین مه آمد که تو هنوز زنده آستی."

^{۳۱} اوخته یوسف د برارو و دیگه نفرای خانوارِ آته خُو گُفت: "ما مورم تا د فرعون خبر بدیم و دز شی بگیم که برارون مه و خانوارِ آته مه که د سرزمینِ کنعان زندگی موكد، د دیر ازمه آمده. ^{۳۲} اونا چوپو آسته و مالداري موكنه؛ و اونا گله‌ها و رمه‌های خُو ره قد تمام دارایی خُو آورده. ^{۳۳} وختیکه فرعون شمو ره کوی موكنه و پُرسان مونه که 'کسب-و-کار شمو چی آسته؟' ^{۳۴} شمو بگید: 'غلامای شمو از ریزگی تا آلی ره مالداري کده، ام مو و ام بابه‌کلونای مو. ای ره بگید تا او دز شمو اجازه بدیه که د منطقه جوشن جای-د-جای شنید، چراکه مصریا از تمام چوپونو کرک دره."

^{۳۷} پس یوسف رفت و د فرعون خبر دده گُفت: "آته و برارون مه قد گله‌ها و رمه‌ها و پگِ دارایی خُو از سرزمینِ کنعان آمده و فعلاً د منطقه جوشن آسته." ^۲ و یوسف از بین برارون خُو پنج نفر ره گرفت و اونا ره د فرعون معرفی کد. ^۳ و فرعون ازوا پُرسان کده گُفت: "کسب-و-کار شمو چی آسته؟"

اونا د جوابِ فرعون گُفت: "غلامای شمو چوپو آسته، امو رقم که بابه‌کلونای مو بُود." ^۴ اونا ادامه دده د فرعون گُفت: "مو آمده تا د عنوانِ بیگنه د ای سرزمی زندگی کنی، چون کدم چراگاه بلده رمه‌های غلامای شمو نمنده، چراکه قحطی شدید د سرزمینِ کنعان ادامه دره. و آلی خواهش مونی که د غلامای خُو اجازه بدی تا د منطقه جوشن زندگی کنی."

^۵ اوخته فرعون د یوسف گُفت: ”خوبه که آته و برارون تُو د پیش تُو آمده. ^۶ سرزمینِ مصر د پیش رُو تُو آسته؛ آته و برارون خُو ره د خوبترین منطقه سرزمینِ جای بدی؛ اونا ره د منطقه جوشنِ جای-د-جای کُو. و اگه میدنی که د بین ازوا آدمای باتجربه آسته، اونا ره مسؤلِ گله های خود مه مقرر کُو.“

^۷ اوخته یوسف آته خُو یعقوب ره اُورده د حضورِ فرعون پیش کد و یعقوب فرعون ره برکت دَد. ^۸ و فرعون از یعقوب پُرسان کد: ”تُو چند ساله آستی؟“

^۹ یعقوب د فرعون جواب دده گُفت: ”سال های آوارگی مه یگ صد و سی سال آسته. سال های عمرِ مه کم و سخت بوده و د سال های آوارگی بابه کلونای مه نمیرسه.“ ^{۱۰} اوخته یعقوب دوباره فرعون ره برکت دَد و از پیش شی بُرو رفت.

^{۱۱} پس یوسف آته و برارون خُو ره جای-د-جای کد و اونا ره د خوبترین منطقه سرزمینِ مصر، یعنی د منطقه رعمسیس جای دَد، امو رقم که فرعون امر کُدد. ^{۱۲} و یوسف بلده آته و برارون خُو و تمام خانوارِ آته خُو د مطابق عیالِ ازوا موادِ خوراکه تهیه موکد.

نتیجه قحطی

^{۱۳} د تمام سرزمی هیچ نان پیدا نموشد، چراکه قحطی کلو شدید بود. سرزمینِ مصر و سرزمینِ کنعان بخاطر قحطی از حال رفتند. ^{۱۴} یوسف تمام پیسه های ره که د سرزمینِ مصر و سرزمینِ کنعان بود، د عوضِ غله-و-دانه که مردم میخرید، گرفت و د خانه فرعون اُورد. ^{۱۵} وختیکه پیسه از سرزمینِ مصر و سرزمینِ کنعان خلاص شد، تمام مصریا پیش یوسف آمده گُفت: ”دز مو نان بدی. چرا میلی که مو د پیش چیمای تُو بُمری، چون پیسه مو تامو شده.“

^{۱۶} یوسف گُفت: ”چارپایای خُو ره بیرید و ما د عوضِ چارپایای شمو دز شمو غله-و-دانه میدم.“ ^{۱۷} پس اونا چارپایای خُو ره د پیش یوسف اُورد و اُو د عوضِ آسپ ها، رمه، گله و الاغ ها دزوا نان دَد. اَره، دمزو سال اُو د عوضِ تمام چارپایای ازوا بلده ازوا خوراکه-باب تهیه کد.

^{۱۸} وختیکه امو سال خلاص شد، اونا د سالِ دیگه شی د پیش یوسف آمده گُفت: ”از بادار مو تاشه نیبه که پیسه مو تامو شده و چارپایای مو ام د بادار مو تعلق گرفته. بَعیر از جان و زمین مو دیگه هیچ چیز نَمنده که د حضورِ بادار خُو پیش کنی.“ ^{۱۹} چرا میلی که مو و زمینای مو د پیش چیمای شمو از بین بوری؟ مو و زمینای مو ره د عوضِ نان

بخر و مو قد زمينای خُو غلامای فرعون موشی. فقط دز مو گندم تخمی بدی تا زنده بمتی و نمری و زمی ام بوره نشنه.

^{۲۰} دَمزی رقم یوسف تمام زمينای مصر ره بلده فرعون خرید. پگ مصریا زمينای خُو ره سودا کد، چراکه قحطی د بله ازوا سخت ادامه دشت. پس زمينا از فرعون شد ^{۲۱} و یوسف مردم ره از سر تا سر مصر غلام جور کد. ^{۲۲} مگم او زمينای پیشوايو ره نخرید، چراکه بلده پیشوايو از طرف فرعون حق خوراک تعیین شُد و اونا از حق خوراک که فرعون دزوا میدد، مخورد. امزی خاطر اونا زمينای خُو ره سودا نکد.

^{۲۳} یوسف د مردم گُفت: ”اینه امروز شمو ره و زمينای شمو ره بلده فرعون خریدم؛ د اینجی گندم تخمی بلده شمو آسته، بربید و زمينا ره کشت کنید. ^{۲۴} وختیکه فصل درو رسید، از پنج حصه یگ حصه حاصلات ره د فرعون بدید و چار حصه شی از شمو بشه تا بلده زمينا تخم بشه و بلده خودون شمو و خانوار شمو و بچکچای شمو خوراک.“

^{۲۵} اونا گُفت: ”شمو جان مو ره نجات دید. بادار مو، نظر لطف شمو د بله مو آسته؛ اینه، مو غلامای فرعون آستی.“ ^{۲۶} پس یوسف ای قانون ره د سرزمین مصر اعلان کد که از پنج حصه یگ حصه حاصلات د فرعون دده شنه. ای قانون تا امروز حاکم آسته. فقط زمينای پیشوايو د فرعون تعلق نگرفت.

آخري خاهش يعقوب

^{۲۷} دَمزی رقم اسرائیل قد خانوار خُو د سرزمین مصر د منطقه جوشن جای-د-جای شد؛ اونا د اونجی مال-و-دارایی د دست آورد و بارور شده عذر کلو شد. ^{۲۸} یعقوب مدت هفده سال د سرزمین مصر زندگی کد و سال های عمر یعقوب یگ صد و چل و هفت سال بود. ^{۲۹} وختیکه زمان مردون اسرائیل نزدیک شد، باچه خُو یوسف ره کوی کده دز شی گُفت: ”اگه نظر لطف تو د بله مه آسته، دست خُو ره د زیر ران مه بیل و قسم بخور که د حق مه اینی محبت و مهربانی ره مونی: مره د مصر دفن نکو. ^{۳۰} وختیکه مردم و قد بابه کلونای خُو یگجای شدم، مره از مصر بئر و د قبرستون بابه کلونای مه دفن کو.“ و یوسف گُفت: ”هر چیزی که گُفتی امو رقم موئم.“ ^{۳۱} اسرائیل گُفت: ”دز مه قسم بخور!“ و یوسف بلده شی قسم خورد. اوخته اسرائیل د سر بستر خُو خم شده عبادت کد.

دُعای خَیر و بَرَکتِ یَعْقُوب دَ باچِه های یوسُف

۱۴۸ چند وخت بعد دَ یوسُف گُفته شد که "آته تُو مریض آسته." پس او دُو باچِه خُو مَنَسی و اِفرایم ره قد خُو گرفته رفت. ^۲ وختی دَ یَعْقُوب خبر دده شد که "اونه، باچِه تُو یوسُف دَ پیش تُو آمده،" اِسرائیل زورکده کده دَ سرِ جاگِه خُو ششت.

^۳ و یَعْقُوب دَ یوسُف گُفت: "خُدای قادرِ مُطلق دَ منطقه لُوز دَ سرزمینِ کِنعان دَز مه ظاهر شُده مَره بَرَکت دَد ^۴ و دَز مه گُفت: 'ما تُو ره بارور کده تعدادِ اولادِه تُو ره کلو مُونم و از تُو قوم های کلو دَ وجود میرم و ای سرزمی ره بعد از تُو دَ اولادِه تُو دَ عنوانِ مُلکیتِ ابدی میدم.'

^۵ و آلی امی دُو باچِه تُو که دَ سرزمینِ مصر پیش از امدونِ ازمه دَ مصر بلده تُو پیدا شُده، از مه آسته: اَره، اِفرایم و مَنَسی از مه آسته امو رقیمیکه رثوبین و شمعون از مه یه. ^۶ مگم اولادای که بعد ازیا بلده تُو پیدا موشه، اونا از تُو یه. از نگاهِ میراث اونا دَ زیر نام های پرارون خُو ذکر موشه. ^۷ غیتیکه از منطقه فدان پس امدم، متاسفانه راحیل دَ سرزمینِ کِنعان دَ راه فوت کد دَ حالیکه هنوز یگ مقدار فاصلِه تا شارِ افراته مندُد. اوخته ما او ره دَ اونجی دَ بغلِ راهِ افراته، یعنی بیت-لحم دفن کدم."

^۸ وختیکه اِسرائیل باچِه های یوسُف ره دید او پُرسان کد: "اینیا کی آسته؟"

^۹ یوسُف دَ آته خُو گُفت: "امیا باچِه های مه آسته که خُدا دَ اینجی دَز مه دده." و آته شی گُفت: "اونا ره دَ پیش ازمه بیر تا اونا ره بَرَکت بدیم." ^{۱۰} چیمای اِسرائیل از خاطرِ پیری شی خیره شُدُد و او نَمی تَنست صحیح بَنگره. پس یوسُف اونا ره دَ نزدیک شی اُورد و آته شی رُوی ازوا ره ماخ کده اونا ره دَ بغلِ خُو گُرفت. ^{۱۱} و اِسرائیل دَ یوسُف گُفت: "هرگز فکر نَموکدم که رُوی تُو ره بسم بَنگرم. مگم اینه، خُدا حتی اولادای تُو ره ام دَز مه نشو دد."

^{۱۲} اوخته یوسُف اونا ره از بله زانوهای آته خُو گُرفت و دَ برابرِ آته خُو خَم شُده رُوی خُو ره دَ زمی ایشت. ^{۱۳} بعد ازو یوسُف هر دُو باچِه ره گرفته بسم دَ نزدیکِ آته خُو اُورد و اِفرایم ره دَ دستِ راستِ خُو که دستِ چپِ اِسرائیل بود و مَنَسی ره دَ دستِ چپِ خُو که دستِ راستِ اِسرائیل بود، قرار دد. ^{۱۴} مگم اِسرائیل دستِ راستِ خُو ره دراز کده دَ سرِ اِفرایم ایشت باوجودِ که او ریزه بود، و دستِ چپِ خُو ره دَ سرِ مَنَسی ایشت باوجودِ که او باچِه اولباری بود؛ خُلاصه، یَعْقُوب دستای خُو ره دَ شکلِ چلیپا دراز کد.

۱۵ پس او د یوسف برکت دده گفټ:

”خُدای که د خُصُور شی بابه کلون مه ابراهیم و آته مه اسحاق قدم زد،

خُدای که د تمام زندگی مه تا امروز مَره هدایت کده،

۱۶ خُدای که ملایکه شی مَره از تمام سختی ها-و-مُشکِلات نجات دده،

ای باچه ها ره برکت بدیه؛

نام ازمه و نام بابه کلون مه ابراهیم و نام آته مه اسحاق،

د بَله امزی باچه ها گرفته شنه

و آمیا د بَله زمی غدر کلو شنه.“

۱۷ وختی یوسف دید که آته شی دِستِ راست خُو ره د سر افرایم ایشته، د نظر شی خوش نځورد. پس دِستِ آته خُو

ره گرفت که از سر افرایم باله کُنه و د سر مَنَسی بیله. ۱۸ و یوسف د آته خُو گفټ: ”آتی جو، ای رقم نکو، چُون

باچه اولباری مه اینی آسته؛ دِستِ راست خُو ره د سر ازی بیل!“

۱۹ ولے آته شی انکار کده گفټ: ”ما میدنم باچه مه، ما میدنم. از ای ام یگ قوم جور موشه و ای ام بزرگ موشه،

مگم برار ریزه شی ازی کده بزرگتر موشه و از اولاده شی ملت های کلو د وجود مییه.“

۲۰ دمزو روز اسرائیل اونا ره برکت دده گفټ: ”د نام ازتو بنی اسرائیل برکت طلب کده موهیه:

’خدا تو ره مثل افرایم و منسی جور کنه.“

د امزی رقم اسرائیل افرایم ره از منسی کده پیشقدم جور کد.

۲۱ بعد ازو اسرائیل د یوسف گفټ: ”اینه، ما د مردو نزدیک شدیم. مگم خدا قد شمو آسته و شمو ره د سرزمین

بابه کلونای شمو پس موره. ۲۲ ما دز تو یگ تقسیم کلوتر از برارون تو میدیم، یعنی امو زمین ره که از دِست

آموری‌ها د زور شمشیر و کمو گِرفتم.

آخري توره يعقوب

۴۹ بعد ازو يعقوب باچه‌های خوره کوی کده گُفت: ”گرد مه جَم شُنید تا دز شُمو بگم که د آینده چی واقعه‌ها د سر شُمو مییه.

۲ آی باچه‌های يعقوب! جَم شُنید و گوش بگیری،

د تورای آته خو اسرائیل گوش بیدید!

۳ رُوبین، تُو باچه اولباری مه آستی،

توانایی مه و اولین ثمر قوت مه،

بلند مرتبه د مقام و بلند مرتبه د قدرت،

۴ سرشار مثلِ آو دریا، مگم بلند مرتبه نُمونی،

چراکه د بله جاگه آته خو بر شُدی،

و او ره بے عزت کدی؛ آرے، تُو د بله جای خاو مه بر شُدی.

۵ شمعون و لاوی برارو آسته،

شمشیرای ازوا آلاتِ ظلم.

۶ آی جان مه، د مشوره ازوا شریک نشو!

آی روح-و-روان مه، قد جَم ازوا یگجای نشو،

چراکه اونا د وختِ قار خو آدم کُشت

و بلده ساعت تیری خو سِنګیرِ پای گاو ها ره مننی کد.

^۷ نالت د قار ازوا که وحشتناک آسته

و د عَضَبِ ازوا که به رحم آسته!

ما اونا ره د سرزمینِ یعقوب تقسیم موم

و اونا ره د اسرائیل تیت پرک موم.

^۸ یهودا، برارون تو، تو ره تعریف-و توصیف مونه.

دست تو د پس گردون دشمنای تو آسته

و باچه های آته تو د برابر تو خود ره خم کده احترام مونه.

^۹ یهودا، تو یگ شیرِ نوجوان آستی،

باچه مه، تو از شکار خو باله شدی.

او خود ره جم کده رقم شیرِ خاو مونه، رقم شیرِ عُران؛

کی میتنه او ره بخیزنه؟

^{۱۰} تیاقِ پادشاهی از دستِ یهودا دور نموشه

و نه ام سوئه-چیو حکمرانی از مینکل پایای شی

تا وختی امو شخص بییه

که قوما از شی اطاعت مونه .

^{۱۱} او الاغ جوان خوره د تاک انگور بسته مونه

و کره الاغ خوره د خوبترین تاک انگور؛

او کالای خوره د شراب انگور موشویه

و چپن خوره قد خون انگور .

^{۱۲} چیمای شی از شراب انگور روشوتر آسته

و دندونای شی سفیدتر از شیر .

^{۱۳} زبولون د بغل دریا جای-د-جای موشه؛

منطقه ازو بندر کشتی‌ها جور موشه

و سرحد ازو تا منطقه صیدون میرسه .

^{۱۴} یساکار مثل یگ الاغ قوی آسته

که د مینکل قوتونا خاو کده .

^{۱۵} او دید که جای خاو ازو خوب آسته

و زمین شی خوش آیند .

او پشت خوره بلده بار خم کد

و تابع کار اجباری شد .

۱۶ دان د بِلِه قوماي خُو قضاوت مُوكنه

مِثل يكي از طايفه هاي اسرائيل.

۱۷ دان يگ مار د بعل راه آسته

يگ تير مار د سر راه

که پشت پای آسپ ره ميگزه

تا سوار شي پسكي بُفته.

۱۸ اي خداوند، ما چيم د راه نجات تو آستم!

۱۹ جاد ره غارتگرا غارت مُوكنه

مگم او اونا ره دُمبال مُونه.

۲۰ اشير نان شي چرب آسته

و او خوراک مزه دار شاهانه تهيه مُونه.

۲۱ نفتالي يگ آهو آسته که آزادانه مُودوه

و آهو-باره هاي نُوربند ميزيه.

۲۲ يوسف تاگ انگور پُرثمر آسته

يگ تاگ پُرثمر د بيخ چشمه

که شاخچه هاي شي د سر ديوال بر مُوشه.

٢٣ تیراندازا د بِلِه اَزُو بے رَحمانه حَمَله کد

اونا سُون شی تیر اندخته اُو ره ازار-و-اَذیت کد.

٢٤ مگم کَمون اَزُو د قُوْت-و-زور خُو باقی مند

و بازو های شی د وَسِیلَه دِسْت خُدای قُدْرَتْمَنْدِ یَعْقُوب قَوی جور شُد،

د وَسِیلَه هِدایت کُننده اِسْرَائِیل،

٢٥ د وَسِیلَه خُدای آتِه تُو که تُو ره کومک مَوکُنه،

د وَسِیلَه قَادِرِ مُطَلَق که تُو ره بَرکَت مِیدیه

قد بَرکَت های آسمو از عالمِ باله

و بَرکَت های عَوْجی ها که د تئی زمی آسته،

و بَرکَت های پِستونا و رَحَم.

٢٦ بَرکَت های آتِه تُو

بُزرگتر از بَرکَت های کوه های اَبَدی آسته

و بُزرگتر از سرحدای تپه های قدیمی؛

دُعا مَوْنَم که اونا د سر یوسُف قرار بَگیره،

د تولغِه امزُو که از مینکلِ برارون خُو اِنْتِخاب شُد.

٢٧ بِنیامین یگ گُرگِ دَرنده یه

که د وختِ صَبیحِ شِکار کده مُخوره

و د وختِ شاو وُلجه ره تقسیم مونه.

^{۲۸} اینمیا دوازده طایفه اسرائیل آسته؛ و اینمی ام توره های بود که آته ازوا د وختِ برکت ددو دزوا کُفت و هر کدم شی ره مُطابقِ حالِ شی برکت دد.

وَفَاتِ یَعْقُوبَ

^{۲۹} پس یعقوب اونا ره وصیت کده کُفت: "ما د زودی قد قوم خُو یگجای موشم. مَره د پالوی بابه کلونای مه د غاری که د زمینِ عِفرونِ جتی آسته دفن کنید، ^{۳۰} دَمزُو غاری که د منطقه مکفيله د نزدیکِ مَمری د سرزمینِ کنعان آسته، د امزُو غاری که ابراهیم او ره قد زمی از عِفرونِ جتی بلده قبرستو خرید. ^{۳۱} ابراهیم و خاتون شی ساره د امونجی دفن آسته؛ اسحاق و خاتون شی ربکا د امونجی دفن شده؛ و ما ام لیه ره د امونجی دفن کدم. ^{۳۲} امو زمی و غاری که دزشی آسته از بنی جت خریده شده. ^{۳۳} وختیکه وصیتِ یعقوب د باچه های شی تامو شد، او پایای خُو ره د بله جاگه خُو جوړه کد و آخربن نَفَسای خُو ره کشیده قد قوم خُو یگجای شد.

۵۰ اوخته یوسف خود ره د بله آته خُو اندخت و چخرا کده زوی شی ره ماخ کد. ^۲ بعد ازو یوسف د طیب های که د خدمت شی بود امر کد تا جنازه آته شی ره مومیایی کنه. و اونا اسرائیل ره مومیایی کد. ^۳ مومیایی کدون شی چل روز ره د ربر گرفت، چون بلده مومیایی کدو امیقس وخت ضرورت بود. و مصریا هفتاد روز بلده یعقوب ماتم گرفت.

^۴ وختیکه روزهای ماتم خلاص شد، یوسف از خانوارِ فرعون خواهش کده کُفت: "اگه نظرِ لطف شمو د بله مه آسته، لطفاً د فرعون بگید که ^۵ آته مه مَره قَسَم دده کُفته: "اینه، ما د مردو نزدیک شدیم؛ مَره د قبری که بلده خُو د سرزمینِ کنعان کنده، دفن کنید." آلی دز مه اجازه بدیه که بورم و جنازه آته خُو ره دفن کُتم؛ بعد ازو ما پس مییم. ^۶ فرعون کُفت: "بورو و امو رقمیکه آته تو دز تو قَسَم دده، جنازه شی ره دفن کو."

^۷ پس یوسف رفت تا آته خُو ره دفن کنه. تمام خدمتگاری فرعون، موی سفیدای خانه شی و پگ موی سفیدای سرزمینِ مصر، ^۸ تمام خانوارِ یوسف و برارون شی و خانوارِ آته شی قد یوسف رفت؛ فقط بچکیچای ازوا، گله ها و

رمة های ازوا دَ منطقه جوشن باقی مند. ^۹ گاډی ها و آسپ سوارا ام قد یوسف رفت و اونا یگ جمعیت بسیار کنه بود.

^{۱۰} غیتیکه اونا دَ سر خرموجای اطاد دَ او طرف دریای اُردن رسید، اونا دَ اونیجی عدر کلو و بلند چخرا کد و یوسف مدت هفت روز بلده آته خو ماتم گرفت. ^{۱۱} وختی باشنده های امزو منطقه یعنی کنعانی ها، امو ماتم ره دَ خرموجوی اطاد دید اونا گفت: «ای ماتم مصریا عدر کنه آسته!» امزی خاطر اونیجی ره «آبل مصرایم» نام ایشته.

^{۱۲} پس باچه های یعقوب امو رقم کد که او دزوا امر کدد: ^{۱۳} اونا جنازه شی ره دَ سرزمین کنعان بُرد و دَ غاری که دَ پتی زمین مکفیله دَ نزدیک ممری بود، دفن کد. ابراهیم امو زمی ره از عفرون حتی بلده قبرستو خریدد. ^{۱۴} وختیکه یوسف جنازه آته خو ره دفن کد، او قد برارو و پگ کسای که بلده دفن کدون آته شی قد ازو رفتند، پس دَ مصر آمد.

^{۱۵} وختی برارون یوسف دید که آته ازوا مرده، اونا گفت: «اگه یوسف دَ برابر ازمو کینه داشته بشه و از خاطر تمام بدی های که مو دَ حق ازو کده مو ره جزا بدیه، چطور کنی؟» ^{۱۶} اوخته اونا بلده یوسف پیغام ری کده گفت: «آته تو پیش از مردون خو اینی هدایت ره دد و گفت که ^{۱۷} دَ یوسف بگید: «از تو خواهش مونم که گناه و خطای برارون خو ره ببخش، چراکه اونا قد از تو بد رفتاری کده.» پس آلی خواهش مونی که گناه های غلامای خدای آته خو ره ببخشی.» غیتیکه قاصدا امی توره ره دَ یوسف گفت، او دَ چخرا کدو شد.

^{۱۸} بعد ازو برارون شی ام آمد و خود ره دَ پیش روی ازو اندخته گفت: «مو غلامای تو آستی.» ^{۱۹} مگم یوسف دزوا گفت: «ترس نخورید، آیا ما دَ جای خدا آستیم؟ ^{۲۰} شمو دَ باره مه نیت بد دشتید، مگم خدا نیت نیک دشت تا تعداد کلون مردم ره زنده نگاه کنه، امو رقم که امروز آسته. ^{۲۱} آلی دیگه نترسید. ما بلده شمو و اولادای شمو هر چیز تهیه مونم.» پس یوسف اونا ره دلداری کد و تورای دلگرم کننده دزوا گفت.

وفااتِ یوسف

^{۲۲} یوسف قد خانوار آته خو دَ مصر زندگی مود. او یگ صد و ده سال زندگی کد. ^{۲۳} یوسف اولاده افرایم ره تا نسل سوم شی دید و اولادای ماخیر باچه منسی ام تولد شده دَ بله زانو های یوسف قرار گرفت.

^{۲۴} دمزو غیت یوسف دَ برارون خو گفت: «ما دَ مردو نزدیک شدیم؛ مگم خدا حتماً دَ بله شمو نظر لطف مونه و شمو

ره ازی سرزمی د سرزمینی موبره که او ره د ابراهیم، اسحاق و یعقوب قسم خورده وعده کد.

^{۲۵} بعد ازو یوسف د بنی اسرائیل قسم دده گفت: "خدا حتماً د بلیه شمو نظر لطف مونه، اوخته استغونای مره از اینجی قد خو ببرد." ^{۲۶} پس یوسف د عمر یگ صد و ده سالگی فوت کد و مومیایی گرا او ره مومیایی کده د سرزمین مصر د مینه یگ تابوت ایشته.